au sprijinul electoral al unui mare număr de alegători.

În tabăra opoziției, rezultatele alegerilor reliefează unele mutații și concluzii. Cea mai importantă este aceea că P.C.J. a obținut 24 de locuri, față de cele 18 de la alegerile precedente și a reușit să devină al doilea partid al opoziției, după Komeito, luînd locul P.S.J. care și-a reluat cele 20 de locuri pe care le avea în ajunul alegerilor, fără să poată ajunge însă la 23 mandate cîte obținuse în confruntarea electorală de acum patru ani. După cum a arătat Kenji Miyamoto, președintele Prezidiului C.C. al P.C.J., victoria P.C.J. se datorește „înțelegerii profunde a politicii partidului de către locuitori ai orașului Tokio" și climatului electoral favorabil comuniștilor care luptă zilnic pentru drepturile și libertățile alegătorilor. Aceasta este și cauza pentru care P.C.J. avansează treptat în circumscripțiile electorale tradiționale ale P.S.J., căruia i-a luat-o înainte în confruntarea electorală din Tokio.

Partidul Komeito a reușit să obțină 26 de locuri, cu unul mai mult față de cîte avusese, datorită sprijinului de care continuă să se bucure din partea sectei religioase budiste Shokagakkai, de care era strîns legat și de care s-a despărțit acum doi ani.

Cu toate că socialiștii și comuniștii, principalii sprijinitori ai administrației progresiste a guvernatorului Ryokichi Minobe, nu au reușit, așa cum se aștepta, să cîștige majoritatea locurilor și să-și întărească astfel poziția în dirijarea politicii administrației metropolitane, administrația Minobe a ieșit totuși întărită întrucît ea va fi sprijinită, așa cum s-a anunțat, și de Komeito, iar acest partid împreună cu P.C.J. și P.S.J. dețin majoritatea confortabilă în Adunarea reprezentativă din Tokio.

Campania electorală desfășurată la Tokio de cei 220 candidați (68 ai P.L.D., 44 ai P.S.J., 41 ai P.C.J., 27 ai Komeito, 11 ai P.S.D. și 29 independenți) a fost „o bătălie deschisă" între partide în problemele cele mai urgente ale acestui mare oraș — lipsa de locuințe, poluarea și traficul exagerate, lipsa de zone verzi, creșterea exagerată a prețului terenurilor, mărfurilor și serviciilor, asigurarea cu apă și îmbunătățirea sistemului de canalizare și salubritate, măsuri împotriva incendiilor.

Partidele au ieșit din aceste alegeri cu o serie de învățăminte pentru viitoarea confruntare electorală din iulie anul viitor.

BEIRUT

După 88 de zile...

Corespondență de la Crăciun Ionescu

Începînd de luni 9 iulie, ora zero, Libanul are un nou guvern, după demisia ultimului cabinet, condus de premierul Amin Hafez, care a renunțat la înalta funcție cu 26 de zile în urmă. De fapt, această demisie succede altor două. La 2 mai a.c., după primele incidente sîngeroase dintre armată și fedainii palestinieni, dr. Amin Hafez și-a prezentat pentru prima oară demisia, fiind însă convins chiar în aceeași zi să și-o retracteze. La 8 mai, în momentul celei de-a doua înțelegeri armate dintre forțele de ordine libaneze și luptătorii palestinieni, dr. Amin Hafez și-a dat din nou demisia, acceptînd însă la 20 mai să-și reia locul în fruntea guvernului. Dar, de la această dată și pînă la 13 iunie cînd s-a retras definitiv, a fost supus unor presiuni continue din partea cercurilor politice și confesionale sunite (conform cutumei, în Liban, primul ministru este de regulă un musulman sunit, în timp ce președintele republicii aparține comunității creștine maronite) care i-au pretins să părăsească conducerea guvernului. Încercările sale de a rezista s-au soldat cu un eșec datorită demisiei celorlalți doi membri suniți ai guvernului și imposibilității de a găsi alte persoane, aparținînd aceleiași comunități, pentru a le înlocui.

Cele 50 de zile de existență ale guvernului Hafez au fost extrem de grele datorită incidentelor libanezo-palestiniene, situației interne explozive, presiunilor externe din diverse direcții și închiderii la 8 mai a frontierei cu Siria, fapt cu grave repercusiuni economice pentru Liban. De fapt, criza politică izbucnise anterior formării guvernului Hafez, imediat după raidul israelian întreprins la 10 aprilie în Beirut, cînd demisia premierului Saeb Salam a deschis calea reapariției unor vechi contradicții în sînul cercurilor politice libaneze.

Cînd, la 21 iunie, președintele Frangieh i-a încredințat lui Takieddine Solh sarcina formării unui nou guvern, se credea că misiunea acestuia va fi mult mai simplă decît s-a dovedit pe parcurs, deoarece noul premier întrunea consensul tuturor grupărilor parlamentare. Însă Takieddine Solh a fost nevoit să întreprindă un adevărat maraton politic timp de 18 zile, fiind în mai multe rînduri în pragul abandonului datorită unor dificultăți de ultimă oră ce i-au apărut în cale.

Agravarea situației politice și economice și deteriorarea unor relații externe, tot acest ansamblu de probleme care cereau o rezolvare urgentă a crizei de guvern, plus tenacitatea manifestată de premierul desemnat pentru a ajunge la un rezultat pozitiv au dus la un compromis de pe urma căruia s-a pus, în sfîrșit, pe picioare o formulă guvernamentală acceptabilă. Principala piedică apărută în ultima clipă în fața formării guvernului era problema atribuirii portofoliului internelor, solicitat de forțele de stînga, sprijinite de unele grupări musulman-sunite, pentru liderul druz al Partidului Socialist Progresist și al Frontului de Eliberare Națională, Kamal Joumblatt. Noul premier a fost de acord cu cererea respectivă, mai ales că liderul progresist fusese ministru de interne și într-un cabinet anterior. Grupările conservatoare au considerat însă inacceptabilă, în momentul dat, prezența lui Kamal Joumblatt în fruntea Ministerului de interne și au amenințat cu retragerea oricărui sprijin pentru formarea guvernului Solh. Pînă la urmă însă, simțul înțelegerii realității situației a precumpănit și s-a acceptat ca Ministerul de interne să fie condus de un partizan al liderului druz în persoana lui Bahige Takieddine. În schimb, numărul membrilor guvernului a fost sporit de la 18 cîți erau în celelalte guverne la 22, fiind incluși în rîndurile acestora 4 miniștri de stat.

Noul guvern cuprinde reprezentanții principalelor comunități libaneze și anume: 4 musulmani suniți, 4 musulmani șiiți, 4 creștin-maroniți, 3 greco-ortodocși, 3 druzi, 2 greco-catolici, 1 armean ortodox, 1 armean catolic. În actualul cabinet, în funcția de vicepreședinte a fost menținut fostul titular Fouad Ghosn, greco-ortodox. Postul de ministru de externe îl ocupă Fouad Naffah, creștin-maronit, fost ministru de finanțe în guvernul anterior, iar cel de ministru al apărării Nasri Maalouf, greco-catolic, deputat de Beirut.

După odiseea celor 88 de zile ale crizei politice cu urmări negative pentru economia și viața țării în general, formarea noului guvern a fost primită la Beirut cu sentimente de vădită ușurare. Se speră că guvernul Takieddine Solh, reprezentînd larg paleta politică și confesională libaneză, va reuși să rezolve dificilele probleme pe care le-a primit ca moștenire : reglementarea raporturilor cu mișcarea palestiniană, normalizarea relațiilor cu Siria și deschiderea frontierelor cu această țară vecină, acțiune ce a produs scăderea volumului comerțului libanez cu statele din Orientul Apropiat și diminuarea gravă a turismului, importantă sursă de venituri pentru Liban.

Sofia. Todor Jivkov, prim-secretar al C.C. al P.C.B., președintele Consiliului de Stat al R. P. Bulgaria, împreună cu Nikolai Podgornii, membru al Biroului Politic al C.C. al P.C.U.S., președintele Prezidiului Sovietului Suprem al U.R.S.S., care a făcut o vizită oficială de prietenie în R. P. Bulgaria

Dezvoltarea comerţului exterior al Republicii Populare Mongole

G. Urtnasan
membru al colegiului Ministerului Comerţului Exterior al R. P. Mongole, director în minister

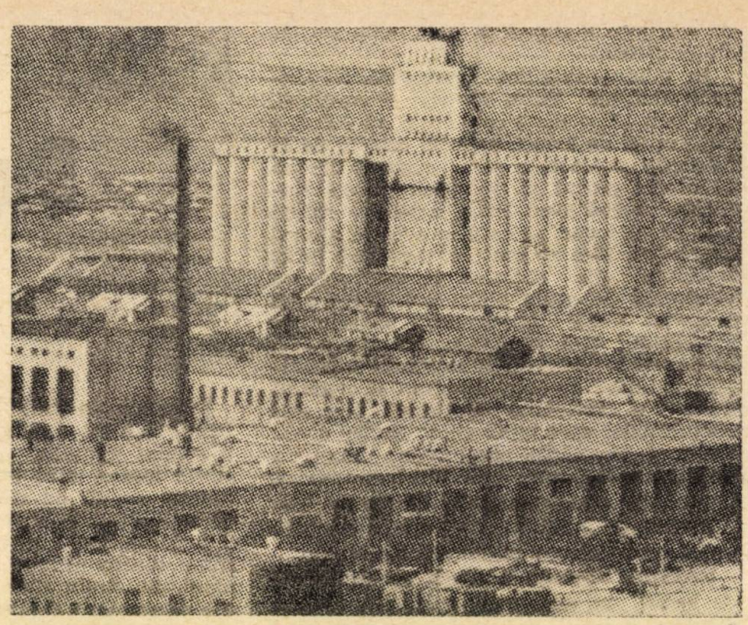

Complexul industrial de la Darkhan

După victoria revoluţiei populare din 1921, Partidul Popular Revoluţionar Mongol şi Guvernul popular au luat unele măsuri importante menite să creeze condiţii pentru dezvoltarea comerţului exterior al ţării.

Începînd reorganizarea economiei înapoiate a Mongoliei, partidul şi guvernul popular trebuiau să elaboreze, în primul rînd, politica financiară a R. P. Mongole menită să asigure calea de dezvoltare necapitalistă a ţării. Ele trebuiau să înfiinţeze o bancă, să creeze o monedă naţională şi să elaboreze o nouă politică fiscală. În iulie 1924 şi-a început activitatea Banca comercială şi industrială mongolă. În decembrie 1925 au fost emise primele bancnote naţionale din istoria Mongoliei.

Ca urmare a concentrării întregului comerţ exterior în mîinile statului, în decembrie 1930 a fost instaurat în R. P. Mongolă monopolul statului asupra comerţului exterior. Sistemul monopolului statului asupra comerţului exterior a jucat un rol important în dezvoltarea structurii socialiste a economiei R. P. Mongole.

Apariţia sistemului mondial socialist după cel de-al doilea război mondial a deschis perspective largi pentru extinderea legăturilor economice cu străinătatea ale ţării noastre. În 1953—1959, R. P. Mongolă a stabilit relaţii comerciale cu toate ţările socialiste din Europa şi Asia. Intrarea Mongoliei în C.A.E.R. în 1962 a deschis perspective şi mai favorabile pentru cooperarea ei comercială, economică, ştiinţifică şi tehnologică cu ţările socialiste frăţeşti, reprezentînd azi aproximativ 99 la sută din comerţul exterior al R. P. Mongole. Progresele în planificarea economiei naţionale şi asigurarea unei dezvoltări stabile a economiei ţărilor socialiste au permis ca, începînd din 1950, comerţul exterior să se desfăşoare pe bază de acorduri pe termen lung.

În ultimii 10—20 de ani, relaţiile comerciale şi economice ale R. P. Mongole s-au extins substanţial. În prezent, în peste douăzeci de state ale lumii, peste 200 societăţi şi firme sînt partenerii noştri comerciali. Pe lîngă ţările socialiste, R. P. Mongolă încheie tranzacţii comerciale cu firme din Japonia, Elveţia, Marea Britanie, Austria, Suedia, Danemarca, R. F. Germania şi Olanda. În 1968, R. P. Mongolă a încheiat cu India un acord comercial pe trei ani.

R. P. Mongolă, fostă ţară înapoiată de crescători de vite, a devenit un stat agricol-industrial, şi întărirea legăturilor cu statele socialiste a dus la o creştere considerabilă a schimburilor în cadrul comerţului exterior şi la o modificare în structura exporturilor şi importurilor. În ultimii ani, ca urmare a creării de noi întreprinderi, partea producţiei industriale creşte continuu în volumul net al exporturilor şi se înregistrează o creştere permanentă a listei produselor de export. Un rol tot mai important în exporturi revine producţiei industriilor uşoară, minieră, de construcţii şi de cherestea (în prezent, partea acestor ramuri este de peste 40 la sută, faţă de 20 la sută în 1961). Printre produsele de export mongole figurează mărfuri ca ţesături de lînă, produse din piele şi covoare. An de an, ţara exportă tot mai multe metale feroase şi neferoase, minerale, ciment, cărămizi, cherestea.

La începutul anilor '60, încheierea coiectivizării gospodăriilor arăţilor, succesele în domeniul recoltelor, intensificarea construcţiei industriale şi de căi ferate şi crearea de noi ramuri industriale în republică au impus o creştere marcată a importurilor de diferite maşini şi echipament, inclusiv autocamioane şi automobile speciale, tractoare, combine şi alte maşini agricole, echipament minier, instalaţii de forare, locomotive Diesel supraputernice şi material rulant, fier şi oţel laminat, produse petroliere şi materiale de construcţie. Nu este surprinzător că partea acestor mărfuri în importurile noastre a crescut simţitor şi, în 1971, a reprezentat 50 la sută faţă de 8,9 la sută în 1946.

Dezvoltarea industriei Mongoliei a contribuit la reducerea importurilor de alimente, precum şi la reducerea substanţială a importurilor de bunuri de consum industriale. În plus, în ultimii ani s-a produs o creştere însemnată a importurilor de bunuri de consum de uz îndelungat (automobile, frigidere, maşini de cusut, motociclete), ceea ce dovedeşte creşterea nivelului de trai şi nivelului cultural al poporului mongol.

Programul partidului subliniază că în etapa actuală a construcţiei socialiste din R. P. Mongolă, sarcina economică fundamentală este desăvîrşirea instaurării bazei materiale şi tehnice a socialismului prin industrializarea în continuare a ţării, mecanizarea producţiei agricole şi ridicarea nivelului tehnicii în toate ramurile economiei naţionale. O trăsătură caracteristică în dezvoltarea comerţului exterior al R. P. Mongole în etapa actuală este accelerarea ritmului de creştere a volumului lui. Dacă, de pildă, în perioada de cinci ani precedentă, volumul net al comerţului exterior al R. P. Mongole a crescut cu 12,2 la sută, în baza directivelor planului cincinal de dezvoltare economică şi culturală a ţării pe 1971—1975, el va creşte cu 35,6 la sută, inclusiv un spor de 36,1 la sută a comerţului cu ţările din C.A.E.R., ritmul de creştere anuală a comerţului cu aceste ţări ridicîndu-se la 8,7 la sută. În perioada curentă de cinci ani, ca şi înainte, principalul partener comercial al R. P. Mongole este U.R.S.S. : acestei ţări îi revine 78,2 la sută din comerţul total, respectiv 74,1 la sută din exporturi şi 81,5 la sută din importuri.

Ţinînd seama de dezvoltarea viguroasă a economiei R. P. Mongole, pe viitor se va produce nu numai o creştere a comerţului exterior, dar şi o lărgire substanţială a sortimentului şi o schimbare în structura circulaţiei mărfurilor. Astfel, o trăsătură caracteristică a dezvoltării comerţului ţării noastre în perioada curentă de cinci ani este o creştere a exporturilor depăşind substanţial creşterea importurilor — rezultat asigurat de dezvoltarea rapidă atît a agriculturii, cît şi a industriei. În 1972—1975, R. P. Mongolă va exporta tipuri noi de mărfuri ca articole din piele de oaie şi cositor. Se va înregistra o creştere substanţială a exporturilor de articole din piele şi lînă, produse din carne şi alte mărfuri.

În ultimii ani a crescut substanţial participarea R. P. Mongole la lucrările organizaţiilor comerciale şi economice internaţionale: Conferinţa O.N.U. pentru Comerţ şi Dezvoltare şi Comisia economică O.N.U. pentru Asia şi Extremul Orient. Mostre ale produselor industriale şi bogăţiilor naturale ale R. P. Mongole au fost prezentate la tîrguri şi expoziţii internaţionale din Leipzig, Brno, Plovdiv, Poznan şi Budapesta. Începînd din 1961, R. P. Mongolă a participat permanent la licitaţiile internaţionale de blănuri de la Leipzig, Leningrad şi Londra. Participarea R. P. Mongole la asemenea evenimente internaţionale scoate în evidenţă dezvoltarea comerţului exterior al republicii şi realizările economiei ei naţionale. Ea contribuie, de asemenea, la lărgirea pieţei pentru mărfurile de export mongole.

Pe lîngă faptul că furnizează industriei şi agriculturii ţării toate maşinile şi echipamentul necesar, precum şi bunuri de consum necesare populaţiei, comerţul exterior al R. P. Mongole înlesneşte, de asemenea, introducerea realizărilor ştiinţei şi tehnicii în economia naţională şi îmbunătăţirea serviciilor sociale şi culturale destinate oamenilor muncii.

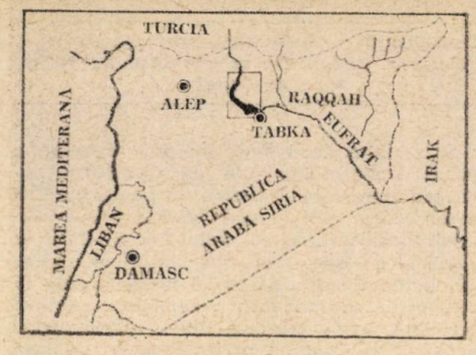

Centrala hidroelectrică

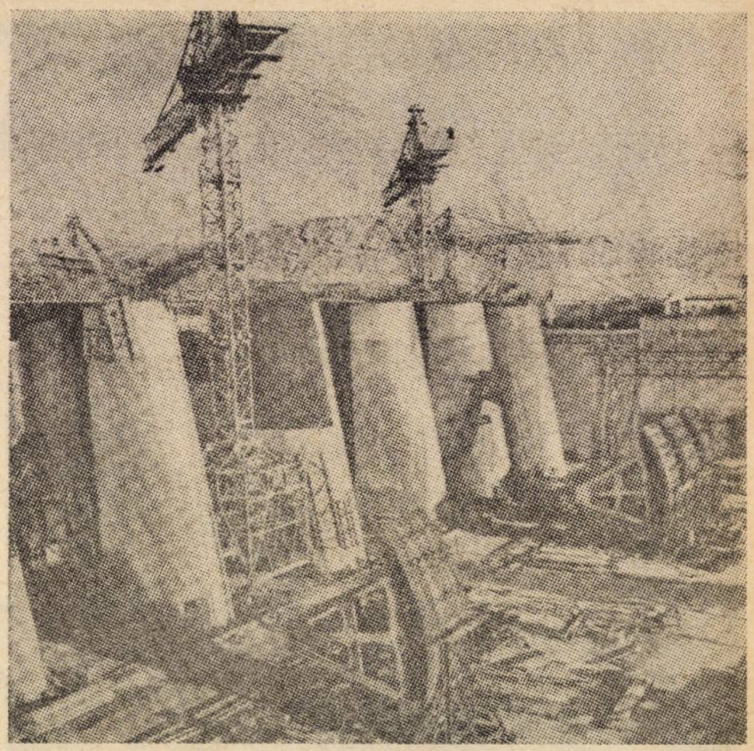

AL SAWRA

Barajul de pe Eufrat

Corespondență de la Crăciun Ionescu

„Al Sawra" înseamnă în limba arabă — Revoluția, cuvînt pe care-l întîlnești adesea în titulatura unor ziare, în panourile de pe străzi, în lozincile scandate în cor de mulțimi la adunările populare din satele și orașele siriene. Această denumire simbolică i-a fost atribuită la 5 iulie unei localități — Tabka — din nordul țării, care, cu cîțiva ani în urmă, nici nu figura măcar pe hartă, iar astăzi este un oraș important avînd o populație de peste 40 000 de locuitori.

Aici la Tabka, sau Al Sawra cum i se spune acum, s-au desfășurat mari festivități prilejuite de încheierea primei etape a unei construcții esențiale pentru prezentul și viitorul Siriei — marele baraj al sistemului hidroenergetic de pe fluviul Eufrat. În ciuda unui puternic vînt cu nisip și a cerului dogoritor, o sută de mii de oameni, mulți dintre ei în haine pitorești, cu steaguri naționale și ale Partidului Baas larg desfășurate, au ținut să participe la evenimentul istoric al barării bătrînului Eufrat care începe acum să umple uriașul rezervor al sistemului hidroenergetic de la Al Sawra — lacul de acumulare Assad, ce se va întinde pe o suprafață de 810 km² avînd adîncimi pînă la 300 metri.

Festivitățile au avut loc în prezența președintelui republicii Hafez Al-Assad, a membrilor guvernului și comandamentului partidului Baas Arab Socialist, a liderilor celorlalte grupări politice din Frontul Național Progresist participante la guvern, a unor delegații oficiale din țări prietene, printre care și o delegație română condusă de Florian Iorgulescu, președintele Consiliului Național al Apelor. Din partea Uniunii Sovietice, care participă la construcția sistemului hidroenergetic de pe Eufrat, a fost de față o delegație condusă de Andrei Kirilenko, membru al Biroului Politic, secretar al C.C. al P.C.U.S.

Printre invitați s-au aflat circa 150 de ziariști din toate colțurile lumii, veniți aici, pe malurile Eufratului, să ia cunoștință de monumentala lucrare considerată printre primele zece pe scara ierarhică mondială a acestui gen de construcții.

Privită de pe platforma noului oraș Al Sawra, imaginea văii Eufratului, lată de 12 km, prin mijlocul căreia se strecoară, ca o panglică argintie, fluviul, nu mai larg de cîteva sute de metri, este de-a dreptul impresionantă. Cu atît mai mult atunci cînd întîlnești această vale înverzită după ce ai străbătut de la Alep — marele oraș din nordul Siriei — 150 km de șosea șerpuindă printr-o zonă aridă avînd, cu mici excepții, înfățișare de adevărat deșert. Pămînturile din această parte a țării sînt sărace. Satele, cu casele lor specifice, de formă conică, din lut și cu mici deschizături pentru aer, fără pic de vegetație în jur acum în plină vară, sau corturile păstorilor beduini, dau o imagine dezolant de tristă. În aceste condiții, importanța sistemului hidroenergetic de pe Eufrat — care va iriga într-o primă etapă 640 000 ha, urmînd ca ulterior să se ajungă la peste un milion de hectare — apare cu atît mai evidentă.

Al Sawra: un oraș nou, născut în plin deșert

Am văzut, în aceste zile de sărbătoare, la Al Sawra o mulțime de țărani veniți de la zeci de kilometri, unii din așezările ce vor dispare în lunile următoare sub cota înaltă a lacului de acumulare, spre a-și exprima bucuria și încrederea în viitorul mult mai bun, pentru ei și familiile lor, în urma lucrărilor de irigare și ameliorare a solului care se vor efectua pe valea Eufratului. În anii viitori, la lucrările de amenajare și fertilizare a solului pe o suprafață de 30 000 ha în valea fluviului din nordul Siriei va participa și România, în urma protocolului semnat luna trecută, la Damasc, între cele două țări.

Sistemul hidroenergetic de pe Eufrat — care, pe lîngă irigarea unei suprafețe întinse din nordul Siriei, va furniza energie electrică într-o cantitate de cinci ori mai mare decît producția actuală a țării — prevăzut inițial să se încheie în 1975, va intra în funcțiune cu un an mai devreme grație eforturilor constructorilor și a sporirii investițiilor de către guvernul sirian. Este de notat că șantierul hidroenergetic de pe Eufrat a constituit o adevărată școală pentru mii și mii de sirieni care au lucrat aici în cei cinci ani de cînd s-a pus piatra de temelie a construcției. În această perioadă, au fost prezenți permanent pe șantier 200 ingineri, 600 tehnicieni, 3 000 de muncitori calificați și circa 8 000 de muncitori necalificați sirieni.

Barajul de pe Eufrat are 4,5 km lungime și o lățime la bază de 500 metri, fiind construit din pămînt și un milion și jumătate de metri cubi beton armat. Acum, odată cu bararea fluviului și schimbarea cursului său spre lacul de acumulare, construcția a intrat în faza finală.

Înainte de a părăsi aceste meleaguri, am vizitat cel mai nou oraș sirian, Al Sawra, localitate ridicată în ultimii cinci ani în plin deșert, ale cărei blocuri moderne, școli, magazine, cinematografe, parcuri și străzi asfaltate ilustrează transformările structurale din viața Siriei de azi.

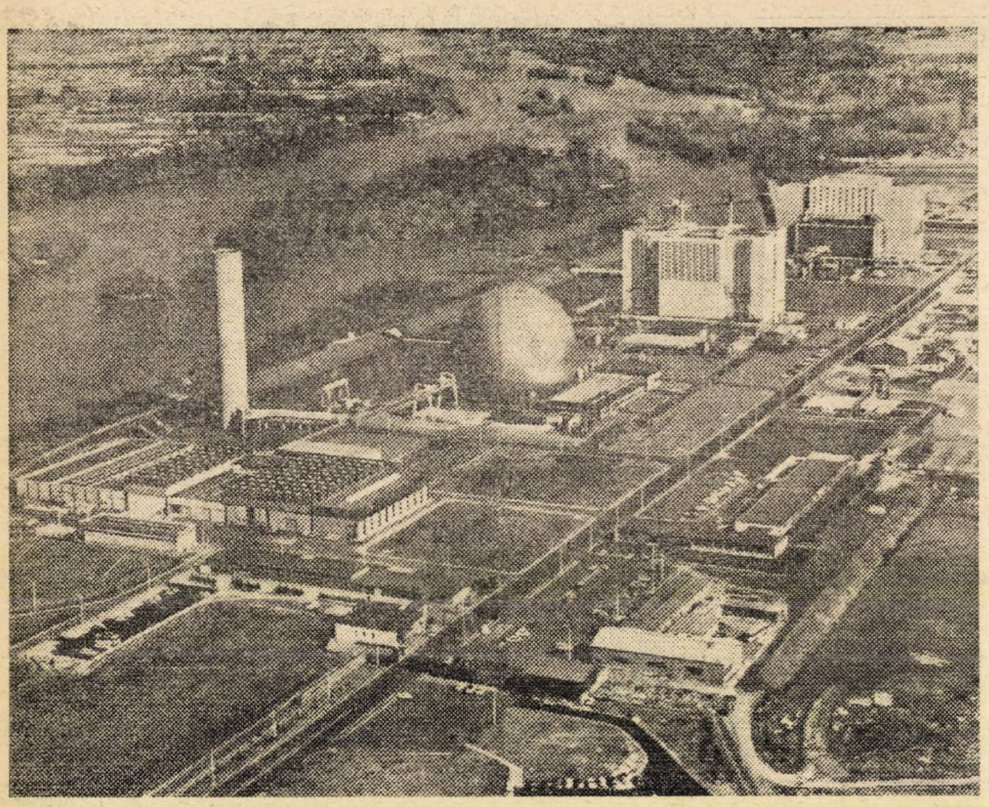

Instalațiile exterioare ale centralelor F.D.E. nu distonează în chenarul de ape și de lunci

REPORTAJ PE GLOB

De la Mont-Saint-Michel la Chartres

POPASURI PRINTRE SECOLE

Florica Șelmaru

Strîns între două limbi de pămînt aproape perpendiculare una față de cealaltă, peninsula nord-estului breton și peninsula Cotentin, micul golf în care se înalță muntele-insulă-basilică-cetățuie Saint-Michel trăiește în ritmul de largă respirație lichidă al mareelor, înalte de aproximativ 8 metri și care la echinocțiu se dublează amenințător. Potrivit legendei, apele crescute ale unui echinocțiu deosebit de dramatic ar fi despărțit prin secolul al 8-lea muntele și mărunta capelă ridicată de episcopul din Avranches în cinstea arhanghelului Mihail, de pămîntul continentului. La drept vorbind, insula nu mai e chiar insulă : în ultimul sfert al secolului trecut a fost construit, de-a curmezișul vastei întinderi de nisip – aluviuni și scoici malaxate de ape – pe care o dezvăluie ritmic refluxul, un dig lung (2 km) și solid. „Spre confortul vizitatorilor, și cîteodată spre regretul lor", notează cu obiectivitate unul din ghidurile consacrate celebrului obiectiv turistic. Asumînd riscul de a trece drept retrogradă, îmi mărturisesc apartenența la a doua categorie, cea cu regretele. Deși am parcurs digul în automobil – la dus cel puțin, cînd apa era departe; căci la întoarcere, cînd marea începea să se umfle, am întîrziat cît am putut momentul reîmbarcării în vehicul.

Cu sau fără dig, vraja locului operează. Și asupra călătorului neavizat, dar mai cu seamă asupra celui în memoria căruia ies la suprafață, pe măsură ce se apropie, frînturi de legendă despre sate și lunci înghițite de lăcomia apelor, frînturi de istorie din vremea cînd muntele a devenit refugiul pescarilor speriați de invazia normandă (atunci pare a se fi născut micul burg ce înconjoară mînăstirea, cu căsuțele lui strînse una într-alta de-a lungul străduțelor abrupte), apoi din perioada premergătoare și din timpul războiului de o sută de ani. Știința dealtminteri confirmă legendele – geologii au descoperit sub nisipuri trunchiuri de copaci întregi, culcați paralel ca și cînd ar fi retezați de fierăstrăul uriaș al unui ciclon de nezăgăzuit – iar ciudata împletire arhitectonică a basilicii (ridicată între 1022 și 1135) cu fortificațiile construite în următoarele trei veacuri evocă dramatice pagini de istorie medievală. Imaginile cu contururi imprecise se succed, se juxtapun, se întretaie, în supraimpresiune pe înalta siluetă oarecum conică pe care o descifrezi cu mult înainte de a fi ajuns la țărmul mării. Domină peisajul învăluit într-un abur cu reflexe cînd de opal, cînd de topaz, cînd de ametist, după anotimp și după oră.

Mi-ar fi plăcut ca itinerarul nostru pe și în munte (o parte din încăperi sînt săpate în granitul feruginos) să se desfășoare urmărind cronologia construcției, biografia ei în care se oglindesc meandrele istoriei și personalitatea – uneori mai mult religioasă și cărturărească, alteori precumpănitor militară – a succesivilor conducători din fruntea așezării mînăstirești. Ni s-a explicat că, într-o clădire atît de complicată, în care de-a lungul secolelor lucrările de renovare, de lărgire și de modificare a planului inițial s-au suprapus și s-au întrepătruns, un asemenea itinerar este greu de realizat, cu atît mai mult cu cît există riscul ca vizitatorii mai meditativi sau mai distrați să se piardă de grup și să se rătăcească prin cine știe ce scări și culoare. Doar cercetătorii, înarmați cu documente oficiale confirmînd că este vorba de documentare în vederea unor lucrări de specialitate, se bucură de asemenea privilegiu. Parcursul uzual, simplificat, urcă stînca în spirală, etaj cu etaj. E cel la care ne-am resemnat și noi, trecînd cu dezinvoltură de la „Curtea leilor", construită în secolul XVI, la scara mo-

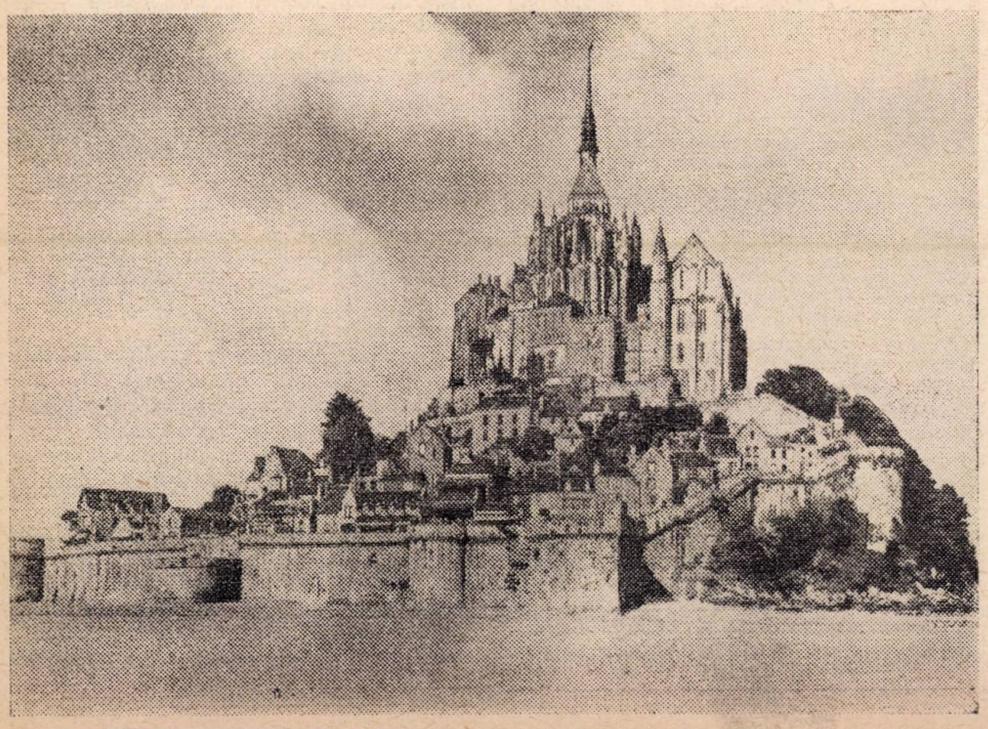

Muntele-insulă-basilică-cetățuie Saint-Michel trăiește în ritmul de largă respirație lichidă al mareelor

numentală, construită în 1393 și care duce la clădirea abațială propriu-zisă. Am parcurs de fapt – cu unele zigzaguri în timp – o aproximativă cronologie inversă.

Cînd reluăm contactul cu lumina zilei, puțin amețiți de penumbră și ogive, de scări urcate și coborîte, de incursiuni în istorie și în legendă, ne sună în urechi glasul înalt și indignat al unei doamne care, în numele tradițiilor locale, acuză fără milă gustul îndoielnic al unora din „suvenirurile" oferite de nenumăratele prăvălioare de pe strîmta și accidentata „Stradă Mare". În ceea ce privește calitatea artistică a „suvenirurilor", ce să spun, glasul indignat cam avea dreptate. Dar dacă se invocă tradiția, să nu uităm că, după unii autori, încă din secolul al IX-lea, în timpul invaziei normande, odată cu pescarii, s-ar fi refugiat pe insulă hangii și negustori de mărunțișuri. Și este cert că acum cinci veacuri, adică după terminarea războiului de o sută de ani, cînd muntele Saint-Michel redevenise loc de pelerinaj, „Strada Mare" avea deja fizionomia ei de azi, cu birturi pentru pelerini și dughene unde se vindeau poze ale arhanghelului, mătănii, cochilii de scoici și alte mici obiecte de prin partea locului. E adevărat, nu se inventaseră încă lumina fluorescentă, nici materialele plastice. Dar există temeiuri să credem că lipsa de gust este anterioară acestor cuceriri ale tehnicii moderne.

Modernul, tehnica modernă, aveam să le întîlnim sub un cu totul alt chip, nu departe de medievalul munte Saint-Michel. La uzina maremotrice de pe estuarul fluviului Rance. Însemnătatea acestui curs de apă stă, cred, exclusiv în adîncimea estuarului prin care se varsă în Marea Mînecii.

– Coasta bretonă a Mînecii se numără, pe lume, printre regiunile unde mareele au o forță deosebită din pricina obstacolului pe care peninsula Cotentin îl reprezintă în calea mareei ce vine dinspre Atlantic, ne-a explicat unul dintre inginerii uzinei. În estuarul Rancei, diferența de nivel între un flux și un reflux consecutive poate atinge 13,50 metri. Mareele sînt de tip semi-diurn : în 24 de ore și 50 de minute avem de două ori „mare înaltă" și de două ori „mare joasă". La echinocții, debitul maxim al apei de mare care intră în estuar atinge 18 000 metri cubi pe secundă. Utilizarea mareelor pentru a produce electricitate se face prin umplerea și golirea succesivă a unui bazin situat în estuar (suprafața 22 kmp, volum util al bazinului 184 000 000 mc). Cînd apa urcă, umplem bazinul deschizînd stăvilarele. Cînd marea atinge punctul maxim, închidem stăvilarele și, pentru a goli bazinul cu ajutorul turbinelor așteptăm ca marea, retrăgîndu-se, să fi creat un decalaj de înălțime suficient.

– Pe un principiu asemănător funcționau, cred, odinioară, morile de maree.

– Fără îndoială, dar dispunem azi de mijloace mai puternice. În plus, ameliorăm ciclul umplere-golire : în orele „goale", dintre maree, pompăm apă de mare în bazin pentru a spori volumul de apă destinat turbinelor. Datorită funcționării cu dublu efect al instalației (se produce energie și la umplerea și la golirea bazinului), plus pompajul, fiecare dintre beneficiari poate alege din ciclurile care îi stau la dispoziție, în raport cu amploarea mareei și valoarea energiei în diferitele momente ale zilei, pe cel mai corespunzător nevoilor sale. În felul acesta, „ritmul selenar" al mareelor tinde să se transforme în „ritmul solar" al activităților umane.

– Și cine sînt principalii dumneavoastră beneficiari ?

– În primul rînd Bretania, care este deficitară pe plan energetic, deși este conectată la rețeaua națională. Dar uzina de pe Rance are și valoare de cercetare, de experiență. În Canada, de pildă, unde în unele puncte diferența de nivel între flux și reflux este superioară celei de aci, activitatea noastră este urmărită cu interes...

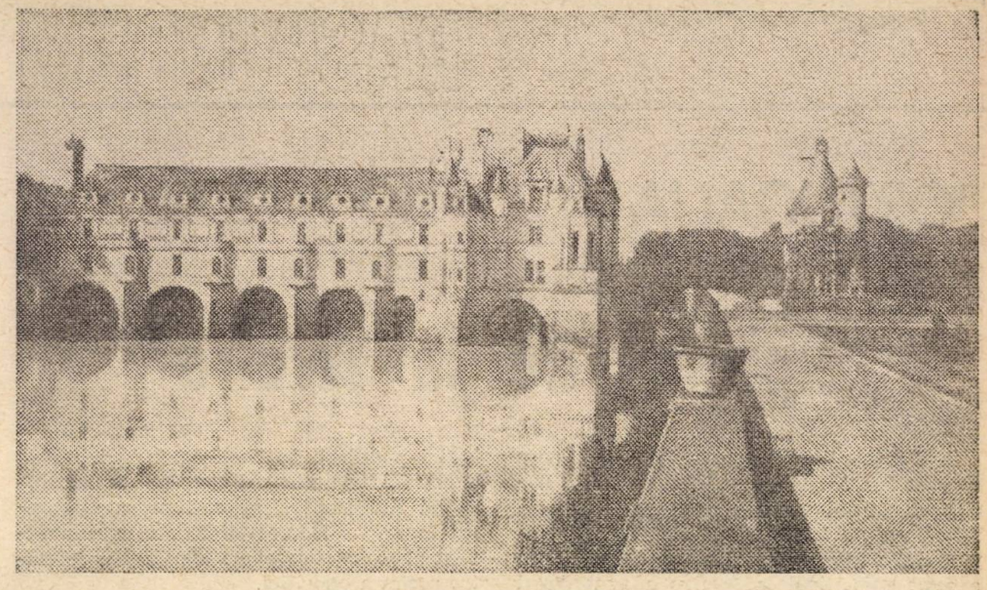

Părăsind uzina am urmărit multă vreme din ochi linia de demarcație dintre apele verzi ale mării, cele supuse „ritmului selenar", și apele cenușii ale estuarului, inserate în pămîntul oamenilor și slujind „ritmului solar" al muncii lor.

Din Bretania spre Paris ne-am întors pe valea Loarei, cea mult cîntată, în versuri și în proză, pentru dulcea ei armonie de forme și de culori, care dealtminteri au desemnat-o secole de-a rîndul, ca loc de reședință predilect al regilor Franței și au presărat-o cu castele. Am făcut cîteva popasuri. Cum știam că unul din ele va fi consacrat celor trei centrale nucleare de la Chinon, pentru simetrie mi-ar fi plăcut să vizităm, de asemenea, orașul (fie chiar numai cartierul vechi) și castelul, mai bine zis complexul de clădiri fortificate cunoscut sub acest nume și care cuprinde de fapt trei castele. Dincolo de simetrie, țineam să trec prin Chinon pentru că acolo și-a petrecut primii ani ai vieții Rabelais, născut într-o localitate vecină ; țineam să vizitez castelul pentru că acolo, venită din Lorena ei natală, Ioana d'Arc ar fi recunoscut pe Carol al VII-lea travestit în gentilom de rînd și ascuns printre trei sute de curteni.

Imperativele programului au făcut însă ca popasul istoric să aibă loc la Chenonceaux. Nu fără justificare : construit la începutul secolului XVI pe un mal al riului Cher, afluent al Loarei, castelul este unul dintre cele mai frumoase, și prin inserarea lui în peisaj, și prin echilibrul proporțiilor și prin eleganța elementelor decorative. Ideea Dianei de Poitiers, favorita lui Henric al II-lea, care la urcarea lui pe tron i-a dăruit castelul, de a lega printr-un pod vechea construcție de celălalt mal al Cher-ului, s-a dovedit fericită : podul nu e un simplu pod, ci susține pe cele cinci arcuri ale lui două etaje cu galerii care erau folosite ca săli de festivități și un al treilea etaj împărțit în camere, iar această impozantă anexă completează armonios ansamblul. Cronica istorico-sentimentală a castelului de la Chenonceaux, la drept vorbind mai mult sentimentală decît istorică, e bogată : frumoasa Diana a domnit aci, necontestată, timp de doisprezece ani, pînă la moartea lui Henric al II-lea, ucis într-un turnir. Soția lui Henric, Caterina de Medicis, devenită regentă, imaginează o răzbunare subtilă : o obligă pe fosta favorită să accepte în schimbul castelului de la Chenonceaux, martor al gloriei ei apuse, un alt castel, cel de la Chaumont. Chenonceaux va fi, de-a lungul a treizeci de ani, reședința preferată a Caterinei, care va da aci serbări somptuoase, dar tot de aci va conduce cu mînă de fier politica Franței. Toate acestea – plus povestea „doamnei albe", nora Caterinei și moștenitoarea castelului, rămasă curînd văduvă prin moartea lui Henric al III-lea și purtînd doliul în alb, după protocolul curții – le-am urmărit, murați de ploaie în ciuda impermeabilelor și umbrelelor, din parcul castelului, unde se desfășura un spectacol „sunet și lumină" : o fereastră se întuneca, o alta se lumina, o voce ne anunța că Henric al II-lea a intrat în apartamentul Dianei, iar din toate jgheaburile cerului curgea apă peste cîțiva gazetari perseverenți...

A doua zi, sub un soare strălucitor, soseam la centrul nuclear de la Chinon. În plină vale a Loarei, deprinși cu moliciunea curbelor peisajului și cu arhitectura cînd somptuoasă, cînd grațioasă a castelelor (a celor vizitate sau a celor întrezărite din goana mașinii), imensa sferă metalică a Centralei E.D.F. 1 ne-a surprins mai întîi. Apoi ne-am dat seama că nici sfera metalică, nici verticalismul clădirilor de la centralele E.D.F. 2 și E.D.F. 3 (cele trei unități, vecine, sînt totuși diferite și funcționează independent una de cealaltă), nici inevitabila geometrie a instalațiilor exterioare care le înconjoară pe fiecare nu distonează în chenarul de ape și de lunci. Centrul nuclear de la Chinon a fost implantat pe malul stîng al Loarei, ceva mai la vale de confluența riului Indre : locul oferea un teren excelent pentru temeliile construcției și necesarul de apă pentru procesul de refrigerare. Dar, ne explică gazdele, considerentele tehnice au fost în prealabil confruntate cu opiniile forurilor răspunzătoare de prezervarea caracterului specific al văii Loarei, iar hotărîrea a fost luată în acord cu autoritățile locale...

Drumul de întoarcere ne-a mai prilejuit o întîlnire, neașteptată, cu simbioza dintre un patrimoniu de artă seculară și unele tehnici moderne, la Chartres. Cunoșteam mai demult catedrala – și, cu multă trudă, izbutisem s-o văd pentru prima dată în plină vară și în plin soare, atunci cînd, ca în imaginea superbă a lui Charles Peguy, apare călătorului ca o corabie înaintînd printre înaltele valuri aurii ale holdelor de grîu. Nu regretam prea mult că de la Paris spre Bretania am pornit pe alt itinerar : era un aprilie capricios, cînd cu ploaie în lege, cînd cu burniță, mai rar cu cîte o rază fugară de soare. Revenind spre Paris, am făcut însă un popas la Chartres. Seara, tîrziu. Catedrala fusese curățată de patina incrustată de-a lungul timpului : e construită în secolele XII–XIII. Lucrările abia se terminaseră, schelele încă nu erau complet demontate, reflectoarele instalate împrejur încă nu erau puse în funcțiune. Dar piatra, redată strălucirii ei inițiale, lumina. Și am plecat lăsînd în urmă, dar luînd cu noi, alba splendoare care înnobila noaptea devenită și ea albăstră, transparentă, de primăvară.

PORTUGALIA

„Spiritul de la Aveiro"

În Portugalia, congresul opoziției, care a avut loc în primăvară la Aveiro, a declanșat fluxul unei mișcări politice promițătoare pentru viitorul libertății și progresului poporului portughez. Seismul ce a avut epicentrul la Aveiro a avut darul să scoată în evidență că anacronismul politic își primește replica chiar și în perimetrul iberic, odată cu suflul nou ce se face simțit în lume pentru destindere, democrație, decolonizare. După 50 de ani de regim dictatorial, desfășurarea forțelor democratice a atins cotele unei amplitudini nebănuite de guvernul Caetano, constrîns, prin forța lucrurilor, să cedeze inițiativei convocării Congresului Opoziției Democratice.

Evenimentele din Portugalia au fost propulsate de o serie de factori obiectivi. Economia de război face ca țara să fie confruntată cu dificultăți economice incalculabile. Războiul colonial devorează bugetul în proporție de aproape 50 la sută. Cît de împovărător este acest război o arată cîteva cifre semnificative: în zece ani, cheltuielile militare au fost de circa 100 miliarde escudos, în timp ce cheltuielile statului fascist pentru scopuri economice și culturale n-au depășit 36 miliarde escudos; creditele pentru îmbunătățirea condițiilor de locuit pe 1973 echivalează cu cheltuielile doar a 5 ore de război. La acestea trebuie adăugat greul tribut al celor circa 25 000 de răniți și 10 000 de morți pe care poporul portughez îl plătește în fiecare an.

Degringolada inflaționistă în care s-a înscris economia portugheză este și ea generatoarea unei tot mai adînci și cuprinzătoare nemulțumiri populare. Numai pentru primele 5 luni ale anului în curs, după aprecieri oficiale, creșterile de prețuri sînt cuprinse între 4 și 6 la sută. Industria portugheză slab dezvoltată și agricultura dominată de latifundii nu pot asigura oamenilor muncii condiții de trai corespunzător. Din 9 milioane de portughezi, 1 milion au părăsit țara preferînd greul statut al muncitorilor emigranți în țările occidentale dezvoltate. La aceasta trebuie adăugat regimul de dictatură fascistă cu instituțiile sale odioase, absența libertăților și drepturilor democratice, atmosfera de opresiune și teroare.

În ultima vreme, guvernul lui Marcello Caetano face eforturi vizibile pentru a ieși din situația gravă în care se află țintuit pe plan politic. Încercarea sa de a-și lărgi sprijinul social s-a soldat cu inițierea unor măsuri menite să dea iluzia unei anumite liberalizări. Guvernul, fără a ceda un singur punct pe planul principiilor sale de regim dictatorial, a fost obligat prin presiunea irezistibilă a luptei populare antifasciste, coincizînd cu situația internațională extrem de nefavorabilă fascismului, să autorizeze Congresul Opoziției Democratice, act care a însemnat o recunoaștere de facto de către regim a opoziției.

În acest context s-a declanșat „repriza Aveiro", moment politic care a depășit cu mult intențiile guvernului și a avut darul să exprime, ca niciodată după 50 de ani, opțiunea democratică și potențialul revoluționar al poporului portughez. Congresul al III-lea al Opoziției Democratice n-a mai semănat cu precedentele două, devenind un forum de afirmare frontală a opoziției, care a proclamat deschis lupta pentru libertate și formula soluționării problemei coloniale prin negocieri cu mișcările de eliberare națională.

Congresul nu a început, de fapt, în acea modestă sală de cinematograf din orașul comercial Aveiro ci, cu mult înainte, în 1970, cînd au început pregătirile, iar ideile sale s-au făurit în dezbateri și reuniuni populare în toate districtele lusitane. De pe atunci a început, practic, ceea ce Congresul avea să numească „elaborarea unui diagnostic critic al realității portugheze". În ciuda represiunii sistematice care urmărea sufocarea tuturor inițiativelor legate de pregătirea Congresului, la elaborarea tezelor (în număr de 169) au participat persoane de cele mai diverse profesii, începînd de la muncitori metalurgiști, chimiști, mecanici, salariați agricoli, țărani, pînă la profesori, medici, ingineri, avocați, scriitori, artiști, studenți, precum și de o mare diversitate din punct de vedere al apartenenței politice: comuniști, social-democrați, catolici, monarho-liberali, democrați fără de partid — cvasi-totalitatea opoziției portugheze.

În toată această perioadă, Partidul Comunist Fortughez a contribuit din plin la regruparea forțelor antifasciste, a căror activitate îmbracă formele cele mai diverse, mergînd de la ilegalitate și semilegalitate pînă la folosirea formelor legale, după condițiile și particularitățile locale. Partidul Comunist Portughez și-a orientat acțiunile în direcțiile fundamentale ale luptelor populare, acționînd pe plan economic pentru satisfacerea imediată a revendicărilor muncitorilor, țăranilor și claselor mijlocii, iar pe plan politic pentru cucerirea libertăților democratice fundamentale, încetarea războiului colonial, lichidarea subordonării guvernului de la Lisabona imperialismului străin.

Supapa pe care guvernul lui Caetano a fost obligat să o deschidă la Aveiro a fost solicitată cu o forță irezistibilă, Congresul Opoziției Democratice transformîndu-se într-un adevărat coșmar pentru regim. Toate încercările de a deturna Congresul de la scopurile lui sau a-i denatura conținutul au fost sortite eșecului. Cordoanele poliției eșalonate pe drumurile de acces spre Aveiro, raziile, arestările n-au putut opri tumultuoasa participare a cîte 3—4 mii de persoane zilnic la lucrările Congresului. Cu toate măsurile de interdicție, nu a putut fi stăvilită demonstrația celor 2 000 de persoane care au străbătut străzile orașului cîntînd „Internaționala". Deși în sala Congresului se aflau numeroși agenți de poliție, orientarea sa a fost decisă îndreptată împotriva regimului fascist, eșuînd tentativa de a i se da o turnură „moderată" de adaptare a mișcării la regimul actual.

După cum subliniază ziarul „Avante", organ central al Partidului Comunist Portughez, „Congresul a deschis noi perspective de acțiune antifascistă, creînd condițiile pentru o și mai amplă și combativă unitate, pentru dezvoltarea unui larg front de luptă împotriva fascismului, împotriva războiului colonial, pentru libertăți democratice".

O. Valentin

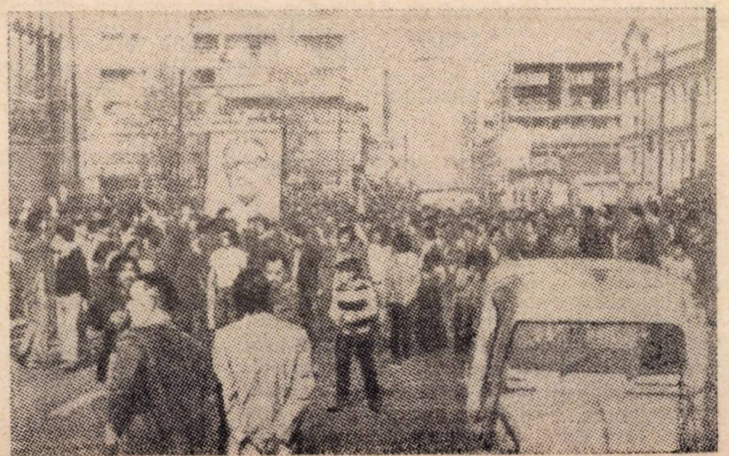

Santiago de Chile. Demonstrație în favoarea guvernului Unității Populare, după tentativa de lovitură de stat militară înfrîntă de trupele fidele Constituției și de masele populare

Bombardamentele S. U. A. asupra Cambodgiei și veto-ul prezidențial

Cu două săptămîni în urmă, președintele S.U.A. a respins, folosindu-se de dreptul de veto conferit de Constituția S.U.A., textul aprobat de ambele Camere ale Congresului S.U.A. — Senatul și Camera Reprezentanților — prin care se urmărea interzicerea bombardamentelor americane asupra Cambodgiei. Împrejurările sînt următoarele :

În dezbaterea Congresului S.U.A. se afla legea privind finanțarea diverselor inițiative și proiecte guvernamentale neîncheiate la 30 iunie, data încheierii exercițiului bugetar anual ; de fapt, această lege privește un fel de buget suplimentar, în cazul de față în valoare de 3,8 miliarde dolari. La proiectul de lege aflat în dezbatere, Senatul a adăugat un amendament, prevăzînd că suma alocată prin lege nu va putea fi utilizată în nici un caz pentru operațiuni militare în Indochina și specificînd că sînt vizate bombardamentele din Cambodgia.

Adăugarea de amendamente „politice" la proiectele de lege cu caracter bugetar este un procedeu curent folosit în Congresul S.U.A. În ultimii ani, Senatul a mai aprobat, cu majoritate de voturi, asemenea amendamente vizînd încetarea operațiunilor militare în Indochina. Aceste amendamente nu au fost incluse, însă, în textele legilor respective, pentru motivul că în Camera Reprezentanților (corp politic cu orientare, în general, mai conservatoare) majoritatea nu accepta amendamentele propuse în Senat. De data aceasta, însă — fapt care reflectă extinderea curentului de opinie favorabil încetării intervenției în Indochina — Camera Reprezentanților a aprobat cu o majoritate clară amendamentul împotriva bombardamentelor.

După aprobarea de către ambele Camere ale Congresului, un proiect de lege este supus aprobării președintelui. Dacă președintele semnează textul înaintat de Congres, acesta devine lege. Dacă el nu îl semnează în termen de zece zile lucrătoare — Congresul aflîndu-se în acest timp în sesiune — proiectul devine lege, indiferent de sancțiunea prezidențială. Dacă președintele nu a semnat proiectul, iar Congresul își suspendă lucrările înainte de trecerea celor zece zile lucrătoare, proiectul poate fi respins prin simpla ignorare, de către președinte, a prevederilor lui : este așa-numitul „pocket veto", veto-ul prin simpla „uitare în buzunar" a proiectului.

Există însă și un veto explicit, președintele înapoind Congresului textul propus, cu o expunere a motivelor pentru care nu îl acceptă. În acest caz, Congresul poate fie să modifice textul pentru a-l face mai acceptabil președintelui, fie să îl impună președintelui în forma inițială — cu condiția ca în fiecare din cele două Camere, proiectul să întrunească o majoritate de două treimi.

Acest drept de veto al președintelui este, așadar, prevăzut în Constituția S.U.A. Primul președinte care l-a folosit a fost Andrew Jackson, în deceniul al patrulea al secolului trecut. Cel mai frecvent au recurs la dreptul de veto președinții Franklin Delano Roosevelt — de 631 ori, Harry S. Truman — în 251 rînduri, și Dwight D. Eisenhower — în 181 rînduri.

În cazul amendamentului cu privire la bombardamente, veto-ul prezidențial a fost explicit, Casa Albă invocînd argumentul — criticat în alte cazuri similare de cercuri largi ale opiniei publice — că procedînd în conformitate cu textul propus de Congres, poziția de negocieri a părții americane ar fi slăbită. În cele din urmă, majoritatea favorabilă amendamentului, în Camera Reprezentanților, fiind inferioară aceleia de două treimi, a fost adoptat un text de compromis, prevăzînd încetarea alocațiilor pentru operațiuni militare în Indochina de la data de 15 august (textul a fost sugerat de Administrație, prin intermediul unor congresmeni republicani, odată cu promisiunea că vor fi desfășurate încercări serioase de realizare a unei reglementări negociate, în cursul lunii iulie).

Aprobarea, în cele din urmă, a legii privind alocațiile suplimentare nu a pus capăt, însă, criticilor privind, pe de o parte, bombardamentele— personalități ca liderul majorității democratice din Senat, Mansfield, și senatorul Edward Kennedy au criticat continuarea, fie și pe termen limitat, a bombardamentelor — pe de altă parte, utilizarea veto-ului prezidențial. Relevînd prevederea Constituției S.U.A. care atribuie exclusiv Congresului S.U.A. dreptul de a declara război, criticii (acest punct de vedere a fost expus, printre alții, de comentatorul Anthony Lewis, în „International Herald Tribune") arată că aplicarea veto-ului în cazul amendamentului privind bombardamentele asupra Cambodgiei implică o încălcare a acestei prevederi, permițînd puterii executive să întreprindă acțiuni militare ori de cîte ori Congresul nu exprimă o interzicere explicită, cu o majoritate de două treimi în fiecare Cameră.

Mihai Matei

REFLECTOR

VIENA

Conferința de presă a lui A.N. Kosîghin

Răspunzînd la mai multe întrebări cu privire la rezultatele tratativelor sovieto-austriece și la posibilitățile dezvoltării relațiilor economice dintre cele două țări, Alexei Kosîghin a spus că tratativele cu cancelarul Bruno Kreisky au fost constructive și s-au desfășurat în spiritul înțelegerii reciproce.

Alexei Kosighin a subliniat importanța programului pe termen lung de adîncire a colaborării economice, tehnico-științifice și industriale dintre U.R.S.S. și Austria. „Sîntem de părere că comerțul bilateral poate fi sporit. Există, de asemenea, posibilitatea de a coopera în realizarea unor produse, de exemplu, în producția de utilaje pentru energetică, în producția unor mașini pentru industria ușoară și alimentară".

La întrebarea unui corespondent cu privire la atitudinea U.R.S.S. față de acordurile Austriei cu C.E.E., premierul sovietic a spus că după semnarea de către Austria, în 1972, a acordurilor cu C.E.E., U.R.S.S. a adresat guvernului austriac un memorandum în această problemă. Guvernul austriac a răspuns cu o notă memorială în care se declara că tratatul de stat din 1955 și angajamentele cu privire la neutralitate, adoptate de bună voie de Austria, vor fi respectate cu strictețe. „În poziția noastră, a subliniat A. Kosighin, nu s-a petrecut nici o schimbare după aceasta. Considerăm că tratatul de stat și declarațiile privind neutralitatea permanentă sînt documentele fundamentale ale relațiilor noastre și ele trebuie să fie respectate cu strictețe".

În legătură cu posibilitatea stabilirii de contacte între C.E.E. și C.A.E.R., Alexei Kosîghin a spus că această problemă este în discuție și dacă se dezbate nu este exclusă posibilitatea rezolvării ei. „În ultimul timp se îmbunătățesc perspectivele unei dezvoltări mai largi a colaborării economice între Est și Vest. Ar fi însă nejust ca această colaborare să fie redusă la relațiile dintre C.E.E. și C.A.E.R. U.R.S.S. nu ar fi de acord cu o asemenea abordare a problemei, deoarece acordă o mare importanță relațiilor economice bilaterale cu țările occidentale".

Cancelarul Bruno Kreisky și premierul Alexei Kosighin

IN LUMEA ȘTIINȚEI

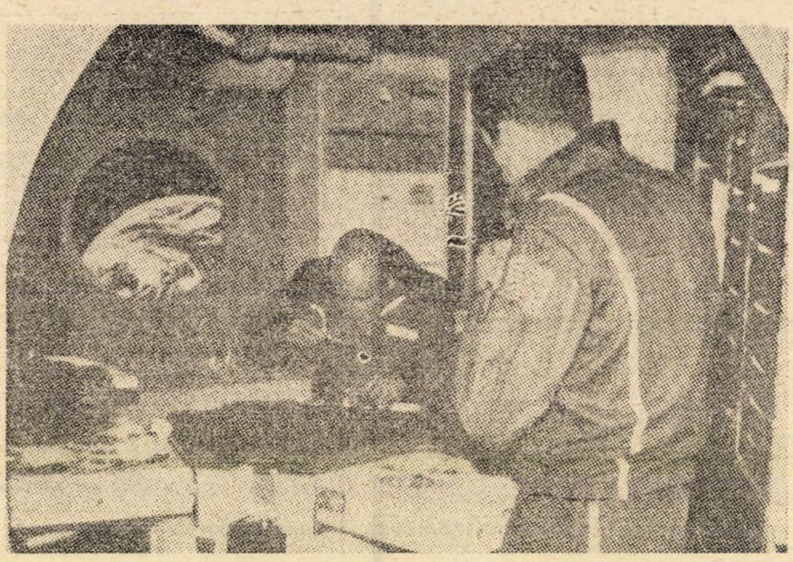

Sala de mese. Prin hublou se vede Pămîntul

SKYLAB 027

Raymond Cartier

În cursul celei de a doua părți a călătoriei lor atît de agitată la început, singurele probleme au fost de ordin menajer. „O oră și jumătate pe zi eram nevoiți să facem menajul" — spun Conrad, Kerwin și Weitz. Nimic nu funcționa așa cum se crezuse. Pungile conținînd hrana se rupeau. Bucățile de pîine zburau din gură. Sarea evada din solniță și rămînea în suspensie în cabină. Două treimi din tuburile de pastă de dinți și din borcănașele cu cremă de față (indispensabilă pentru a lupta împotriva uscării pielei) se spărseseră de la început din cauza căldurii. Toaletele erau mulțumitoare, dar zgomotul produs de pompă și de ventilator după folosirea lor constituia o grea încercare pentru nervi. Invers, vocile se propagau prost și cosmonauții răguseau încercînd să-și vorbească. Dușul săptămînal, inovație în domeniul hotelului spațial, era o destindere, dar apoi era nevoie de ore întregi pentru resorbirea apei de pe pereții învelișului de plastic, cu ajutorul unui mic aspirator. Cei trei cosmonauți se aflau în largul lor într-o locuință la fel de mare ca majoritatea apartamentelor de la orașe, dar muncile casnice îi enervau. Apoi își ațintea telescopul cu ultraviolete asupra cîmpurilor de stele sau, mai modest, își îndreptau sondele asupra continentului și oceanelor, continuîndu-și drumul circular la 433 kilometri deasupra lor.

Înapoierea lui Conrad, Kerwin și Weitz, campioni mondiali provizorii de durată în spațiu, nu constituie decît încheierea unei etape în cadrul unei misiuni care constituie un tot. Prima echipă de schimb va pleca la 27 iulie, data fiind avansată cu o săptămînă pentru a profita de o poziție a laboratorului spațial favorabilă observării Soarelui. Ca și prima echipă, aceasta este alcătuită dintr-un veteran al spațiului cosmic, căpitanul de vas Alan L. Bean, al treilea om care a ajuns pe Lună, și din doi novici : Owen Garriot, doctor în științe, și Jack R. Lousma, maior în infanteria marină.

Al doilea echipaj va pătrunde în „Skylab" ca niște noi locatari care se mută într-un apartament. Acolo, membrii lui vor găsi toate cele necesare vieții, dar vor face totuși cîteva schimbări, aducînd pînă și un stor care să înlocuiască pe acela pus de Conrad, Kerwin și Weitz în cadrul unui număr senzațional de acrobație. Echipajul va aduce, de asemenea, o mică menajerie experimentală : doi șoareci pitici, o muscă de oțet și un păianjen. Destinul acestuia din urmă, condamnat să piară în spațiu, a fost hotărît de miss Judith Miles, în vîrstă de 15 ani, elevă la școala medie din Lexington (Massachusetts). Participînd la un concurs între toate liceele, inițiat de NASA, ea a întrebat dacă un păianjen ar putea să-și țeasă pînză fără ajutorul gravitației, și cum anume.

Pe drept cuvînt, cilindrul lung, care a efectuat deja aproape 500 revoluții orbitale și a străbătut 20 milioane kilometri, poartă numele de laborator. Niciodată nu au fost adunate într-un spațiu atît de mic un număr așa de mare de aparate de cercetare atît de perfecționate. Toate ramurile științei au rivalizat pentru a profita de șansa oferită de o operațiune de recunoaștere spațială, care costă două miliarde și jumătate dolari și pentru care nu se prevede nici un viitor. Ba chiar s-ar putea să se fi întrecut măsura și laboranții spațiului să fi fost supraîncărcați cu sarcini. Unul din cele șapte capitole ale programului lor se numește „Producția în spațiu". Se urmărește să se cunoască, de pildă, cum va fi metalurgia într-un mediu lipsit de gravitație și de aceea echipajele trebuie să fabrice rulmenți pe bile — în timpul liber pe care nu-l au. Primele piese realizate de Conrad, Kerwin și Weitz sînt informe.

Dar savanții sînt avizi să cunoască. Desfășurarea științifică însoțind programul „Skylab" este aproape la fel de impresionantă ca realizarea spațială însăși. Cîteva sute de instituții de studii științifice, din vreo 30 de țări, se pregătesc să exploateze experiențele și informațiile care le vor parveni de la laboratorul spațial. Ele cuprind o serie întreagă de științe : biologie, geofizică, heliofizică, astrofizică etc.

Conrad, Kerwin și Weitz au adus numai cîteva spice din această recoltă îmbelșugată. Pentru moment, aparatele continuă să lucreze în „Skylab" fără oameni. După a treia ședință, rezervată cosmonauților Carr, Gibson și Pogue, va mai fi nevoie de luni, dacă nu de ani, pentru inventarierea și studierea rezultatelor misiunii. Uneori, știința îmbracă forma unei descoperiri fulgerătoare. Dar, de cele mai multe ori, ea nu înseamnă decît o răbdare îndelungată, o cercetare lentă.

Singurele date care pot fi examinate într-o oarecare măsură, chiar de pe acum, sînt de ordin medical. Conrad, Kerwin și Weitz, cu consimțămîntul lor deplin, erau niște cobai. Americanii din misiunile „Apollo" rămăseseră în spațiu pentru durate medii de 14 zile, și tulburările organice destul de ușoare pe care le suferiseră — pierdere de greutate, decalcifiere, încetinirea circulației sanguine — dispăruseră rapid după înapoierea lor. Firește, aceste date nu sînt suficiente pentru a stabili în mod experimental dacă omul este în stare să trăiască perioade îndelungate fără gravitația terestră care îl menține pe picioare și care a fost considerată multă vreme indispensabilă pentru funcționarea organelor lui. Primul echipaj, cu cele 28 zile petrecute de el, aduce o mărturie ; cele două echipaje următoare, și perioadele lor de cîte 56 de zile pentru fiecare, vor amplifica această mărturie.

La 433 kilometri distanță de sol și cu o viteză de 24 mii kilometri pe oră, Conrad, Kerwin și Weitz erau oamenii cei mai bine examinați din lume. Medicii din Houston, care supravegheau zi și noapte toate pulsațiile organismelor lor, au înregistrat cîteva anomalii. La 29 mai, fără ca

Sacul de dormit suspendat al lui Charles Conrad

Pentru a încerca echilibrul : un salt

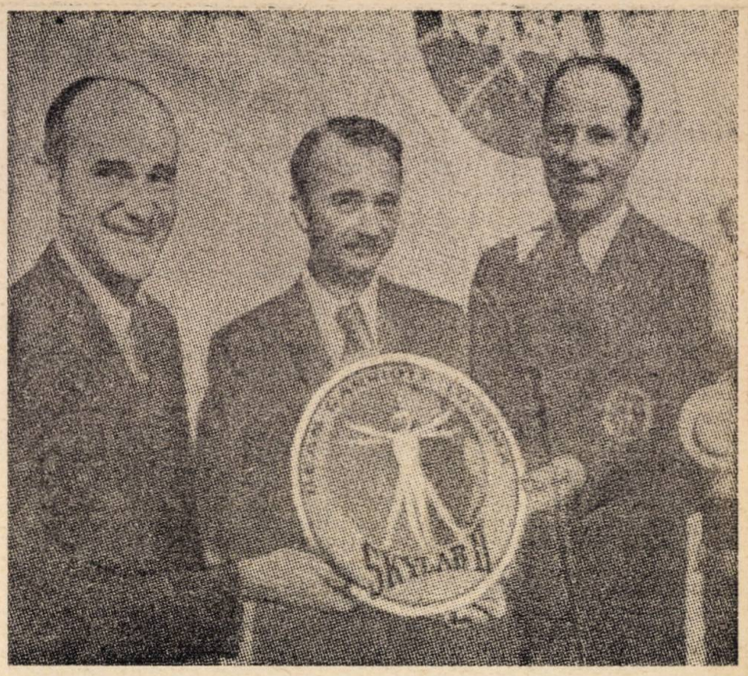

Al doilea echipaj, format din căpitanul Alan L. Bean, doctorul în ştiinţe Owen K. Garriott şi Jack R. Lousma, maior în infanteria marină

el să fie conştient de acest lucru, inima comandantului Conrad a început să bată în mod dezordonat în cursul exerciţiului reglementar pe bicicleta imobilă din „Skylab" — dar acest simptom nu a reapărut în zilele următoare. Pierderea de greutate a fost mai rapidă decît se prevedea, circumferinţa piciorului celor trei cosmonauţi reducîndu-se cu aproape 5 cm în cîteva zile. Dificultăţile iniţiale, eforturile depuse pentru a repara laboratorul spaţial deteriorat, enervarea provocată de teama că vor fi nevoiţi să renunţe la expediţie au afectat grav echipajul şi, tocmai prin aceasta, au sporit valoarea testului la care era supus. Concluziile definitive trebuie să aştepte un examen medical aprofundat al cosmonauţilor.

Una din trăsăturile pasionante ale laboratorului spaţial este dualitatea lui. Unul din ochii lui este îndreptat spre Soare şi, dincolo de Soare, spre adîncimile Cosmosului. Celălalt ochi scrutează Pămîntul. Cele două sarcini sînt utilitare, deoarece cunoaşterea este indivizibilă şi toate progresele ştiinţei slujesc omenirea. Dar ceea ce în jargonul NASA se numeşte „Erep" – ansamblul experienţelor privind resursele Pămîntului — este mai grăitor într-o epocă preocupată de teama de a nu epuiza mica planetă, unica locuinţă imaginabilă a omului în Univers.

În sine, „Erep" constituie un program extraordinar de amplu. „Skylab" întreprinde pentru „Erep" o suită de observaţii, şi 149 savanţi sau institute de cercetări s-au înscris pentru a extrage din „Erep" cunoştinţe referitoare uneori la problemele agricole şi ecologice cele mai imediate. Astfel, dr. Dominguez, de la Institutul Naţional de Tehnologie al Argentinei, speră să primească de la „Skylab" elementele de informare necesare pentru îmbunătăţirea creşterii vitelor în pampa argentiniană ; prof. dr. Harold Haefer, de la Facultatea de geografie a Universităţii din Zürich, aşteaptă datele care vor permite să se îmbunătăţească previziunea avalanşelor. Agricultura, pădurile, solul, hidrologia continentală, oceanografia, prospectarea minieră, poluarea terestră şi maritimă, glacificarea şi înzăpezirea, meteorologia şi studierea climatelor sînt de resortul „Erep".

Omul nu cunoaşte încă Pămîntul decît în mod imperfect. Raporturile lui cu Pămîntul continuă să poarte pecetea unui empirism milenar. A cunoaşte înseamnă a putea, şi putem puţin deoarece cunoaştem puţin. Nu există un fenomen mai grandios decît musonul. El este observat, descris, se încearcă să se prevadă cumplitele lui efecte care aduc periodic mari suferinţe pentru sute de milioane de oameni, dar cauza însăşi este necunoscută. America, prin programul „Stormfury", a trecut la combaterea flagelului care lasă în fiecare an urme de distrugere şi moarte — uraganele sau taifunurile din Antile — dar este vorba de o luptă oarbă deoarece nu se cunoaşte cauza acestor vîrtejuri colosale. A modifica climatele, a atenua catastrofele meteorologice, a regulariza căderile de ploaie şi zăpadă este un vechi vis din care ştiinţa începe să facă o ambiţie, dar înfăptuirea lui reclamă în primul rînd cunoştinţe mult mai profunde decît acelea de care dispunem cu privire la fizica globului.

În toate sarcinile lui şi în primul rînd în acelea care privesc Pămîntul, „Skylab" nu este decît o piesă dintr-un ansamblu. Sateliţii meteorologici ei înşişi formează o familie numeroasă, care lucrează nu numai pentru previziunea timpului, dar şi pentru cele 29 de experienţe întreprinse în S.U.A. în ce priveşte controlul şi îmbunătăţirea climatelor. O nouă specializare a apărut în iulie trecut, cînd NASA a lansat „Erts-1", un satelit mare consacrat exclusiv studierii resurselor terestre. Originalitatea laboratorului spaţial, pe lîngă talia lui şi diversitatea echipamentului lui ştiinţific, este echipajul lui uman. Dar nimeni nu s-a gîndit vreodată că laboratoarele spaţiale locuite vor permite suprimarea sateliţilor automaţi. Cele două tipuri sînt indispensabile în acelaşi timp. Este extraordinar să ne gîndim că era spaţială a început abia în urmă cu mai puţin de 16 ani, atunci cînd sovieticii au lansat pe orbită primul sputnik.

În fiecare săptămînă se lansează unul sau mai mulţi sateliţi, uneori în grupuri, propulsaţi de o singură rachetă. În fiecare săptămînă, unul sau mai mulţi sateliţi dispar, transformaţi în stele zburătoare, uneori după o carieră de numai cîteva zile. Inventarul, ţinut în permanenţă la zi, indica la începutul lunii iunie 587 aparate de zbor, cu următoarea repartiţie în funcţie de naţionalitatea de origine : americane, 341 (din aproximativ 850 lansări) ; sovietice, 204 (din 600 lansări) ; franceze 9; canadiene, 6 ; britanice, 5; japoneze, 4; vest-germane, 3; italiene, 2 ; chineze, 2; australian, 1 — plus patru sateliţi lansaţi de instituţii ştiinţifice internaţionale şi doi de N.A.T.O.

Cea mai mare concentrare, infanteria sateliţilor ştiinţifici, meteorologici şi de altă natură, se află pe orbite cuprinse între 100 şi 1 000 de km.

Mult mai sus, la 35 500 km, sateliţii de comunicaţie se învîrtesc cu viteza unghiulară a Pămîntului şi, în consecinţă, sînt imobili deasupra unui punct al globului. Şi mai sus încă, la 120 000 km, sateliţii americani „Vela" studiază misterioasele raze cosmice. Urmează apoi marii aventurieri ai spaţiului, „Veneras", „Mariner", „Mars 1" şi „Mars 2", gravitînd în jurul planetelor Venus şi Marte, şi în special halucinantul călător fără întoarcere care este „Pioneer 10". În prezent el se află la peste 500 milioane km distanţă de Pămînt. În decembrie, nu va mai fi decît la 150 000 km de Jupiter şi ne va trimite fotografiile făcute atît de aproape de gigantul planetelor. Continuîndu-şi călătoria, în 1986 el va străbate orbita planetei Pluton, la 4 miliarde km, va ieşi din sistemul solar şi se va pierde în adevăratul Cosmos.

Modest, „Skylab" se numeşte, în nomenclatura sateliţilor, „1973 O (Obiect spaţial) 27". Destinul lui a fost stabilit în momentul în care el a intrat pe orbită, dar misiunea lui, şi cei 2 500 000 000 dolari cheltuiţi pentru el de America, au fost salvaţi de o foarfecă fabricată de o mică firmă de utilaj din Missouri, al cărei preţ este de... 65,50 dolari. „Skylab" este urmat de racheta lui purtătoare, la o distanţă de 100 de mile, şi de alte zece obiecte, identificate de camerele electronice de luat vederi ca provenind din avariile suferite de el.

...Într-o zi din decembrie 1973, locotenent-colonelul Gerald Paul Carr, comandantul celui de-al treilea echipaj, va părăsi ultimul laboratorul spaţial pentru a lua loc în modulul de comandă şi a se înapoia pe Pămînt. El va face ceea ce se face atunci cînd părăseşti o casă destinată demolării : va întrerupe electricitatea, telefonul, ventilaţia.

Alimentele, apa, oxigenul, depozitate pentru a permite viaţa a nouă oameni pe o durată totală de 140 de zile, vor fi aproape epuizate. „Skylab", nelocuibil, va fi mort. Lăsat în seama lui, el ar gravita încă timp de 3 sau 4 ani, dar NASA intenţionează să-i grăbească sfîrşitul readucîndu-l brutal în atmosferă unde se va dezagrega şi se va vaporiza aproape instantaneu. Acest gest de eutanasie nu va fi dictat de considerente sentimentale. La Houston, se consideră că este preferabil ca acest vehicul masiv să nu fie lăsat să se învîrtească inutil în jurul Pămîntului, la un etaj la care se află deja o asemenea aglomeraţie.

(După **Paris-Match**)

1000 +1

Ostatici

Ziarul „Al Bayrak" publică noi precizări furnizate de un conducător irakian în legătură cu lovitura de stat nereușită de la 30 iunie, organizată de Nazem Kazzar, șeful Siguranței generale. Potrivit ziarului, N. Kazzar, sub pretextul unei vizite la un nou centru de telecomunicații, a atras 11 persoane, printre care generalul Hamad Shehab, ministrul apărării, Saadun Gaidan, ministrul de interne, precum și pe ginerele președintelui Bakr, pe care a încercat să-i folosească drept ostatici. Președintele Bakr, constatînd absența celor doi miniștri, a oferit o primă de 30 000 dinari celor care ar fi putut indica locul unde se găseau. Între timp, șeful Siguranței ar fi trimis un mesaj guvernului, conținînd un anumit număr de condiții pentru eliberarea ostaticilor, printre care și schimbarea regimului.

S. A. L. T.

Convorbirile strategice sovieto-americane (S.A.L.T. – II) nu vor fi probabil reluate înainte de luna septembrie, au arătat surse informate. Ele au fost amînate la 12 iunie, înainte ca Richard Nixon și Leonid Brejnev să se fi angajat să realizeze pînă la sfîrșitul anului viitor un acord privind reducerea armelor strategice. Între timp, Comisia consultativă permanentă sovieto-americană, creată pentru a urmări realizarea acordurilor S.A.L.T.-I, și-a încheiat prima sesiune la 5 iulie. Nu s-a făcut nici un comentariu asupra problemelor discutate, exceptînd precizarea că ele au avut un caracter de lucru.

Caraibe

Patru țări din Marea Caraibilor – Trinidad, Jamaica, Guyana și Barbados – au semnat la 4 iulie tratatul care instituie de la 1 august Piața comună a Caraibilor. Prim-miniștrii acestor țări au precizat, în cursul ceremoniei de semnare, că scopul lor final este crearea unei comunități economice a Caraibilor, care s-ar putea extinde asupra tuturor țărilor de limbă neengleză. Printre acestea se numără și Cuba, care a desemnat o delegație condusă de ministrul său de externe, Raul Roa Garcia, pentru a asista la ceremonia de semnare a tratatului.

Protecție

Purtătorul de cuvînt al Departamentului de Stat, Paul Hare, a făcut cunoscut că guvernul american a întărit măsurile de protecție a diplomaților israelieni, ca urmare a asasinării colonelului Yosef Alon. În ceea ce privește acest asasinat, purtătorul de cuvînt a precizat că la anchetă participă F.B.I., dar pînă în momentul de față nu s-a ajuns la nici o concluzie.

Surse

Surse ale Casei Albe de la San Clemente au declarat că Henry Kissinger se va întîlni cu premierul Ciu En-lai la Pekin, la sfîrșitul acestei luni sau la începutul lunii august. Proiectata vizită a lui Kissinger în China urma a fi discutată și în cadrul întîlnirii dintre Nixon și Huan Șen, șeful Biroului de legătură de la Washington.

Comerț

La Bonn a fost semnat primul acord comercial oficial între R.F. Germania și R.P. Chineză. Acordul prevede creșterea, în ambele sensuri, a comerțului dintre cele două țări și stabilirea unei comisii mixte pentru încurajarea dezvoltării comerțului bilateral.

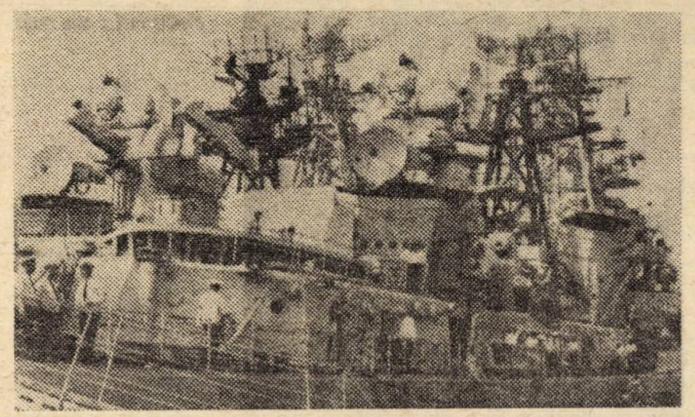

A luat sfîrșit vizita la Marsilia a escadrei de nave militare sovietice, prima după 1917 : crucișătorul „Groznîi" și distrugătoarele „Krasnii Kavkaz" și „Provornii"

Împăratul Hirohito și împărăteasa Nagako în vizită la unul din studiourile televiziunii japoneze, unde se montează serialul istoric „Povestea războinicilor"

Antipiraterie

Cuba și Venezuela au semnat un acord bilateral menit să împiedice deturnările de avioane, a declarat Aristides Calvani, ministrul venezuelan al afacerilor externe. Negocierile dintre cele două țări pentru semnarea acestui acord au început la scurt timp după deturnarea unui avion comercial venezuelan, la 18 mai a.c.

Exil

Sub protecția a peste 150 de polițiști, cei cinci lideri civili ai revoltei militare eșuate din Chile, care se refugiaseră la ambasada Ecuadorului, au plecat în noaptea de 7 iulie în exil, în Ecuador. Este vorba de Pablo Rodriguez, jurist, președintele mișcării „Patrie și libertate" și alți patru membri ai acestei organizații.

Fiul lui Leonid Brejnev, Iuri Brejnev, președintele organismului de stat al U.R.S.S. pentru importul de produse siderurgice „Promsirioimport", a vizitat Italia, unde a avut convorbiri cu conducătorii marelui grup siderurgic „Finsider"

Căsătorie la Cape Kennedy (redevenit Canaveral): Joel King și Candace Johnson, fiica fostului președinte american

Repatriere

Președintele Bhutto a declarat corespondenților de presă că nu va recunoaște Bangladesh pînă cînd această țară nu va renunța la intenția de a-i judeca pe cei 195 de prizonieri militari pentru pretinse atrocități în cursul războiului civil din 1971. Bhutto a afirmat că, după părerea sa, chiar în Bangladesh se manifestă opoziție față de deschiderea acestor procese. Președintele pakistanez a reafirmat că își menține angajamentul de a recunoaște Bangladesh, arătînd că a obținut autorizație în acest sens din partea Adunării Naționale. Recunoașterea oficială, a spus președintele, nu va fi anunțată decît după acordul cu privire la repatrierea tuturor prizonierilor pakistanezi din India.

C. E. E.

Grupurile democrat-creștine, conservator și liberal au prezentat un text de rezoluție care a fost adoptat de Parlamentul vest-european ale cărui lucrări s-au desfășurat la Strasbourg. Această rezoluție preconizează să se ceară președintelui Nixon să ia cuvîntul în fața Parlamentului cu prilejul viitoarei sale vizite în Europa, în cursul toamnei. Rezoluția invită insistent consiliul, comisia și statele membre să pregătească dialogul cu Nixon, astfel încît „comunitatea să poată vorbi într-un singur glas". Pe de altă parte, Parlamentul vest-european a aprobat orientările adoptate de miniștrii „celor nouă" în vederea negocierii comerciale multilaterale din cursul acestei toamne. Reamintind că C.E.E. și-a definitivat poziția încă de la sfîrșitul lunii iunie, majoritatea parlamentarilor au subliniat că dezbaterea consacrată rundei Nixon și-a pierdut interesul. După părerea comuniștilor francezi, care au intervenit pentru prima oară la 4 iulie în dezbaterile Parlamentului vest-european, runda Nixon are în esență drept obiectiv să permită americanilor să-și exporte produsele și șomajul.

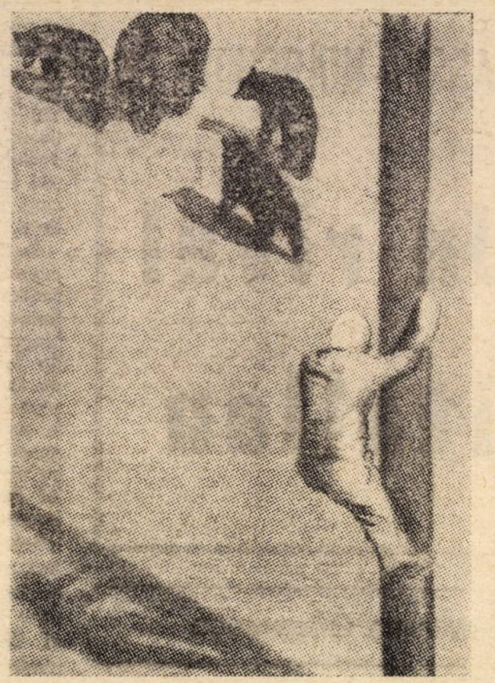

Mascota unei baze militare din Alaska, o ursoaică, l-a constrins la o poziție incomodă pe colonelul american care, fotografiind-o, îi inoportunase puii

Un cuplu insolit la Pekin: Micheline și Jacques Chaban-Delmas, purtînd pălărie de pai tradițională și, respectiv, șapcă

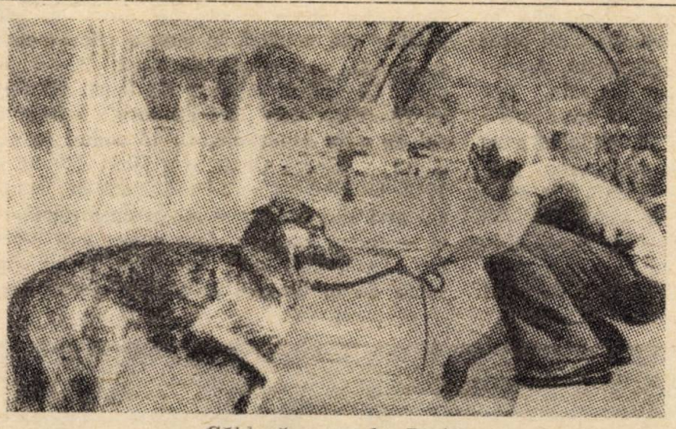

Căldură mare la Paris...

Willy Brandt a invitat cîțiva copii ai deputaților social-democrați să petreacă o după-amiază în grădinile Palatului Schaumburg. Oaspeții s-au distrat de minune...

O. S. A.

Reprezentantul Republicii Chile, Herrera, a prezentat în fața Comisiei de reformă a O.S.A. poziția guvernului său cu privire la restructurarea organismului interamerican, punînd accentul pe divergențele de interese dintre S.U.A. și America Latină. „Există atîtea diferențe sociale, politice, economice, culturale etc. între America Latină și America anglofonă, încît inegalitatea dintre ele este evidentă", a declarat el, calificînd drept falsă concepția „familiei americane". El a negat că America de Sud beneficiază de un tratament preferențial, subliniind că „Asia și Africa beneficiază de condiții de credit mai bune". Herrera a afirmat că S.U.A. sînt mai preocupate de Japonia și Piața comună, de China, pe care o consideră ca o imensă piață potențială, și de U.R.S.S., decît de subdezvoltarea popoarelor sud-americane.

Antiinflație

Potrivit declarației lui V. Giscard d'Estaing, autoritățile franceze au adoptat la 5 iulie un „dispozitiv modern" de luptă împotriva inflației. Descriind ziariștilor aceste măsuri, ministrul economiei și finanțelor a precizat că este vorba de a „concilia un grad realist de dezinflație cu continuarea expansiunii și menținerea folosirii depline a forței de muncă". Întărirea luptei împotriva inflației în Franța nu este, desigur, străină de recenta reevaluare a mărcii.

Comisie

La Sanaa s-a anunțat oficial că la 20 iulie Comisiile inter-yemenite își vor relua lucrările. Activitatea comisiilor, însărcinate să examineze modalitățile de aplicare a acordurilor de la Cairo și Tripoli privind unitatea dintre cele două părți ale Yemenului, a fost suspendată în urma asasinării, la 30 mai, a lui Ali Osman, membru al Consiliului prezidențial al Yemenului de nord.

Acord

William Rogers s-a oprit la Praga la întoarcerea sa în țară de la Conferința de la Helsinki. El a semnat un acord consular cu Cehoslovacia și a participat la o întrunire a diplomaților americani din țările Europei răsăritene.

ONASSIS - NIARCHOS (5)

Un rival italian

Mircea Grigorescu

Mai înainte ca divorțul cu Eugenia Livanos să se fi pronunțat, Niarchos a invitat-o pe Charlotte Ford pe insula lui, Spetsopola, stînca cenușie care exercita un efect de hipnoză asupra femeilor din barurile cele mai elegante și indiscrete de la Londra și New York. Eugenia a protestat, a vrut să o dea afară din casa ei ; Charlotte nu s-a formalizat cîtuși de puțin și s-a instalat într-un pavilion de vînătoare, în cel mai sumar confort posibil. Niarchos a trebuit să comande un elicopter pentru a o scoate de acolo.

În cele din urmă, Eugenia a plecat la Monte Carlo iar Niarchos a dus-o pe Charlotte la Saint-Moritz, pentru că tocmai începuse sezonul de ski. La Saint-Moritz s-au căsătorit, au luat o vilă somptuoasă la Suvretta, au dat cîteva recepții zgomotoase. Principala dificultate s-a ivit în ziua în care Charlotte a fost informată de medicul ei particular că este gravidă, că sarcina este înaintată și că peste patru-cinci luni va fi mamă. Americanca s-a retras într-un sanatoriu, a refuzat să-l mai vadă pe Niarchos și, îndată după ce a născut o fetiță, i-a telegrafiat armatorului că divorțează, pentru „nepotrivire de caracter". „Am fost nebună timp de 15 luni, — a declarat Charlotte Ford — nu știu singură ce s-a întîmplat cu mine". Mai rău este ce s-a întîmplat cu fetița, abandonată într-un sanatoriu de copii din Elveția, cu îngrijirile plătite anticipat, firește, dar în rest orfană, în sensul practic al cuvîntului.

Niarchos s-a înapoiat la Spetsopola, tot cu elicopterul și din elicopter a coborît cu dansatoarea blondă Jeannette Strass (28 de ani). Eugenia îl aștepta singură, pentru că divorțul lor fusese anulat, între timp.

Răbdătoare și inteligentă, fata lui Livanos găsise, în contractul de căsătorie cu Niarchos o prevedere nu prea obișnuită, demodată, dar care, în cazul acesta ar fi putut să aibă efect. Anume, Eugenia se putea prevala de faptul că mariajul ei nu fusese desfăcut și de patriarhul grec, care-și pusese parafa pe actul de căsătorie.

Cînd l-a văzut pe Stavros Spiros Niarchos venind la Spetsopola cu noua lui cucerire, Eugenia și-a dat seama că parafa patriarhală nu mai servește la nimic. Menajul ei avea să continue solitar. Adînc afectată, s-a îmbarcat pe iachtul „Creola" și a plecat în larg, pe Mediterana, cu cei mai mici copii ai săi, Isabela și Spiros. Croaziera ei de consolare a durat trei luni, după care s-a dus la Paris, în casa din Rue de Chanaleilles, unde o așteptau și ceilalți doi copii, mai mari, Filip și Constantin.

Despre locuința aceasta se spune că este una dintre cele mai interesante din lume. Colecțiile reunite de tablouri ale familiilor Livanos și Niarchos se ridică la valoarea de 50 de milioane de dolari. Nu sînt cele mai frumoase, dar desigur printre cele mai prețioase picturi de mari maeștri. Armatorii au vrut să facă investiții rentabile, pentru cine știe ce vremuri grele, n-au urmărit să realizeze o colecție de înalte emoții estetice. Probabil că din cauza aceasta, inventarul tablourilor este ținut secret, sistemele electronice de pază și de alarmă sînt dintre cele mai rafinate. Orice hoț care ar intra în casă și s-ar apropia de vreun tablou este fotografiat automat, în timp ce o mică sirenă instalată la cel mai apropiat post de poliție dă alarma și perseverează pînă sosesc forțele represive la locul tentativei de furt.

Se spune, însă, că valorile cele mai importante din acea casă n-ar fi tablourile, nici sculpturile, ci o colecție de nave miniaturale, printre care, unele, cumpărate în mînăstiri spaniole și portugheze ar fi capodoperele genului. Din păcate, gustul Eugeniei Niarchos pentru operele de artă nu era atît de viu încît să o facă să uite aventurile de pe insula Spetsopola. Neconsolată, ea a revenit pe sălbatica stîncă cenușie — spre nenorocul ei.

Antrenat într-o serie de afaceri foarte complicate, pline de riscuri, Stavros Niarchos plecase în turneele lui cvasi-mondiale, pentru a-și administra, de la fața locului, societățile de navigație ale concernului. Pe frumoasa Jeannette Strass o uitase, pur și simplu, la Spetsopola — dar, așa cum avea să declare el mai tîrziu, „amănuntul acesta nu avea nici o importanță". Pentru el, evident, nu. Însă pentru cele două femei rămase pe insulă, situația era cu totul alta. În primele zile, Eugenia și Jeannette... au jucat cărți împreună, fiindcă se plictiseau. Au intervenit incidente, certuri și Eugenia, așa cum făcuse cu Charlotte Ford, a dat-o afară pe tînăra Strass din casa ei, obligînd-o să se retragă în pavilionul de vînătoare.

O ploaie de telegrame a pornit, din pavilionul cu confort sumar, în urmărirea lui Niarchos. Acesta călătorea — iar o călătorie circumterestră de afaceri nu se poate întrerupe în orice zi. A durat două luni. Pe cerul armatorului grec se ridicau norii unei concurențe care nu mai putea fi neglijată. „Supertancurile" sale se învecheau cu o viteză îngrijorătoare. Din șantierele navale japoneze ieșeau petroliere cu capacitatea enormă, de 150 de mii și de 200 de mii de tone. Practicînd o politică de „dumping" pe piața navlului, armatorii niponi, reuniți, și ei, în trei holdinguri uriașe, făceau să scadă, în mod alarmant, tarifele transporturilor maritime.

Încă și mai gravă era starea pieței în domeniul navelor așa-zise pentru „cărăușie uscată", adică pentru mărfuri ambalate. Un farmacist italian din Genova, amator de biografii senzaționale și căsătorit cu o colegă de facultate care moștenise două vapoare de la un unchi senator, s-a hotărît „să-l supraliciteze pe Onassis" ! Cum se întîmplă în astfel de situații, decizia farmacistului genovez Glauco Lolli Ghetti nu l-a deranjat cu nimic pe Onassis, în schimb i-a provocat lui Niarchos greutăți foarte serioase. Ideea farmacistului-armator era conformă spiritului tehnic al anilor noștri : modernizarea continuă și rațională a transporturilor maritime și exploatarea flotelor cu ajutorul calculatoarelor electronice. Dacă în privința celui de al doilea postulat holdingul Niarchos nu rămînea prea mult în urma rivalilor săi, la capitolul navelor de tip modern el a fost surprins și depășit.

Prin vocație și tradiție, navigatorii din Mediterana trebuie să se afle în fruntea navigației comerciale europene și chiar mondiale, susținea Glauco Lolli Ghetti. Italienii și grecii știu să armeze navele necesare cărăușiei maritime și știu să le exploateze la maximum. Armatorii greci Onassis, Emos, Livanos și Niarchos au făcut dovada forței lor. Acum este rîndul italienilor.

Este interesant de știut că farmacistul de la Genova a pornit la acțiune exact în felul rivalilor săi, copiind, în mansa primă a ofensivei sale, procedeele de acum 30—40 de ani. Cu două vapoare de tipul „Liberty", caracterizate prin „doi de zece", adică 10 mii de tone capacitate, cu 10 noduri pe oră viteză — Glauco Ghetti și-a făcut debutul în 1953. Unchiul pe care-l moștenise în modul cel mai surprinzător — nu avusese relații cu el — comandase, cu doar cîteva luni înaintea morții, încă șase nave șantierelor Ansaldo de la Genova și anume șase nave

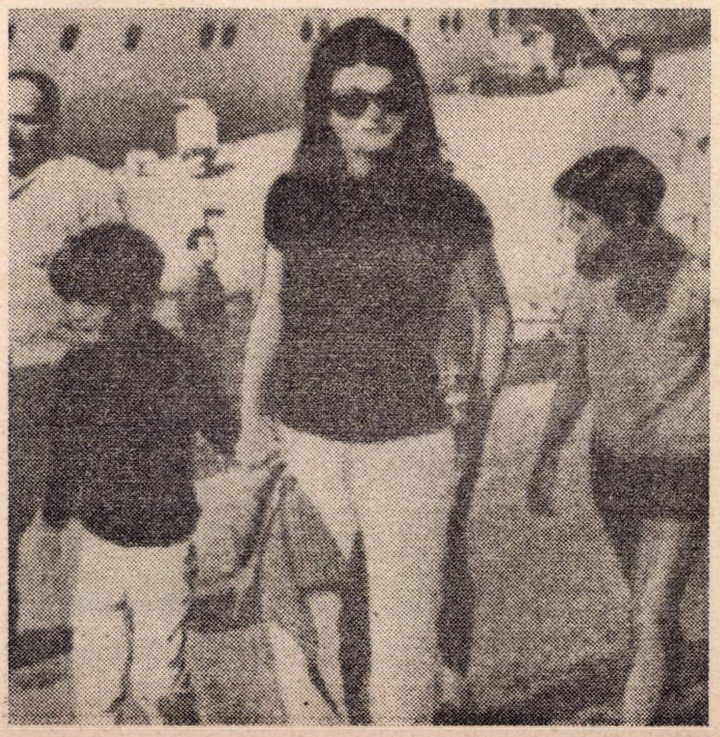

Jackie cu cei doi copii, John și Caroline, sosind pe insula Skorpios.

maritime de cel mai nou tip, proiectate de armatorii britanici și denumite de tehnicieni „Bulck-carrier" – „cărăușii borțoși" – cum le ziceau constructorii în glumă. Un „Bulck-carrier" transportă 16 mii de tone cu 13 noduri pe oră, stivele se formează mecanic, pe punte, și tot mecanic, chiar automat, sînt coborîte și rînduite în cale, pe principiul „self-trimming". Farmacistul Ghetti nu s-a mulțumit să constate că are o comandă atît de importantă la șantierele Ansaldo și că n-are cu ce bani să o achite. El a calculat capacitatea de încărcare și de mișcare a flotei ce-i cădea din cer, s-a dus la bănci și la cîteva mari industrii, a studiat necesitățile de cărăușie, reale, pe următorii cinci ani și a reușit să semneze contracte de transport pentru întregul său tonaj viitor. Firmele pe care le-a convins că vor avea de cîștigat datorită vapoarelor „Bulck-carrier" au fost dintre cele mai mari din Europa : Fiat, Montedison, Krupp, Von Thyssen ! Cu contractele în buzunar s-a dus la băncile din Frankfurt, ferindu-se de băncile elvețiene, care-l finanțau pe Niarchos.

Stăpîn pe o flotă de 9 nave comerciale, farmacistul a imitat pe armatorii greci : a înființat trei societăți anonime, fiecare cu cîte trei vapoare : „Euronavi", „Carbonavi" și „Sardanavi". După care a mai comandat 9 vapoare, cu același procedeu de contractare anticipată – de data aceasta pe cîte zece ani ! – și de finanțare bancară. Cu astfel de comenzi nu-i mai ajungeau șantierele de la Genova așa că a cumpărat – pe datorie – un important pachet de acțiuni ale șantierelor navale „Breda" din Portogruaro și a devenit propriul său constructor. Noile nave erau de o factură și mai modernă, de tipul „ore-oil" (minereu-petrol), cu alte cuvinte capabile să încarce, succesiv, fără pregătiri speciale, tonaj uscat, minereu la ducere, țiței la înapoiere.

Pe concurenții săi din holdingurile mai vechi ofensiva lui Ghetti i-a alarmat. În numai 7–8 ani, farmacistul reușise să devină al doilea armator din Italia. Îl întrecea – îl depășește și azi – numai marele Lauro, unul din cei mai puternici stăpîni de flote comerciale, dar Lauro este, de fapt, „il capo" unui grup de flote, așa cum era Livanos. Glauco Lolli Ghetti încearcă să rămînă singur – imitîndu-i pe Niarchos și Onassis. Azi, numărul societăților lui anonime se ridică la opt, și promite să se multiplice. Ghetti declară, cu o modestie cam transparentă, că el este „un simplu manager modern al transporturilor maritime" și nu „un fabulos proprietar de nave" ca Niarchos. Preferă să fie comparat cu Onassis, care caută toate posibilitățile de a-și diversifica afacerile. Amîndoi, și Onassis și Ghetti, au început să cumpere hoteluri turistice, terenuri pentru construcții de vile, firme și agenții de locație, cu intenția de a construi, în anii imediat viitori, nave speciale pentru croaziere, hoteluri plutitoare, cazinouri maritime – evident de foarte mare capacitate.

Spre deosebire de Niarchos și de Onassis, care au fost multă vreme foarte discreți cu afacerile lor, rivalul de la Genova nu face nici un secret din faptul că el este unicul și adevăratul proprietar al societăților de navigație comercială și al flotelor respective. Într-adevăr, vapoarele lui poartă, invariabil, nume din propria-i familie : „Giuseppina Lolli", „Silvana Lolli Ghetti", „Carolina Lolli Ghetti", iar două turbonave, anume cele mai mari, din flota actuală, poartă amîndouă același nume, al fostei soții a farmacistului, decedată prematur : „Maria Mey Lolli Ghetti".

Noile societăți de navigație pe care le-a întemeiat se intitulează : „Alnavi", „Oilnavi", „Orenavi", „Fernavi" și, deasupra tuturora, societatea anonimă „Nai" care, de fapt, le însumează pe toate celelalte. Există încă o deosebire între armatorul italian și rivalii săi din Mediterana. Lolli Ghetti este mare iubitor de fotbal. El a prezidat și a finanțat o echipă genoveză care a făcut senzație în campionatul italian, „Sampdoria", a obținut succese mari, apoi s-a retras, ca o cometă, în anonimat.

Irupția societăților italiene de navigație pe piața transporturilor maritime a fost atît de puternică și de amenințătoare, încît, pentru a doua oară în cariera lor, armatorii greci s-au gîndit să se carteleze, au început tratative confidențiale, cu ajutorul unui amiral retras la pensie, dar după cîteva discuții Niarchos a declarat că preferă să-și „sabordeze" toate navele (termen naval care înseamnă să le scufunde !) decît să încheie o alianță cu Onassis. La rîndul lui, Onassis a declarat că el se îndreaptă către un cartel cu... italienii Lauro și Ghetti sau cu vreunul din „marii niponi", numai cu fostul lui cumnat nu vrea să negocieze.

Duelul lor, care la început părea să fie o simplă rivalitate cu substrat sentimental, a luat, însă, proporții din ce în ce mai mari. În navigația comercială au apărut nu numai vapoare noi, ci și metode comerciale noi. Marketingul naval a devenit o veritabilă tehnică modernă a afacerilor. Niarchos nu s-a putut acomoda cu aceste procedee, el a respins, de exemplu, ideea „tarifelor competitive", rămînînd la sistemul „tarifelor rentabile", conform cărora este preferabil ca o navă să stea ancorată în port, decît să navigheze la prețuri joase. De aici s-au ivit conflicte foarte serioase cu sindicatele muncitorilor din marina comercială, conflicte ce sînt, de altfel, în desfășurare. Din nou, Onassis a dovedit mai multă suplețe, lăsînd aproape jumătate din flota lui, mai ales navele cu tonaj relativ mic, de 5–10 mii de tone, să circule pe socoteala căpitanilor, armatorul mulțumindu-se cu o rentă. „Banii aceștia, a spus armatorul cu cinism, sînt ca un fruct copt care cade singur în livada mea de nave".

Se poate, oare, vorbi despre un „moment de saturație" în activitatea acestor oameni atît de avizi de bani ? În cazul lui Niarchos, acest moment pare să fie încă departe. În cazul lui Aristotele Onassis, simptomele de criză au început să apară. Chiar dacă s-ar părea că este o idee paradoxală, vom spune că simptomul cel mai critic a fost căsătoria armatorului cu prima „lady" a Statelor Unite, văduva președintelui John Fitzgerald Kennedy, Jackie, „femeia cu cel puțin două personalități". Aproape unanimitatea comentatorilor s-au întrebat ce a îndemnat-o pe Jacqueline să facă acest mariaj ? Mai puțini observatori și-au pus întrebarea ce anume l-a îndemnat pe Onassis să caute această căsătorie. Vă amintiți desigur, că soprana Maria Callas, aflînd surprinzătoarea știre a mariajului, a exclamat : „– O înțeleg pe ea, avea nevoie de un bunic pentru copii, dar nu-l pot înțelege pe el !"

Adevărul este că în 1963–64 Aristotele Onassis se afla într-o depresiune psihologică, provocată, ca de obicei, de propriul lui „cumnat", Stavros Niarchos. Mai întîi, Niarchos, care nu înceta de a se considera un mare comandant de flote, îl ridiculiza pe Onassis, în fața socrului, Livanos, bagatelizînd „afacerile" eternului său rival, între care știrea, neclară, că Onassis ar fi cumpărat niște mine abandonate de aur și de diamante. Informația avea un sîmbure de adevăr, dar toată operația era destinată unor speculații bursiere. Niarchos a strecurat în presa financiară britanică informații răutăcioase în privința „diamantelor imaginare", cu intenția de a face să eșueze speculațiile urmărite de Onassis.

Mai exista o cauză „depresivă" – la originea căreia se afla tot Niarchos. Această a doua cauză se numea Charlotte Ford II. Onassis îi trimisese, în secret, firește, peținori, anume pe prințesa, ori contesa Radziwill, sora mai mică a Jacquelinei Kennedy. Efectul misiunii de pețire a fost ilariant. Charlotte Ford II a avut o criză spasmodică de rîs, care l-a jignit profund pe Aristotele, mai cu seamă pentru că non-conformista Charlotte a povestit lui Stavros Niarchos demersul făcut de prințesa Radziwill.

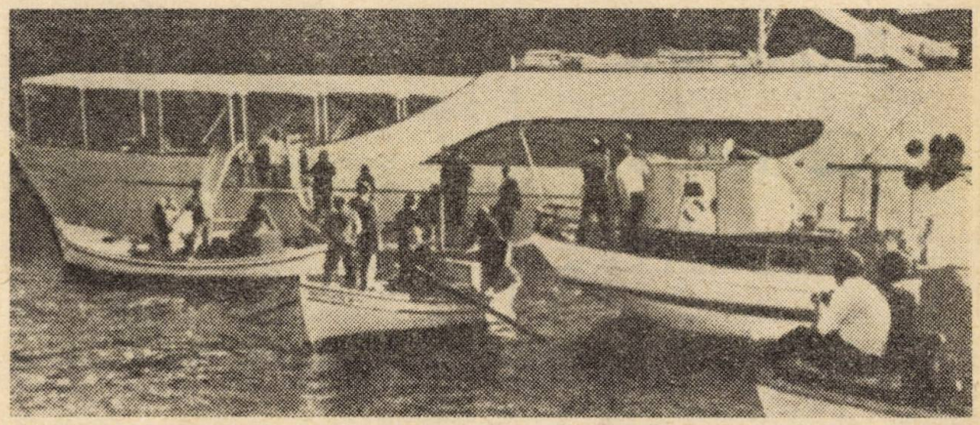

Vasul Cristina. Croaziera de agrement a avut o uimitoare urmare : căsătoria de pe insula Skorpios

Supărată, ea însăși, de eșecul suferit în tentativa de mijlocire matrimonială, prințesa Radziwill a fost străfulgerată de ideea, mult mai senzațională, a unei căsătorii convenționale Jackie–Aristotele.

Jackie îl cunoștea pe Onassis. Fusese invitată, tot din inițiativa mondenei sale surori, Radziwill, la bordul iachtului „Cristina".

Necăjită, deprimată, după o sarcină terminată dramatic, cu pierderea copilului, Jacqueline Kennedy simțea nevoia unui divertisment și a cedat stăruințelor prințesei, care-i descria iachtul ca pe un colț de paradis. John Kennedy a fost și el de acord ca tînăra lui soție să facă – împreună cu și mai tînăra ei soră – o plimbare pe valuri.

Așa s-a îmbarcat Jackie pe nava de agrement a lui Onassis. Curînd, însă, serviciile de informații, sau nu se știe ce prieten binevoitor, i-au comunicat președintelui Kennedy că „societatea" de pe „Cristina" era prea „amestecată" și „zgomotoasă", oarecum „interlopă" pentru „prima doamnă" a Statelor Unite. Cu o telegramă care ulterior a fost dată publicității, John a rechemat-o, urgent, pe Jackie acasă. Ea a revenit, dar croaziera aceea de agrement a avut, după tragedia de la Dallas, uimitoarea urmare ce se știe : căsătoria de pe insula Skorpios.

(Va urma)

INFORMATIONS ECONOMIQUES
SOFIA

BULGARIA DEZVOLTĂ RELAȚII ECONOMICE CU ȚĂRILE VEST-EUROPENE

REPUBLICA POPULARĂ BULGARIA își extinde, în ultimii ani, atît raporturile economice și culturale, cît și colaborarea tehnico-științifică cu țările industriale avansate. În mai puțin de un deceniu, ea a încheiat, pe plan guvernamental, 18 acorduri cu statele avansate industrial și țările în curs de dezvoltare, cu privire la cooperarea economică, industrială și tehnico-științifică. Cu unele dintre aceste țări, cum sînt Franța, Italia, Austria, Belgia, Suedia și India, acordurile sau protocoalele de cooperare tehnico-științifică sînt documente aparte, independente de acordurile privind cooperarea economică și industrială. Comitete și comisii mixte, conduse de un ministru sau un adjunct al ministrului, au fost constituite pentru a pune în aplicare inițiativele conținute în aceste documente.

Franța ocupă unul din primele locuri în cooperarea tehnico-științifică a Bulgariei cu țările avansate industrial. Într-o perioadă foarte scurtă, au fost semnate 17 acorduri și protocoale de cooperare economică, industrială, tehnico-științifică, culturală și comercială. Au fost constituite comitete și comisii mixte, care lucrează activ și eficace.

Opt mari institute științifice bulgare au semnat acorduri de colaborare directă cu institute franceze similare, în cadrul raporturilor științifice stabilite. Așa sînt, de exemplu, acordul încheiat între Academia bulgară de științe și Centrul național de cercetări științifice al Franței, cel semnat între Comitetul bulgar pentru folosirea energiei atomice în scopuri pașnice și Comisariatul francez pentru energia atomică, acordul dintre Academia de științe agricole și Institutul național francez de cercetări agronomice, acordul Radiodifuziunii și Televiziunii bulgare cu Radiodifuziunea și Televiziunea franceză, acordul dintre Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare și Ministerul Agriculturii al Franței.

Cooperarea tehnico-științifică se înfăptuiește, de asemenea, prin colocvii și simpozioane bilaterale. Numai în anul 1972, cele două părți au organizat 8 colocvii, în cadrul cărora reprezentanții lor au procedat la un schimb de vederi privind problemele cooperării industriale, noile tendințe din arhitectură, folosirea preparatelor pentru protecția plantelor, automatizarea proceselor de producție etc.

În cadrul acordurilor încheiate, în fiecare an, circa 60 de medici, ingineri, agronomi și economiști bulgari efectuează un stagiu de specializare de 3—6 luni în Franța.

Acordul de cooperare economică, industrială și tehnică cu Belgia, semnat în anul 1966, reprezintă o bază foarte stabilă pentru lărgirea relațiilor noastre cu această țară. A fost creată o comisie mixtă bulgaro-belgiană, cu grupuri de lucru pentru industria mecanică, agricultură și chimie. „Zilele științei și tehnicii bulgare", organizate în 1972, la Bruxelles, au suscitat un viu interes, constituind o manifestare strălucită a cooperării tehnico-științifice bulgaro-belgiene. În acest an, la Sofia va avea loc o „Săptămînă a științei și tehnicii belgiene", care va contribui la evidențierea posibilităților de cooperare industrială, în special în domeniul industriei electrotehnice, al tehnicii medicale, metalurgiei și industriei alimentare.

Contactele tehnico-științifice între Bulgaria și Italia se desfășoară, și ele, foarte bine. Ele se exprimă, în primul rînd, în schimburile efectuate în cadrul specializării. Au fost stabilite contacte directe între Academia bulgară de științe și Centrul național de cercetări al Italiei. Grupurile de lucru mixte contribuie la extinderea colaborării bilaterale în ramurile respective. Grupul de lucru pentru industria mecanică preconizează producerea în comun de macarale portuare, iar cel pentru industria porțelanului și faianței, construirea în Bulgaria a unor uzine de porțelan pentru menaj și a unor plăci de faianță.

De cîțiva ani, se dezvoltă cu succes raporturile tehnico-științifice între Bulgaria și Republica Federală Germania, deși lipsește un acord oficial la nivel guvernamental. Colaborarea constă, înainte de toate, în contacte directe între diverse institute bulgare și institute și firme particulare sau de stat vest-germane. Rezultatele sînt promițătoare. Relații directe s-au stabilit între Universitatea din Sofia și Școala tehnică superioară din Münster, între Direcția generală de microbiologie din Sofia și Comitetul pentru alimentație din Düsseldorf, între „Balkancar" și firma „Krautkrämer" din Köln și alte opt institute și firme. În fiecare an, între 30—40 de specialiști și profesori bulgari fac un stagiu de la una la trei luni în cadrul fundațiilor și institutelor din R.F.G. În Bulgaria începe producția de electrozi și aparate de control pentru carele electrice sub licență vest-germană, de aparate manuale pentru găurit și instrumente electrice, de mașini de scris portative „Princess".

Suedia și Danemarca împart primul loc în cooperarea tehnico-științifică a Bulgariei cu țările scandinave. Fiecare dintre aceste țări primește anual 20—25 de specialiști bulgari. În cadrul cooperării industriale, s-a aranjat cu Suedia fabricarea de ascensoare în Bulgaria. Un contract de cooperare industrială pentru producerea de cărucioare termice a fost încheiat recent între firma daneză „Je Lau" și Uniunea economică bulgară „Balkancar". Pe baza unei documentații de la firma „Je Lau", vor fi produse cărucioare termice „Model 04" cu piese și ansambluri fabricate în Bulgaria. Firma daneză va primi din Bulgaria și va vinde în Danemarca și în alte țări europene nu numai acest model, ci și alte tipuri de mașini de ridicat și de manutanță figurînd în programul de producție al întreprinderii „Balkancar".

La prima sesiune a Comisiei mixte bulgaro-norvegiene pentru cooperarea economică, industrială și tehnică, cele două părți au constatat că există posibilități reale pentru a se proceda la cooperarea în construcția navală, industria mecanică, electronică, chimie și agricultură. Propunerile adoptate se află în faza examinării.

Este dificil să se releve într-un articol toate formele și tipurile de contacte tehnico-științifice între Bulgaria și țările avansate industrial, precum și problemele cooperării industriale cu acestea. O consecință logică a acestui proces o constituie amplificarea sensibilă a schimburilor comerciale ale Bulgariei cu țările menționate.

Linie de montaj la uzina „Madara" din Șumen

jeune afrique

GENERALUL GOWON ȘI NIGERIA

CU PETROLUL EI (care, în 1971, reprezenta 70 la sută din exporturi), colombita (primul producător mondial), cuprul, aurul, zincul ei etc., Nigeria este una din cele cîteva țări africane a căror balanță comercială este excedentară. În 1971, valoarea totală a exporturilor depășea importurile cu aproape 200 milioane naira nigeriene (aproximativ 1 500 000 000 franci francezi). Produsul național brut al Nigeriei prevăzut pentru exercițiul financiar

Generalul Gowon. Un militant pasionat pentru unitatea națională

1972—1973 se ridică la 3 500 000 000 naira. Totuși, dacă importanța Nigeriei este recunoscută azi — și nu numai datorită bogățiilor ei potențiale — tînărul ei șef de stat, Yakubu Gowon, este unul din liderii africani cei mai puțin cunoscuți, chiar și în Africa. Se pare totuși că actualul șef al statului nigerian a fost desemnat de militari în urma unei conjuncturi și în funcție de o situație la a cărei creare el nu contribuise.

Condițiile obiective, care la început păreau că trebuie să limiteze ambițiile sale la realizarea unei cariere militare obișnuite, fac din el, în contextul istoric și politic actual, unicul și supremul recurs. Dar nu numai condițiile obiective i-au permis lui Gowon să ajungă la putere. Apartenența sa la un anumit trib, unul din cele mai mici din Nigeria, a fost hotărîtoare pentru poziția sa față de problemele tribale din țară și pentru instaurarea păcii civile după înfrîngerea rebeliunii din Biafra. Este vorba de o realizare pe care cei mai călduroși adepți ai săi de atunci o considerau deosebit de dificilă.

Totuși, ucenicia puterii a fost dificilă pentru Gowon. Foarte curînd, el a recunoscut că ținînd seama de structura Nigeriei, numai o autoritate centrală puternică putea menține unitatea țării. De atunci, el nu și-a schimbat niciodată atitudinea. A devenit adeptul pasionat al unității naționale în asemenea măsură încît, atunci cînd a izbucnit secesiunea biafreză, a luat armele pentru a salva integritatea Nigeriei.

Dacă Ojukwu, liderul biafrez, întrevedea victoria datorită prăbușirii structurilor Nigeriei, Gowon nu și-a pierdut niciodată încrederea deplină în sfîrșitul favorabil al conflictului cu Biafra. Toți ziariștii care s-au întîlnit cu Yakubu Gowon în cursul războiului din Nigeria au fost izbiți de această credință de neclintit.

După părerea unora, discreția lui Gowon, faptul că el se dă acum la o parte în folosul anumitor personalități civile și militare care ocupă avanscena, constituie o dovadă că el nu se consideră potrivit pentru saloanele unui palat prezidențial. „Nu el este acela care deține cu adevărat puterea în Nigeria" ; această afirmație auzită deseori nu rezistă însă la o simplă analiză a structurii puterii în Nigeria. Și nici la mărturiile unor personalități politice africane, bune cunoscătoare ale problemelor acestei țări, cu care am discutat. În mod formal, Nigeria este un stat federal. Consiliul militar suprem (armata și poliția) și Consiliul militar federal executiv (militari și civili) constituie puterea executivă. Corpul funcționarilor administrează, iar puterea legislativă este împărțită între guvernul federal și statele federate.

În ciuda sferei competențelor conferite acestora din urmă, ele avînd în atribuțiile lor domenii atît de importante ca agricultura și învățămîntul, adevărata putere se află la Lagos. Este de netăgăduit că regimul militar accentuează caracterul centralizator al statului. Dar, mai mult încă, guvernul central percepe azi toate veniturile petroliere de pe urma zăcămintelor din largul mării și toate taxele asupra profiturilor firmelor petroliere.

Cum este organizată puterea la Lagos ? Ea este exercitată de patru elemente distincte :

— armata, care se află în centrul și la izvorul puterii ; funcționarii ; comisarii civili sau miniștrii ; grupurile de influență, avocați, profesori, medici, sindicate etc.

Influența acestor grupuri variază de la caz la caz, dar rămîne foarte marginală. Comisarii civili, numiți de către militari, nu au, în cea mai mare parte, o bază populară — spre deosebire de foștii oameni politici. De asemenea, ei nu se situează la izvorul puterii, așa cum este cazul cu armata, și nu au un contact direct cu realitățile, asemenea funcționarilor, care, totuși, nu dispun nici ei de o mare influență. Cu excepția anumitor înalți funcționari, printre care Akene Ayida, secretar permanent la Ministerul finanțelor, Philip Asiodu, din tribul ibo, secretar permanent la Ministerul minelor, care deține sarcina importantă a problemelor petroliere, I. Ebong, secretar permanent la Ministerul dezvoltării economice, Jo Iyalla, fost ambasador la Washington, azi secretar permanent la Ministerul afacerilor externe. Din acest trust al creierului, foarte apropiat de Yakubu Gowon, fac parte, de asemenea, cîțiva profesori din Ibadan, experți în probleme economice, care joacă un rol important în accelerarea procesului de nigerianizare. De fapt, acești cîțiva oameni sînt singurii care joacă un rol important în elaborarea politicii nigeriene, dar nici unul nu poate fi considerat drept un rival al generalului Gowon.

În Nigeria, puterea reală este deținută, de fapt, de tandemul militar Gowon-Ekpo (Ekpo este șeful adjunct al Marelui Stat Major al armatei nigeriene), sprijinit de armată și înconjurat de un grup de tehnocrați.

Investit cu „dimensiunea africană" pe care i-o conferă desemnarea sa ca președinte în exercițiu al Organizației Unității Africane, Yakubu Gowon a fost primul șef de stat al unei foste colonii britanice care, între 12 și 16 mai, a efectuat o vizită oficială în Marea Britanie. În calitatea sa de președinte în exercițiu al O.U.A., el va convoca, în august, conferința miniștrilor africani ai economiei, însărcinată să elaboreze o platformă comună, înainte de marile negocieri dintre Europa și Africa. La toamnă, el va prezenta în fața Adunării Generale O.N.U. declarația politică adoptată de a 10-a conferință la nivel înalt a O.U.A.

Paul Bernetel

El Moudjahid

ALGER

PERU ȘI NEALINIEREA

GRUPUL țărilor nealiniate s-a mărit cu încă un membru, prin aderarea statului Peru. Șeful statului peruan a anunțat personal această hotărîre, într-un discurs pronunțat recent la Lima. Evenimentul reprezintă, așa cum menționa președintele Alvarado, o consecință logică a eforturilor depuse, atît pe plan național cît și internațional, de țara sa, începînd din octombrie 1968, cînd orientarea politică a guvernului a fost îndreptată, în mod real, spre consolidarea independenței și suveranității naționale.

În declarația sa, președintele Alvarado a subliniat că „revoluția peruană se află la adăpostul oricărei influențe străine, fapt ce îi permite să desfășoare pe plan internațional o politică cu adevărat independentă față de interesele marilor puteri".

Punînd în practică, de mai mulți ani, principiile esențiale ale politicii de neali-

Miguel Angel de la Flor Valle, ministrul de externe al Perului

niere, Peru a devenit o țară nealiniată înainte de a solicita admiterea sa oficială în grupul acestor state. Adeziunea sa poate fi considerată drept o nouă afirmare a conștiinței Americii Latine de a se opune politicii de hegemonie.

Astăzi, la ora mutațiilor profunde care se petrec pe plan mondial, America Latină participă la vasta mișcare de emancipare ce se desfășoară în cadrul lumii a treia ; această mișcare a zdruncinat hegemoniile în Africa și Asia. O serie de evenimente importante, cum au fost, spre exemplu, conferința de la Quito, ultima reuniune a O.S.A. de la Washington, cea a Consiliului de Securitate din Panama și reuniunea de la Lima a Comisiei speciale a O.S.A., dovedesc acest lucru.

Republica Peru este adepta unei restructurări noi a O.S.A., pronunțîndu-se pentru crearea a două mari organisme : primul avînd sarcini politice și juridice, iar cel de-al doilea urmînd să se ocupe cu problemele cooperării, dezvoltării, ajutorului financiar, fără condiții.

Peru consideră, între altele, că locul sediului O.S.A. merită, de asemenea, să fie reexaminat, întrucît capitala S.U.A. nu este orașul cel mai indicat. Prin situația sa geografică, Washingtonul scapă din vedere realitatea latino-americană, fără a mai vorbi de presiunile și influențele politice care vin în contradicție cu interesele popoarelor latino-americane.

Este deosebit de interesant de subliniat că poziția Perului, care exprimă, fără îndoială, pe cea a majorității statelor latino-americane, se bazează, fără ambiguitate, pe principiile fundamentale care ghidează țările nealiniate. Pronunțîndu-se pentru o refacere în întregime a O.S.A., Peru invocă, în special, egalitatea statelor, respectul față de autodeterminarea popoarelor, suveranitatea deplină asupra resurselor naționale.

Cu trei luni înainte de întîlnirea la nivel înalt de la Alger a țărilor nealiniate, Peru se plasează dintr-o dată printre țările Americii Latine adepte ale acestei politici. Ele luptă pentru o transformare radicală a sistemului interamerican, în conformitate cu interesele și aspirațiile profunde ale popoarelor lor.

---

l'Unità

ROMA

POLITICA EXTERNĂ A LABURIȘTILOR AUSTRALIENI

Whitlam : „guvernul nostru va depune orice efort pentru a da o nouă orientare politicii externe a Australiei"

NU ERAU mulți cei care prevedeau victoria laburiștilor australieni din decembrie anul trecut. Nu o prevedeau, desigur, americanii care, cu cîteva luni înainte de alegeri (cu prilejul vizitei la Washington a conducătorului opoziției de atunci, iar astăzi primul ministru, Whitlam) nu găseau timp pentru a discuta transformările din această țară-continent. Chiar astăzi, după mai mult de șase luni de la răsunătorul succes electoral, există un fel de neîncredere în comentariile presei internaționale privind situația australiană.

Lozinca electorală „este timpul să se procedeze la o schimbare" nu a fost o lozincă magică în stare să determine prăbușirea de la sine a celor realizate în 23 de ani de guvernare și subguvernare ; ea a exprimat, în mod sintetic, o voință profundă de transformare a lucrurilor. Marele secret al victoriei laburiste a constat în capacitatea acestui partid de a se prezenta, sub impulsul energic al aripii sale stîngi și cu o campanie foarte vie și fără compromisuri, ca stegarul nu numai al intereselor oamenilor muncii, ci și al intereselor naționale în general.

În spatele demagogiei naționaliste, guvernele liberale au dus o politică de abandonare a intereselor naționale, al cărei element cel mai vădit și cel mai nepopular pentru opinia publică pașnică și progresistă l-a constituit participarea la războiul din Vietnam, cu cei 500 de morți australieni.

Încă și mai apăsătoare era pătrunderea capitalului american, nu numai în industria minieră și petroliferă (din care controlează 62 la sută), ci în general în industrie, începînd cu cea a automobilelor pînă la industria alimentară și chiar în agricultură, cu investiții masive și cu achiziționare de mari proprietăți. Astăzi se aude afirmîndu-se : „De la Capul York pînă la coastele din sud, avem mii și mii de kilometri de coastă, dar numai cîțiva metri au rămas australieni".

Totodată, importantele contracte de vînzare de minereuri în Japonia, în spatele unor avantaje aparente, ipotecau cele mai mari bogății naționale și duceau la o deformare a vieții economice, favorizînd toate elementele speculei, ale dezvoltării nemăsurate a serviciilor și a veniturilor financiare, a dezechilibrurilor din dezvoltarea industriei și a comerțului exterior. Nivelul de trai relativ ridicat al oamenilor muncii australieni nu se baza pe o tehnologie suficient de înaintată și pe o productivitate înaltă a muncii ; unor salarii suficient de mari le corespundeau prestații sociale, îndeosebi în ce privește locuințele și școala, din ce în ce mai mici, iar în marile orașe apăreau zone de sărăcie.

Deformările economice duceau la dezechilibruri pe piața muncii, guvernul favoriza o imigrație (firește albă) de mînă de lucru necalificată, în timp ce existau zone de șomaj create de reconversiunea industrială și îndeosebi minieră și de dificultățile existente în folosirea mîinii de lucru feminine. Liberul joc al forțelor capitaliste la sate era favorizat în dauna cultivatorilor medii și exagerat în regiunile mai puțin populate, cu concesii de terenuri făcute unor societăți particulare americane și britanice.

Acestea sînt condițiile care au generat o profundă nemulțumire populară și națională, ceea ce a determinat strîngerea atîtor forțe în jurul candidaților laburiști și depășirea barierelor constituite de un puternic aparat politic guvernamental, de o lege electorală complicată, de o repartizare „pe măsură" a multor colegii electorale.

După mai mult de șase luni de la alegeri, ce au făcut guvernanții pentru a răspunde acestei așteptări populare și naționale ? Pe ce cale au pășit, ce perspective se deschid în fața lor ? Fără a avea pretenția să facem un bilanț, este de pe acum posibil să tragem unele concluzii.

Terenul în care inițiativa laburistă s-a manifestat imediat cu o mai mare energie a fost acela al politicii externe. În primul rînd, au avut loc energicele luări de poziție împotriva bombardamentelor americane asupra Vietnamului, cărora le-au urmat hotărîrea privind retragerea contingentului militar, suspendarea ajutoarelor militare acordate Saigonului, luarea de contact cu Hanoiul, o cotitură de 180 de grade față de politica precedentă, aceea care le spunea diplomaților americani că „nu există probleme" în relațiile cu Australia. Whitlam și-a sintetizat astfel linia de politică externă : „A sosit momentul în care țara noastră începe să vorbească cu propria sa voce, în mod independent" și „guvernul nostru va depune orice efort pentru a da o nouă orientare politicii externe a Australiei".

Critica la adresa Statelor Unite se exprima și prin intenția declarată de a lichida bazele americane existente (se vorbește de 40) și de a denunța toate acordurile secrete stabilite între cele două țări. Această a doua parte a programului de acțiune nu a fost însă realizată. Unele declarații recente ar lăsa să se înțeleagă că ea rămîne în

suspensie, fie din cauza unor rezistențe interne ale unor grupuri civile sau militare filoamericane, fie pentru a fi utilizată în viitoarele întîlniri diplomatice. Nu este vorba de întîlniri nici apropiate, nici lipsite de dificultăți; într-adevăr, nu este de imaginat o ruptură completă cu Statele Unite, dar nici acestea nu sînt în măsură să conceapă un nou tip de relații cu Australia. Trimiterea la Camberra a unui nou ambasador, Green, unul dintre cei mai de seamă experți ai Statelor Unite în problemele asiatice și ale Pacificului, dovedește preocupările serioase ale acelora care subapreciaseră luările de poziție ale laburiștilor din decembrie anul trecut.

Cea de-a doua direcție a noii politici externe este afirmarea unei politici economice naționale și a unui nou gen de relații internaționale politice și economice. În această acțiune se distinge, prin ponderea sa politică și prin inițiativa sa, ministrul comerțului exterior, Cairns, de mulți ani exponent al stîngii. Momente de vîrf ale acestei luni au fost recunoașterea Chinei, cu trimiterea unei importante misiuni economice la Pekin, condusă chiar de Cairns, și începerea unor tratative pentru o revizuire foarte drastică a tuturor clauzelor acordurilor cu Japonia în domeniul minier.

Cea de-a treia direcție este aceea a acțiunii împotriva experiențelor nucleare franceze în Pacific ; acțiune care are un vast sprijin popular și este întărită de actele de boicotare hotărîte de aproape toate sindicatele și care permite o acțiune diplomatică în cadrul căreia Australia se află în fruntea altor țări din Pacific, de pildă Noua Zeelandă și Fiji. Adoptînd o poziție critică față de atitudinea engleză în această problemă și alăturîndu-se aceleia, atît de energică, împotriva rasismului rhodesian și sud-african, campania urmărește afirmarea unei independențe absolute față de Anglia.

Revendicarea unui nou imn național, renunțarea la o „cotă parte" din titlurile engleze pot părea lucruri neînsemnate în comparație cu gravitatea altor probleme, naționale și sociale ; ele au însă o mare valoare de reînnoire politică și culturală și o însemnătate foarte concretă atunci cînd ajung, cum s-a și întîmplat, să nu mai recunoască drept ultimă instanță de apel Curtea Supremă de la Londra. În felul acesta, se lovește nu numai în privilegiile de castă și ale aparatelor birocrate, ci și în interesele concrete ale unor societăți și ale unor trusturi multinaționale care își puteau apăra mai bine „drepturile" la Londra.

Astfel, în Australia situația este în mișcare, ceea ce, acum cîțiva ani, părea de neconceput. Desigur, marea presă se ocupă mai mult de lucruri mărunte decît de politică, dar politica externă și internă, temele sociale au năvălit în coloanele sale, polemicile sînt vii, un interes nou este pe cale să se trezească.

Există unii care îi reproșează noului guvern prea puțină „modestie" în politica externă ; totuși, dacă există un domeniu în care guvernul laburist a putut nu numai să-și mențină, ci și să-și extindă influența asupra opiniei publice, să consolideze alianța de fapt dintre forțe naționale, chiar grupuri burgheze, și aspirațiile maselor populare și ale tineretului, acest domeniu este tocmai acela al politicii sale internaționale.

Desigur, noua politică externă australiană nu este într-o totul liniară. Anumite declarații de „ruptură" a acordurilor militare cu S.U.A. nu au fost urmate de fapte concrete.

Pe de altă parte, nu numai din motive geografice, ci datorită unei vechi tradiții moștenite de la Commonwealth, sînt încă insuficiente nu numai contactul, ci și interesul forțelor stîngii australiene față de mișcarea muncitorească europeană ; Asia și America au exercitat și exercită asupra Australiei o influență mai mare decît exercită Europa. Tocmai din această cauză, ceea ce este nou în Australia poate, după părerea noastră, să fie foarte important și să merite atenție din partea mișcării muncitorești europene. De altfel, rezultatele alegerilor australiene — care se situează pe aceeași linie cu rezultatele electorale din țări diferite și îndepărtate ca Germania federală și Franța, Chile, Japonia, Noua Zeelandă — ne dovedesc cîte trăsături comune există astăzi între țările lumii.

Giuliano Pajetta

PROFIL

MARIEN N'GOUABI

președintele C.C. al Partidului Congolez al Muncii, președintele Republicii Populare Congo, șef al statului

În perioada 10—12 iulie a.c., președintele Comitetului Central al Partidului Congolez al Muncii, președintele Republicii Populare Congo, șef al statului, comandant Marien N'Gouabi, împreună cu tovarășa Celine N'Gouabi, a efectuat o vizită oficială în țara noastră la invitația președintelui Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, și a tovarășei Elena Ceaușescu.

Marien N'Gouabi s-a născut în 1938, într-o familie de țărani, în satul Ambele, situat în regiunea de nord a țării, lîngă Fort Rousset, unde a urmat și cursul primar. Ca subofițer în armata franceză, a intrat, în septembrie 1960, la Școala militară pregătitoare de la Strasbourg, devenind, apoi, elev al Școlii militare Saint-Cyr, ale cărei cursuri le absolvă cu gradul de sublocotenent, fiind detașat în Congo, la Pointe Noire, ca adjunct al comandantului de companie. După revoluția din august 1963, în urma căreia a fost răsturnat guvernul Youlou, Marien N'Gouabi este promovat șef al garnizoanei de la Pointe Noire. În anul 1964, primește gradul de căpitan.

Doi ani mai tîrziu, în mai 1966, N'Gouabi devine membru al Mișcării Naționale a Revoluției, partidul de guvernămînt. Datorită opoziției manifestate față de guvernul condus de Massemba Debat, este supus persecuțiilor.

În iulie-august 1968, o serie de acțiuni inițiate de forțele de stînga sînt sprijinite de Marien N'Gouabi, fapt care duce la arestarea sa. Împreună cu alți prizonieri politici, este eliberat de un comando de parașutiști, lansați asupra închisorii din Brazzaville. După eliberarea sa, ia ființă Consiliul Național al Revoluției, condus de N'Gouabi, acțiune urmată de dizolvarea guvernului.

Devenind exponentul aripii de stînga a Mișcării Naționale a Revoluției, N'Gouabi este numit, în august 1968, comandant al armatei populare naționale și președinte al Consiliului Național al Revoluției, organul suprem al puterii. Cîteva luni mai tîrziu, la 31 decembrie 1968, devine șef al statului, înlocuindu-l pe primul ministru Alfred Raoul, care exercita provizoriu funcția de președinte, de la demisia lui Massemba Debat.

După numirea sa ca președinte, Marien N'Gouabi a făcut cunoscută hotărîrea autorităților și poporului congolez de a depune eforturi susținute pentru a asigura dezvoltarea economică a țării, pentru înfăptuirea unui amplu program de transformări progresiste, pentru consolidarea independenței naționale. Pe plan internațional, Marien N'Gouabi a declarat că țara sa va continua politica de neangajare și neamestec în treburile interne ale altor țări, pronunțîndu-se, totodată, pentru întărirea relațiilor bazate pe încredere și respect reciproc, atît cu statele vecine cît și cu celelalte țări ale lumii.

Cairo. Întrevedere între președintele Republicii Arabe Egipt, Anwar Sadat, și președintele Consiliului Comandamentului Revoluției din Libia, Moamer El Geddafi, consacrată examinării diverselor aspecte ale proiectatei Uniuni dintre cele două țări

POSTA REDACTIEI

„Concorde" și eclipsa solară

I. Stan, București. 1. Într-adevăr, informațiile dv. sînt exacte : „Concorde", transformat în laborator zburător, a servit studierii recentei eclipse solare. Survolînd Africa de la vest la est, de-a lungul a 2 900 km, savanți din Franța, Marea Britanie și Statele Unite au studiat, la 30 iunie, la bordul aeronavei „Concorde 001" eclipsa, la o înălțime de 26 000 metri. De pe Pămînt eclipsa era vizibilă timp de 7 minute, în timp ce din avion (zburînd cu peste 2 000 km/h) savanții au rămas în umbra Lunii aproape 80 minute. Se înțelege, mulți și-au pus întrebarea, ca și dv., de ce a fost ales tocmai supersonicul „Concorde" pentru o asemenea misiune. Motivul esențial a fost că avionul se deplasează aproape la fel de repede ca umbra Lunii pe suprafața terestră, în acest fel durata de observație prelungindu-se foarte mult. Pentru a oglindi avantajele mari, e suficient să amintim că totalul minutelor de observație a eclipselor solare din ultimii cincizeci de ani este de 129 ; mai mult de jumătate din acest total, deci, era asigurat numai în timpul unei singure eclipse. „Concorde 001" și-a început zborul la Las Palmas, în Canare, a intrat în conul de umbră în Mauritania, a trecut pe deasupra teritoriului Algeriei, Nigerului și, după 74 de minute de „zbor în eclipsă", s-a îndreptat spre Fort Lamy, în Ciad. Savanții aflați la bord au urmărit fenomenul în condiții excelente, prin intermediul a patru deschizături operate în fuselaj. În ceea ce privește eclipsa — una din cele mai lungi din secolul nostru — ea a durat șapte minute pentru un observator de pe Pămînt. Conul de umbră al Lunii a „măturat", cu o viteză de 500 metri pe secundă, o bandă de 300 km lărgime, traversînd întreaga Africă de la sud de Sahara (în afara țărilor menționate a mai fost observată în Ciad, Republica Africa Centrală, Sudan, Kenya).

2. Potrivit noii constituții, Zambia este „un stat democratic cu partid unic". Partidul aflat la conducere este Partidul unificat al independenței naționale. Noua constituție a desființat funcția de vicepreședinte al statului. În cazul în care președintele țării e plecat în străinătate, interimatul va fi asigurat de secretarul general al Partidului unificat al independenței naționale.

3. Populația globului crește în fiecare an, susține „Buletinul anual demografic" al O.N.U., într-un ritm de 2 la sută. Prin urmare este adevărat că, dacă acest ritm se menține, numărul locuitorilor Terrei din 1971 (3 706 000 000) se va dubla pînă în anul 2006. Statele cu cea mai mare populație urbană sînt Belgia, Israel, Suedia și Uruguay.

Walona, provensala

Vlad Șofletea, București. Walona este un dialect francez. Personalitatea i-o dă arhaismul său datorat conservării, în gramatică și lexic, a numeroase forme latine. Împrumuturile de cuvinte pe care n-a încetat să le facă, din Evul Mediu încoace, vecinătatea germanică, i-au modelat o fizionomie proprie. Se vorbește în Belgia francofonă, de către populația walonă ca și în Franța, în zona Givet-Revin. **Provensala** are, în lingvistică, două folosiri : pe de o parte desemnează ansamblul dialectelor din Languedoc și, în special, vechea provensală sau limba trubadurilor, pe de altă parte (sensul restrîns) înseamnă limba vorbită astăzi pe un teritoriu cuprinzînd vechea Provence și regiunile învecinate. Pentru informații mai amănunțite privind celelalte dialecte consultați „Grand Larousse Encyclopédique".

Tudor Popa, Iași. Moshe Dayan, ministrul apărării al Israelului, s-a născut la 20 mai 1915 la Degania. Studii : Înalta școală de agricultură și Universitatea din Tel Aviv. S-a angajat în Haganah (miliție) în 1929. În 1939 a fost închis de către englezi, în urma ilegalizării Haganah-ului. A luat parte la războiul din 1948-1949. Studiază dreptul la Universitatea din Tel Aviv și Ierusalim în 1958—59. Este ministru al agriculturii între anii 1959—1964, al apărării din iunie 1967. Membru al partidului Mapai. Din 1959 este deputat în Knesset (parlamentul israelian). La 26 iunie a.c. s-a recăsătorit cu Rachel Korem. Se pare că nici un membru al familiei generalului Dayan n-a asistat la ceremonie. Ministrul israelian al apărării a divorțat de prima sa soție, Ruth Dayan, în urmă cu un an și jumătate, după 30 de ani de căsnicie. Are din această căsătorie trei copii. Noua sa soție, în vîrstă de 47 de ani, și ea divorțată, are două fete.

Liechtenstein

Ion Moraru, Sibiu. Iată datele solicitate în legătură cu unul din mini-statele Europei, Liechtenstein. Forma de guvernămînt : monarhie constituțională. Suprafața : 160 km². Populația : 25 000 locuitori. Capitala : Vaduz (4 500 locuitori). Limba : germană. Religie : catolică. Moneda : francul elvețian. Castelul din Vaduz este menționat într-un document din 1322. Liechtensteinul apare însă în istorie ca stat suveran în anul 1806. Monetar și vamal, este legat de Confederația helvetică. Liechtensteinul își tipărește singur mărcile poștale mult căutate de filateliști și care contribuie cu un procent considerabil la venitul național. De remarcat splendida colecție particulară de artă a principelui său (se spune că ar fi cea mai bogată din lume) și... lungimea numelui principelui : Franz Josef Maria Aloys Karl Johannes Heinrich Michael Georg Ignatius Benediktus Gerhardus Majella. *În fotografie :* vedere generală asupra capitalei ministatului, Vaduz.

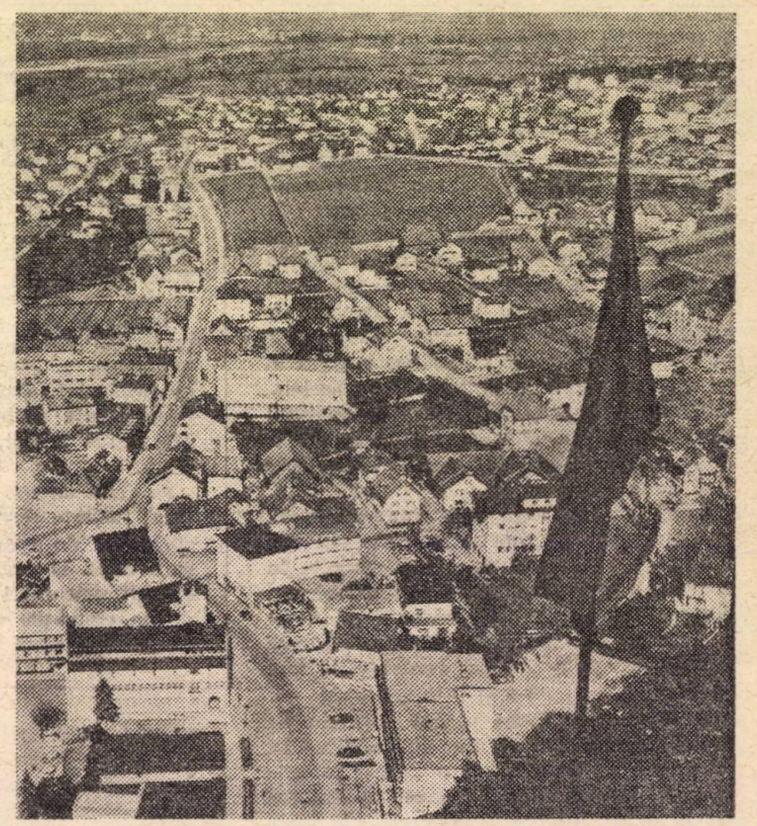

Vasile Iliescu, Brașov. După cum am anunțat și în nr. 28, în cadrul acestei rubrici, noul director al F.B.I. este Clarence Kelley, născut în 1911, la Kansas City. Între 1940 și 1961, Kelley a lucrat în F.B.I., după care a devenit șef al poliției din Kansas City. Ziarele americane îl descriu pe Kelley drept un „ofițer de poliție experimentat".

Vasile Cotu, Sibiu. În nr. 7 a. c. al acestei rubrici am publicat o listă a statelor cu care România întreține relații diplomatice și consulare, la care trebuie adăugate Mexic și Tailanda.

Leț Lupu, București. 1. În nr. 27 al revistei noastre am publicat textul integral al Tratatului privind relațiile între R. S. Cehoslovacă și R. F. Germania, tratat ce urmează a fi semnat la toamnă. Sperăm să răspundă întrebărilor dv.

2. Națiunile Unite au emis în ultimii ani mai multe rezoluții cerînd Republicii Sud-Africane să se retragă din Namibia. (Revista noastră a relatat pe larg, fie în cadrul acestei rubrici, fie în articole speciale, despre aceste acțiuni). Totodată, există și sancțiuni economice vizînd această țară.

3. Despre călătoria la care vă referiți vom scrie pe larg în perioada respectivă.

POSTA REDACTIEI

Ioan Ispas, Timişoara ; Mihai Nuelcanu, com. Aninoasa, jud. Gorj. Un comunicat al Ministerului Apărării al Greciei, dat publicităţii la 3 iulie, anunţa arestarea lui Anghelos Averoff, fost ministru de externe, a lui Petros Garufalias, fost ministru al apărării, precum şi a fraţilor Hristos şi Konstantin Aposkitis, pentru participare la complotul eşuat din flota de război. A. Averoff, se spune în comunicat, era consilierul politic al complotiştilor şi omul de legătură între aceştia şi Constantin Karamanlis. La 19 mai 1973, el a predat complotiştilor proiectul unui mesaj pe care aceştia urmau să-l transmită din insula Syros. P. Garufalias a fost informat asupra complotului proiectat de către căpitanul Nikolaos Papas — care a dezertat în străinătate — şi şi-a asumat sarcina de a-i ajuta pe complotişti cu suma de 5 milioane de drahme, prin acordarea de ajutoare familiilor subofiţerilor care serveau pe vasele ce urmau să participe la complot. H. Aposkitis, director al unei filiale a Băncii Naţionale, a preluat sarcina de a trimite prin mandate banii respectivi la familiile subofiţerilor, iar K. Aposkitis avea sarcina de a preda corespondenţilor străini de la Atena mesajul complotiştilor, după plecarea vaselor din port, în dimineaţa zilei de 23 mai 1973, la ora 3. Numărul celor arestaţi pînă acum, pentru participare la complotul menţionat, preciza comunicatul, a ajuns la 75, dintre care 59 ofiţeri activi de marină, 5 ofiţeri activi de aviaţie, 4 ofiţeri în retragere, un subofiţer de marină activ şi 6 civili. Comunicatul menţiona, de asemenea, că eforturile complotiştilor de a pătrunde în rîndul forţelor de aviaţie nu au reuşit. Ofiţerii de aviaţie arestaţi luaseră cunoştinţă de acţiunea preconizată, dar nu au anunţat serviciile competente, aşa cum erau obligaţi. Se apreciază că ancheta asupra tentativei de răsturnare a actualului guvern se va încheia în aproximativ o lună.

Vasile Gh. Jarca, com. Bratca, jud. Bihor. Moise Chombe a murit în urmă cu trei ani.

Neculai Leteanu, com. Buhoci, jud. Bacău. Vă sugerăm să consultaţi „Micul dicţionar enciclopedic" recent apărut. Informaţiile de genul celor solicitate au fost publicate în numeroase rînduri de revista noastră.

Guggenheim, Rockefeller

T. Mateescu, Cluj. 1. Simon Guggenheim (1867—1941), senator de Colorado între 1907—1913, a pus bazele, împreună cu soţia sa, în 1925, ale unui memorial „The John Simon Guggenheim Memorial Fondation", în amintirea fiului lor, pentru crearea de condiţii optime studenţilor şi artiştilor angajaţi în cercetări. Alte fundaţii aparţinînd aceleiaşi familii : „Daniel şi Florence Guggenheim" — pentru cercetări aeronautice, şi „Solomon R. Guggenheim Museum" din New York, consacrat picturii non-figurative, care posedă opere ale lui Seurat, Bonnard, Redon, Chagall.

2. Institutul Rockefeller, organism fondat la New York în 1901 de către industriaşul american John Davison Rockefeller (1839—1937), este specializat în exclusivitate pe cercetări medicale. **Rockefeller Center**, ansamblu arhitectural din New York, în Manhattan, cuprinde 15 edificii a căror construcţie a fost comandată în 1931 de John D. Rockefeller şi care constituie una dintre cele mai remarcabile realizări ale arhitecturii moderne. Ansamblul cuprinde, între altele, Radio City Music Hall, unde se află cea mai mare sală de spectacole din lume (6 200 de locuri) şi sediul companiei RCA (70 de etaje).

Preşedinte şi cancelar

Ion Popescu, com. Variaş, jud. Timiş. 1. Diferenţele pe care le-aţi constatat sînt reale : preşedintele R.F. Germania şi cancelarul R.F. Germania au puteri diferite. Preşedintele ţării (ales pentru o perioadă de cinci ani) dispune de puteri constituţionale limitate, în timp ce cancelarul federal este cel care conduce politica internă şi externă a ţării. Acest fapt nu înseamnă că preşedintele nu se bucură de o influenţă politică mare, în general. El îndeplineşte, de altfel, cinci funcţii esenţiale : reprezentare, ratificare, consultare, mediere

Gh. Bădescu, Craiova. 1. Paraguayul este guvernat din anul 1954 de Alfredo Stroessner care, în urma unei loviturî de stat militare, l-a înlăturat pe preşedintele Federico Chavez. Dictatura lui Stroessner s-a făcut „realeasă", de atunci, în mai multe rînduri : 1958, 1963, 1968, 1973. Partidul Comunist din Paraguay, fondat în 1929, se află în afara legii.

2. Iată fotografia solicitată a primirii de către preşedintele Richard Nixon şi secretarul general al P.C.U.S., Leonid Brejnev, la San Clemente, a celor trei astronauţi ai primei misiuni „Skylab". În centru, comandantul de bord Conrad (avîndu-l la stînga pe Paul Weitz şi la dreapta pe Joseph Kerwin) oferă secretarului general al P.C.U.S. o plachetă, în amintirea acestei întîlniri.

arbitraj. Potrivit stipulaţiilor Constituţiei, preşedintele trebuie să fie : a) simbolul viu al statului ; b) un factor politic neutru care să dispună de un drept de veto restrîns dar nu şi de dreptul la iniţiative (în special politice) ; c) o personalitate aflată în afara partidelor şi care să vegheze asupra respectării Constituţiei.

2. Preşedintele Indiei este V. V. Giri.

Corn-flakes şi cancerul

Adriana Mironescu, Bucureşti. Oricît ar părea de ciudat, dr. Raymond Shamberger, biochimist la Fundaţia Clinică Cleveland (statul Ohio), susţine, într-adevăr, că foarte cunoscutul produs corn-flakes (fulgi de porumb) e un duşman al cancerului. Afirmaţia sa se bazează pe studierea mortalităţii datorate cancerului stomacal, mult mai scăzută în S.U.A. decît în Europa. Cerealele sînt bogate în seleniu, o substanţă antioxidantă cu proprietatea (demonstrată experimental la şoareci) de a preveni apariţia cancerului. Or, de 40 de ani (şi în special în ultimii) de cînd americanii au început să consume cantităţi din ce în ce mai mari de corn-flakes la micul dejun, numărul îmbolnăvirilor de cancer gastric a scăzut continuu. O situaţie asemănătoare se înregistrează în Australia, Canada şi Noua Zeelandă, unde consumul de corn-flakes e aproape la fel de mare şi mortalitatea datorită cancerului stomacal la fel de scăzută. Asupra opiniilor doctorului Shamberger încă nu s-au pronunţat alţi savanţi. Ceea ce e sigur este că o asemenea afirmaţie va spori şi mai mult consumul de corn-flakes, pop-corn şi alte produse din cereale în S.U.A. şi, probabil, şi în alte ţări.

Pavel Anghelescu, Ploieşti. 1. Statisticile internaţionale arată ordinea pe care o indicaţi şi dv. în ceea ce priveşte dezvoltarea statelor respective.

2. Despre populaţia palestiniană am răspuns în cadrul acestei rubrici nr. 45 din 1970.

I. Ionescu, Bucureşti. Recunoaştem eroarea strecurată. Vă mulţumim pentru sesizare.

U. F. F.

Ion Iancu, Constanța. Paddy Wilson, unul din conducătorii Partidului social-democrat și laburist (S.D.L.P.) din Irlanda de Nord, asasinat în urmă cu două săptămîni, era foarte cunoscut în provincie, membru al Senatului nord-irlandez pînă la dizolvarea Stormontului, membru al fostului consiliu municipal din Belfast și agent electoral al lui Gerry Fitt, lider S.D.L.P. La alegerile municipale din mai, Paddy Wilson fusese ales din nou în consiliul districtului Belfast. Asasinarea sa a fost revendicată de Ulster Freedom Fighter (U.F.F., Combatantul Libertății în Ulster), o nouă organizație teroristă protestantă. Unele mesaje telefonice adresate unor ziare din Belfast afirmă că mișcarea U.F.F. ar fi răspunzătoare și de alte asasinate petrecute în ultimul timp în Irlanda de Nord. Se consideră că — potrivit informațiilor difuzate de armata britanică — U.F.F. ar fi alcătuită din aproximativ 20 membri care încearcă să atragă de partea lor elemente de extrema dreaptă din cadrul comunității protestante.

Noul guvern libanez

Florin Grigore, Balș, Olt. La 2 iulie, primul ministru Takieddine Solh a anunțat lista noului guvern libanez, a cărui componență este următoarea: **Takieddine Solh**, președinte al Consiliului de Miniștri și ministru de finanțe; **Bahige Takieddine**, ministru de interne; **Nasri Maalouf**, ministrul apărării naționale; **Fouad Naffah**, ministrul afacerilor externe; **Sabri Hamade**, ministrul agriculturii; **Kazem Al-Khalil**, ministru de justiție; **Osman Dana**, ministrul informațiilor; **Hassan Rifai**, ministrul economiei naționale; **Nazih Bizri**, ministrul sănătății; **Tony Frangie**, ministrul poștelor și telecomunicațiilor; **Edmond Rizk**, ministrul educației; **Emile Rouhana Sakr**, ministrul afacerilor sociale; **Sami Chahine**, ministru pentru problemele locuințelor; **Michel Sassine**, ministrul turismului; **Fouad Ghosn**, ministru pentru lucrările publice; **Joseph Skaff**, ministrul pentru resursele hidraulice și electrice; **Toufik Assaf**, ministrul industriei și petrolului; **Souren Khanamirian**, ministrul planificării. Într-un număr viitor — la rubrica „Profil" — va fi prezentat și noul prim-ministru, Solh.

Ștefan Stănescu, com. Mănăstirea, jud. Ilfov. După cum am anunțat în numărul trecut, Jean Jacques Servan Schreiber a făcut un voiaj în Polinesia. Cu acest prilej a participat la un miting organizat de Primăria din Papeete împotriva experiențelor nucleare franceze în Pacific. În fotografie: un aspect din timpul manifestației populației capitalei.

I. Vlad, Tîrgoviște. După respingerea, anul trecut, de către populația africană din Rhodesia, a termenilor acordului încheiat între Londra și Salisbury, negocierile între autoritățile britanice și regimul lui Ian Smith n-au mai fost reluate. E adevărat, în mai multe rînduri s-a afirmat că diferite personalități engleze ar fi încercat o reluare a contactelor, dar informațiile au fost dezmințite. Un ultim caz: în luna iunie, Sir Denis Greenhill, unul din cei mai importanți funcționari ai Foreign Office-ului, a fost în Rhodesia, călătorie pe marginea căreia presa a publicat imediat comentarii despre o posibilă reluare a contactelor. La 27 iunie, însă, în Camera Comunelor, ministrul de externe Sir Alec Douglas-Home a dezmințit aceste zvonuri, declarînd că Sir Denis Greenhill n-a fost purtătorul nici unei propuneri noi de negocieri, îndeplinind doar o misiune de informare, iar contactele sale cu Ian Smith și cu monseniorul Muzorewa, președintele Congresului Național African, n-au dus la vreo apropiere a punctelor de vedere. Totodată, cu același prilej, ministrul de externe britanic a reafirmat că guvernul britanic nu va accepta decît o soluție conformă celor șase principii stabilite în urmă cu cîțiva ani, între care și acceptarea acordului de majoritatea populației africane.

Vasile Negoiță, Deva. Valoarea schimburilor comerciale efectuate de U.R.S.S. cu țările arabe a crescut de la 30,7 milioane ruble, în 1955, la 1.142.800.000 ruble, în 1972. Numai în ultimii cinci ani, comerțul sovieto-arab a crescut de 37 de ori. Valoarea utilajelor sovietice exportate în anul trecut în țările arabe s-a ridicat la 303 milioane ruble. U.R.S.S. participă la construirea în țările arabe a 350 de întreprinderi industriale. Dintre acestea, 106 proiecte în Egipt, 50 în Sudan, 72 în Iran și 80 în Algeria. Se află, de asemenea, într-o continuă creștere exportul țărilor arabe în Uniunea Sovietică. Astfel, dacă în 1955 acesta era de 17 milioane ruble, în 1972 el s-a cifrat la 479 milioane ruble.

Nicolae Iorgulescu, Făgăraș. Într-adevăr, cifra de afaceri a unor mari concerne occidentale depășește considerabil valoarea produsului social brut realizat chiar în unele țări dezvoltate industrial. Astfel, după datele publicate recent de ziarul iugoslav „Politika", în 1971, cifra de afaceri a concernului nord-american „General Motors" a fost de 28,3 miliarde de dolari, în timp ce produsul social brut al Elveției a fost de 24,5 miliarde de dolari; alt concern american, „Standard Oil of New Jersey", a avut, în același an, o cifră de afaceri de 18,7 miliarde de dolari, produsul social brut al Danemarcei și Austriei fiind de 17,4 și, respectiv, 16,5 miliarde dolari; concernul „Ford" din S.U.A. a realizat în 1971 o cifră de afaceri de 16,4 miliarde de dolari, produsul social brut al Norvegiei fiind de 12,8 miliarde dolari; „Royal Dutch-Shell" (concern olandezo-britanic) a avut în anul menționat o cifră de afaceri de 12,7 miliarde dolari, în timp ce valoarea produsului social brut al Greciei a fost de 10,7 miliarde dolari.

Ioan Viraj, Reghin. Nu dispunem de informații privind un proiect de genul celui la care vă referiți. Vom avea în vedere propunerea dv.

Dan Olteanu, București. Consultînd articolul publicat în nr. 19 al revistei noastre, veți găsi răspunsul la întrebarea dv. Vom avea în vedere propunerea.

Florianda Vaclam, Poiana-Cîmpina, jud. Prahova. Nu dispunem de informații mai recente privind ziaristul despre care ne întrebați. Vom avea în vedere întrebările dv.

Marius Mîndru, str. Frunte Lată nr. 23, București, sectorul 6 oferă celor interesați întreaga colecție „Lumea".

LUMEA

săptămînal de politică externă editat de Uniunea Ziariștilor din Republica Socialistă România

Redactor-șef
Ion Cârje

Redacția și administrația: București, Piața Scînteii nr. 1. Telefon 17.60.10. Internațional 18.52.63 și 18.53.55.

Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. Abonamentele pentru străinătate: prin întreprinderea „ROMPRESFILATELIA" — serv. Import-Export Presă — București, Calea Griviței nr. 64–66, P.O.B. — 2001.

C.P.C.S.

COMBINATUL CHIMIC VICTORIA

amoniac, acid azotic, uree, acid sulfuric tehnic, sulfit de sodiu tehnic, formaldehidă tehnică, adezivi ureoformaldehidici pentru industria lemnului, rășini ureoformaldehidice modificate, schimbători de ioni, paraformaldehidă, nitroceluloză, metanol de sinteză, carbonat de amoniu alimentar

livrează :

COMBINATUL CHIMIC

Victoria

Aleea Uzinei nr. 8, orașul Victoria,
județul Brașov

INDUSTRIA LOCALĂ

BRAILA

realizează o mobilă practică pentru apartamentul dv :

MASA EXTENSIBILĂ

Ușor de amplasat în apartament, masa extensibilă este și îngrijit finisată. Dintre numeroasele sortimente de mobilă vă recomandăm și sufrageria STYL : masa pentru televizoare, tip SIGHET, scaune pliante ; canapele ; scaune tapițate DÎMBOVIȚA ; mobilă de hol.

CONSILIUL POPULAR
AL JUDEȚULUI
BRĂILA
DIRECȚIA JUDEȚEANĂ
DE INDUSTRIE LOCALĂ
Str. Împăratul Traian
nr. 7 tel. 1.21.68 ; 1.32.56

LUMEA

Nr. 30 19 iulie 1973

CONVORBIRILE DE LA BRIONI

GDANSK
O nouă vocaţie

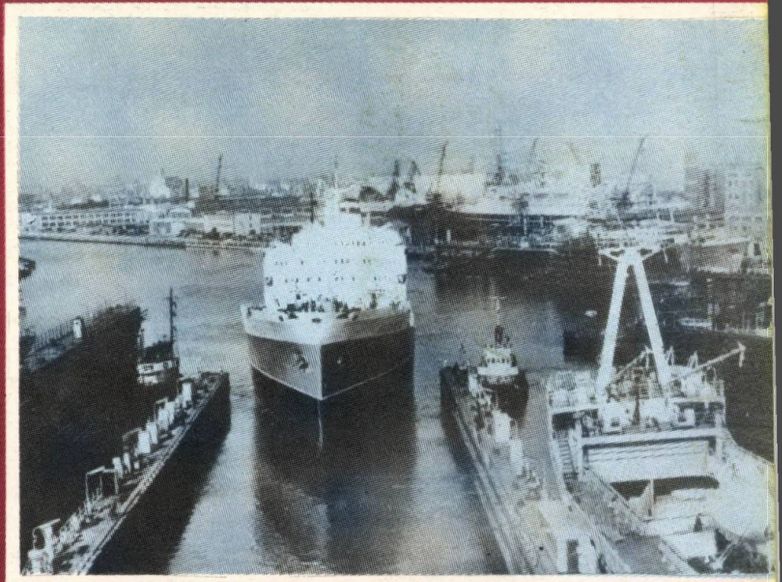

Cursa înarmărilor în limbaj statistic

reportaj pe glob
TRASEU SAHARIAN

Masacrele de la Wiriyamu

UN NOU EPISOD DIN
DUELUL ARMATORILOR

Tovarășii Nicolae Ceaușescu și Iosip Broz Tito trec în revistă garda de onoare

VIZITA PRIETENEASCĂ A TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU ÎN R.S.F. IUGOSLAVIA

Tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu împreună cu președintele Iosip Broz Tito și Iovanka Broz

Tovarășa Iovanka Broz a oferit un ceai în cinstea tovarășei Elena Ceaușescu

LUMEA

30 (508)

19 iulie 1973

ARTICOLE, CORESPONDENȚE

Întîlnirea dintre tovarășii Nicolae Ceaușescu și Iosip Broz Tito. Simion Morcovescu 2

Declarația solemnă comună a Republicii Socialiste România și Republicii Populare Congo 4

Helsinki. Vigoarea spiritului de conlucrare. Radu Pascal 5

Moscova. Convorbiri sovieto-vietnameze la nivel înalt. Laurențiu Duță 6

Berlin. Orașul Festivalului. Constantin Varvara 7

Londra. O vizită indizerabilă. Nicolae Plopeanu 8

Lagos. Nigeria și tendințele de asociere economică în Africa de vest. B. Radu 9

Buenos Aires. Programul revenirii lui Peron la putere. Anca Voican 10

Japonia. O diplomație multipolară. Stelian Țurlea 12

New Delhi. Curs spre normalizarea relațiilor dintre țările Asiei de Sud. Ion Puținelu 17

DIN ȚĂRILE SOCIALISMULUI

Noua vocație a Gdansk-ului. Gheorghe Ciobanu 11

BLOC-NOTES ECONOMIC

Dificultățile interimatului monetar. Costin C. Kirițescu 15

REPORTAJ PE GLOB

Hoggar. Mircea S. Ionescu 16

RĂSPUNDEM CITITORILOR

Propunerile președintelui Bourghiba cu privire la Orientul Apropiat. Dumitru Constantin 18

Bahamas – nou stat în Caraibe 19

LUMEA ÎN CĂRȚI ȘI REVISTE

A patra ediție a Anuarului S.I.P.R.I. – date și argumente în favoarea dezarmării. Tiberiu Bogdan 20

1000 + 1 22–23

SERIAL

Duelul armatorilor (6). Mircea Grigorescu 24

PUNCTE DE VEDERE DIN PRESA MONDIALĂ

Inițiativa Europea, Agenția V.N.A., Le Monde, Rinascita 26–29

PROFIL

Renaat Van Elslande, ministrul afacerilor externe al Belgiei 29

POȘTA REDACȚIEI 30–32

SAPTAMINA

11-17 iulie

Miercuri

Vii proteste în întreaga lume **față de atrocitățile** comise de trupele colonialiste portugheze în rîndul populației civile **din Mozambic.**

Continuă **convorbirile iugoslavo-ungare** la nivel înalt **Tito-Kadar.**

Joi

Marcînd o etapă importantă în evoluția ascendentă a relațiilor de prietenie și colaborare româno-congoleze, **la sfîrșit vizita în țara noastră a președintelui Republicii Populare Congo.** Document de înaltă semnificație politică, **Declarația solemnă comună, semnată de tovarășii Nicolae Ceaușescu și Marien N'Gouabi,** întruchipează voința celor două țări și popoare de a promova noile principii ale raporturilor între state, de a asigura triumful legalității în viața internațională.

Kurt Waldheim, secretarul general al O.N.U., apreciind Conferința pentru securitate și cooperare în Europa drept „eveniment istoric", declară : **„Această conferință constituie un pas important în procesul de destindere din Europa".**

La Phenian s-a încheiat cea de-a șaptea sesiune a convorbirilor dintre delegațiile Societăților de Cruce Roșie din Nordul și Sudul Coreei. Noi propuneri ale părții nord-coreene.

Marien N'Gouabi își începe vizita în R.P. Bulgaria.

La sfîrșitul vizitei sale la Paris, ministrul de externe al Algeriei, **Abdelaziz Bouteflika apreciază că „negocierea directă este posibilă între Israel și liderii rezistenței palestiniene pentru reglementarea crizei din Orientul Apropiat".**

Contacte cubano-mexicane la Havana, în vederea unei colaborări economice mai strînse între cele două țări.

La Paris are loc o nouă reuniune a Conferinței consultative a celor două părți sud-vietnameze. Șeful delegației G.R.P. al Republicii Vietnamului de Sud cere administrației de la Saigon să răspundă propunerilor G.R.P. pentru a putea fi aplicate prevederile recentului Comunicat comun.

Vineri

Președintele Argentinei Hector Campora își prezintă demisia Congresului țării, pentru a permite liderului mișcării justițialiste, Juan Peron, recent întors în țară după un exil de 18 ani, să preia conducerea. Noi alegeri sînt stabilite.

La Moscova, **Leonid Brejnev îl primește pe Hafez Ismail,** consilier al președintelui Egiptului pentru problemele securității naționale.

La Națiunile Unite se anunță că **Kurt Waldheim va efectua o vizită în R.A. Egipt, Israel și Iordania.**

Camera de Comerț americano-sovietică este creată în S.U.A.

Sîmbătă

Intră în vigoare **acordul de colaborare între C.A.E.R. și Finlanda.**

Convorbiri tanzaniano-burundeze, la Dar Es Salaam, în vederea soluționării problemelor care au dus la incidentele de la granița dintre cele două țări.

În cadrul „Comitetului celor 20" (organism al Fondului Monetar Internațional însărcinat să studieze problema reformei sistemului valutar) **consens asupra prevederii ca în cadrul viitorului sistem băncile centrale să fie autorizate să vîndă aur pe piața liberă.**

Duminică

Sub semnul voinței comune de a întări prietenia, de a dezvolta și mai mult colaborarea multilaterală româno-iugoslavă, continuînd seria tradiționalelor și fructuoaselor reuniuni, **a început, la Brioni, întîlnirea de lucru dintre tovarășii Nicolae Ceaușescu și Iosip Broz Tito.**

Se încheie vizita oficială de prietenie în Uniunea Sovietică a delegației de partid și guvernamentale a R.D. Vietnam, condusă de Le Duan și Fam Van Dong.

Contenciosul economic și politic japono-american în centrul discuțiilor **Rogers–Ohira** la Tokio.

Luni

Într-o atmosferă de satisfacție reciprocă pentru desfășurarea convorbirilor, pentru rezultatele lor substanțiale, **s-a încheiat întîlnirea dintre tovarășii Nicolae Ceaușescu și Iosip Broz Tito,** eveniment de primă importanță pe planul relațiilor bilaterale, de largă semnificație internațională.

O delegație de partid și guvernamentală a R.D. Vietnam, condusă de Fam Van Dong, sosește la Budapesta.

Pentru a doua oară în istoria țării, **alegeri parlamentare în Guyana.**

La Moscova se semnează un protocol sovieto-chinez privind efectuarea unor zboruri directe regulate pe linia Moscova–Pekin, cu avioane de tip „IL-62".

Premierul **Mariano Rumor** a prezentat în Senat și Camera Deputaților **declarația-program a noului guvern italian de centru-stînga.**

Marți

Începe vizita neoficială în țara noastră a președintelui Republicii Africa Centrală, general de armată Jean Bedel Bokassa.

În **Afganistan a avut loc o lovitură de stat.** Monarhia a fost răsturnată de **Sardar Mohammed Daud** – căsătorit cu sora regelui – fost prim-ministru, aflat în fruntea guvernului afgan în 1953. **S-a anunțat proclamarea Republicii Afganistan.**

ÎNTÎLNIREA DINTRE TOVARĂȘII NICOLAE CEAUȘESCU ȘI IOSIP BROZ TITO

Moment de referință în dezvoltarea colaborării româno-iugoslave

Vizita de prietenie întreprinsă în Iugoslavia în zilele de 15 și 16 iulie a.c. de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, la invitația tovarășului Iosip Broz Tito, președintele Republicii Socialiste Federative Iugoslavia, președintele Uniunii Comuniștilor din Iugoslavia, marchează un nou și important moment în viața celor două popoare vecine și prietene.

Devenite tradiționale, contactele directe româno-iugoslave la cel mai înalt nivel s-au desfășurat, de fiecare dată, sub semnul voinței reciproce de a întări raporturile prietenești și de a adînci mereu mai mult colaborarea rodnică ce s-a statornicit într-o pluralitate de planuri ale activității politico-economice și în politica internațională a celor două state socialiste.

Este ceea ce remarcă și presa iugoslavă, care, subliniind profunda însemnătate a actualei vizite în ceea ce privește evoluția ascendentă a relațiilor bilaterale, larga semnificație internațională a acesteia, acordă ample spații evenimentului. Ziarul „Borba", de pildă, apreciază în coloanele sale că de la actuala vizită „se așteaptă întărirea în continuare, în diferite domenii, a relațiilor vii și diverse dintre cele două țări socialiste vecine", menționînd, în același timp, că întîlnirea dintre tovarășii Nicolae Ceaușescu și Iosip Broz Tito reprezintă un „eveniment important pentru dezvoltarea continuă a colaborării multilaterale dintre Iugoslavia și România".

Corespondență de la Simion Morcovescu

În întreaga sa desfășurare, actuala vizită a avut un pronunțat caracter de lucru. După călduroasa primire rezervată duminică la prînz înalților oaspeți români pe aeroportul din Pola, ca și la sosirea pe insula Brioni, în după-amiaza aceleiași zile a avut loc, la Vila Alba, prima parte a convorbirilor oficiale între delegațiile de partid și guvernamentale ale României și Iugoslaviei, conduse de tovarășii Nicolae Ceaușescu și Iosip Broz Tito. A doua zi, cei doi conducători de partid și de stat au continuat, pe insula Vanga, convorbirile oficiale în aceeași atmosferă de prietenie și cordialitate, înțelegere și stimă reciprocă. A fost, acesta, un minunat prilej de a aborda un larg cerc de probleme de interes comun, de a proceda la un util schimb de păreri în legătură cu evoluția situației internaționale actuale, cu stadiul relațiilor dintre cele două țări.

Perioada care a trecut de la ultima întîlnire româno-iugoslavă la nivel înalt, care a avut loc în mai 1972 la Porțile de Fier, a marcat, în planul colaborării reciproce, o dezvoltare multilaterală, subliniată cu satisfacție de președinții Nicolae Ceaușescu și Iosip Broz Tito în comunicatul comun dat publicității la încheierea vizitei. Măsurile întreprinse și înțelegerile realizate de ambele țări cu privire la colaborarea economică de perspectivă, dezvoltarea cooperării și a altor forme de colaborare în producție, a protocolului adițional de schimburi de mărfuri pe anii 1973—1975 sînt factori care contribuie la dezvoltarea de ansamblu, stabilă a relațiilor economice reciproce. Apreciind importanța numeroaselor întîlniri româno-iugoslave în planul intensificării colaborării, cei doi președinți au evidențiat **„utilitatea continuării practicii contactelor directe ale reprezentanților celor două țări, la toate nivelurile".**

Garanția adîncirii acestei rodnice colaborări își are temeiul în ceea ce caracterizează, în general, relațiile dintre România și Iugoslavia: egalitatea în drepturi și avantajul reciproc, respectarea mutuală a specificului căilor de edificare socialistă și a poziției internaționale a fiecăreia dintre cele două țări. **„Cele două părți** — se arată în comunicatul comun **— au constatat că există posibilități și dorința comună de a lărgi și îmbogăți colaborarea româno-iugoslavă, pe baza interesului reciproc, în domeniile politic, economic, tehnico-științific, al micului trafic de frontieră, culturii, învățămîntului și informațiilor. În acest scop, au subliniat necesitatea extinderii legăturilor directe între instituțiile și organizațiile din cele două țări".**

Examinînd aspecte ale vieții politice internaționale actuale, președintele Nicolae Ceaușescu și Iosip Broz Tito au dat o apreciere pozitivă procesului de destindere a încordării internaționale și de rezolvare a problemelor litigioase pe calea tratativelor și înțelegerii, afirmării tot

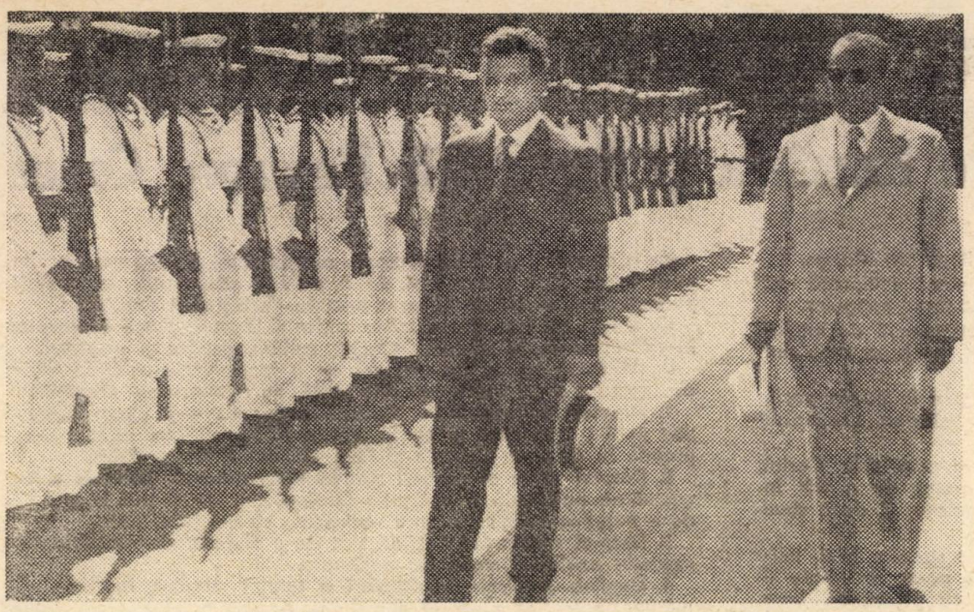

Tovarăşii Nicolae Ceauşescu şi Iosip Broz Tito trec în revistă compania de onoare

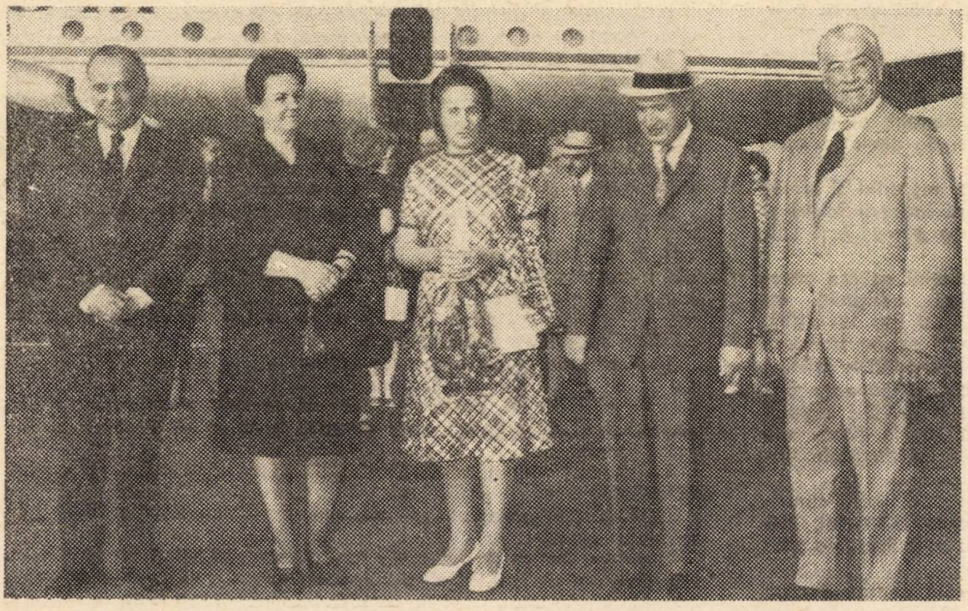

Sosirea în Capitală

mai puternice a politicii de coexistenţă paşnică, de colaborare egală în drepturi.

Ceea ce este încurajator — evidenţiază cei doi şefi de stat — este faptul că la aceste procese participă, ca un factor activ, un număr din ce în ce mai mare de ţări ale lumii, indiferent de mărimea sau nivelul lor de dezvoltare, forţele progresului, păcii şi socialismului avînd, în această direcţie, un rol tot mai important. Cu cît vor deveni mai universale şi vor cuprinde toate problemele lumii contemporane, precum şi în măsura în care la rezolvarea lor participă în mod egal toate ţările interesate, cu atît aceste procese vor fi mai durabile şi depline, apreciază cei doi preşedinţi.

O mare satisfacţie a fost exprimată de cei doi preşedinţi în legătură cu continuarea procesului de destindere în Europa, cu faptul că se constată o îmbunătăţire importantă a relaţiilor între ţările europene. Salutînd încheierea primei faze a Conferinţei pentru securitate şi cooperare europeană de la Helsinki — efort pozitiv în procesul de edificare a unor relaţii noi şi stabile pe continentul nostru, bazate pe principiul egalităţii în drepturi, respectării independenţei şi suveranităţii naţionale, neamestecului în treburile interne, avantajului reciproc — tovarăşii Nicolae Ceauşescu şi Iosip Broz Tito au apreciat că **„dezvoltările pozitive din Europa pot avea rezultate durabile numai în măsura în care se asigură o participare egală în drepturi şi respectarea deplină a intereselor tuturor ţărilor europene, eliminarea definitivă a folosirii forţei şi ameninţării cu forţa, depăşirea divizării în blocuri şi dacă acestea vor fi realizate în aceeaşi măsură în toate zonele continentului, inclusiv în Mediterana."**

În cadrul convorbirilor româno-iugoslave, au fost examinate şi alte probleme ale vieţii internaţionale. Cei doi conducători de partid şi de stat au exprimat profunda lor îngrijorare şi au subliniat că persistenţa în diferite zone ale globului a unor focare de război, a rămăşiţelor colonialismului, a neocolonialismului, a discriminării rasiale şi a politicii de apartheid, ca şi a presiunilor şi amestecului în treburile interne ale unor state ameninţă pacea şi securitatea în lumea întreagă.

Preşedinţii Nicolae Ceauşescu şi Iosip Broz Tito au salutat cu satisfacţie semnarea acordurilor de la Paris privind instaurarea păcii în Vietnam şi Laos, ca o victorie importantă a popoarelor Indochinei în lupta lor pentru libertate şi independenţă, şi cer aplicarea lor deplină. Totodată, condamnînd continuarea agresiunii în Cambodgia, pronunţîndu-se pentru încetarea ei neîntîrziată, preşedinţii au reafirmat **„necesitatea de a se crea condiţiile care să asigure ca popoarele vietnamez, laoţian şi cambodgian să-şi hotărască în pace şi în mod independent soarta şi dezvoltarea economică şi socială, fără nici un amestec din afară".**

Ambele părţi s-au pronunţat cu hotărîre pentru soluţionarea grabnică a conflictului din Orientul Apropiat, pe baza rezoluţiei Consiliului de Securitate din noiembrie 1967 şi pentru satisfacerea drepturilor legitime ale poporului arab palestinian.

O atenţie deosebită a fost acordată decalajului creat între ţările avansate din punct de vedere economic şi cele în curs de dezvoltare, cei doi preşedinţi subliniind că de rezolvarea acestei probleme acute a zilelor noastre depind în mod direct dezvoltarea viitoare a relaţiilor internaţionale şi progresul omenirii în ansamblu. În acest context, a fost evidenţiată **„necesitatea respectării neabătute a dreptului suveran al fiecărui stat de a dispune în mod liber de bogăţiile naţionale şi de toate celelalte resurse, ca ţările în curs de dezvoltare să aibă acces nestingherit la cuceririle ştiinţei şi tehnologiei moderne şi să li se asigure o participare în condiţii de egalitate la examinarea şi reglementarea problemelor economice şi monetare internaţionale".**

Preşedintele Iosip Broz Tito a informat pe preşedintele Nicolae Ceauşescu despre ţelurile şi activităţile comune ale ţărilor nealiniate, în condiţiile internaţionale actuale, precum şi despre pregătirile Conferinţei ţărilor nealiniate de la Alger. Cele două părţi au apreciat pozitiv contribuţia ţărilor nealiniate în lupta pentru pace şi progres social, pentru independenţă şi democratizarea relaţiilor internaţionale, împotriva imperialismului, colonialismului, neocolonialismului, a tuturor formelor de dominaţie.

Pornind de la principiul răspunderii fiecărei mişcări revoluţionare în faţa propriei clase muncitoare şi a propriului popor, precum şi de la faptul că lupta clasei muncitoare şi a altor forţe progresiste din fiecare ţară contribuie la realizarea ţelurilor luptei pentru socialism şi progres social în lume, Partidul Comunist Român şi Uniunea Comuniştilor din Iugoslavia — se arată în comunicatul comun — vor acţiona în continuare cu fermitate în direcţia întăririi colaborării şi solidarităţii cu partidele comuniste şi muncitoreşti, cu mişcările de eliberare naţională, cu forţele progresiste şi democratice de pretutindeni, aducîndu-şi o contribuţie concretă la lupta popoarelor pentru o viaţă mai bună, pentru o lume a colaborării, păcii şi socialismului.

„Cei doi preşedinţi — se arată în comunicatul comun — **au constatat identitatea sau marea apropiere în legătură cu problemele internaţionale actuale. Ei şi-au exprimat satisfacţia pentru rezultatele pozitive şi ale acestei întîlniri şi convingerea că ea a constituit o nouă contribuţie la întărirea în continuare a relaţiilor de bună vecinătate şi prietenie între cele două ţări socialiste, la cauza păcii şi colaborării în lume".**

Salutată cu vie satisfacţie de cercurile largi ale opiniei publice din ambele ţări, actuala vizită a tovarăşului Nicolae Ceauşescu în ţara socialistă vecină se înscrie — prin rezultatele sale rodnice — ca un moment de referinţă în cronica relaţiilor dintre România şi Iugoslavia. Este convingerea întregului nostru popor că recentele contacte româno-iugoslave la cel mai înalt nivel deschid noi perspective pentru întărirea şi dezvoltarea prieteniei, a colaborării reciproce fructuoase, multilaterale, în interesul ambelor popoare, al cauzei păcii şi socialismului în lume.

Declarația solemnă comună

a Republicii Socialiste România și Republicii Populare Congo

Republica Socialistă România și Republica Populară Congo,

Luînd în considerație relațiile întemeiate pe stimă reciprocă și prietenie, statornicite între poporul român și poporul congolez,

Dorind să extindă în continuare raporturile prietenești de înțelegere și colaborare reciprocă între cele două țări, pe baza dreptului și justiției internaționale,

Hotărîte să sporească contribuția celor două țări la cauza păcii, progresului și securității internaționale, la dezvoltarea cooperării dintre toate statele,

Reafirmînd atașamentul lor față de scopurile și principiile Cartei Națiunilor Unite, care proclamă dorința popoarelor de a trăi în pace unul cu altul, într-un spirit de bună vecinătate, și de a dezvolta relații amicale între toate națiunile,

Conștiente de răspunderea care revine tuturor statelor mici, mijlocii sau mari pentru instaurarea unui climat de pace, securitate și cooperare în lume și pentru dezvoltarea relațiilor prietenești între toate țările, indiferent de sistemul lor politic, economic și social sau de nivelul lor de dezvoltare,

Reamintind că toate statele, fără discriminare, au dreptul și îndatorirea de a participa activ la examinarea și soluționarea problemelor internaționale de interes comun,

Reafirmînd deplina lor convingere că pacea și securitatea internațională trebuie să se bazeze pe respectarea dreptului sacru al fiecărui stat la existență, libertate, suveranitate și independență națională, la pace și securitate, a dreptului inalienabil al fiecărui popor de a-și hotărî liber soarta, fără nici un fel de amestec, constrîngere sau presiune din afară,

Hotărîte să acorde în continuare sprijin politic, material și moral necesar țărilor care au pășit pe calea dezvoltării independenței și mișcărilor de eliberare națională din țările care se găsesc încă sub jugul colonial,

Subliniind necesitatea aplicării stricte a Declarației asupra acordării independenței țărilor și popoarelor coloniale, adoptată de Adunarea Generală a O.N.U. la 14 decembrie 1960 (nr. 1514/XV), și condamnînd cu hotărîre orice acțiune care s-ar opune transpunerii în viață a acestei Declarații în ansamblul prevederilor sale,

Luînd act cu satisfacție de recunoașterea de către Adunarea Generală a Organizației Națiunilor Unite, la cea de-a XXVII-a sesiune a sa, a mișcărilor de eliberare națională din teritoriile aflate sub dominația portugheză ca singurele reprezentante legitime ale popoarelor respective,

Afirmînd hotărîrea lor fermă de a-și aduce în continuare contribuția la lupta împotriva colonialismului și neocolonialismului, sub orice formă s-ar manifesta, ca și împotriva aparheidului și a discriminării rasiale,

Hotărîte să contribuie activ la eforturile generale pentru crearea condițiilor de pace și securitate în Europa, Africa și în întreaga lume,

Reafirmînd, ca țări în curs de dezvoltare, dreptul suveran al fiecărui stat la utilizarea resurselor și bogățiilor naționale în interesul său propriu și necesitatea sporirii eforturilor pe plan național și internațional, pentru a se asigura un progres mai rapid al economiilor tuturor țărilor în curs de dezvoltare, indiferent de orînduirea lor socială sau zona geografică din care fac parte, în scopul eliminării decalajului dintre ele și țările dezvoltate,

Convinse de necesitatea de a se trece la măsuri efective de încetare a cursei înarmărilor și de dezarmare generală, inclusiv măsuri parțiale de dezangajare militară și dezarmare în Europa și în alte părți ale lumii cum sînt : retragerea trupelor de pe teritoriile străine, desființarea bazelor militare, crearea de zone denuclearizate,

Afirmînd dreptul tuturor statelor la dezvoltare economică, socială și culturală independentă, dreptul de a participa la cooperarea internațională și de a avea acces nestingherit la cuceririle științei și tehnicii moderne,

I. Proclamă voința lor comună :

de a lărgi și adînci relațiile lor prietenești și de cooperare în domeniile politic, economic, științific, tehnologic, cultural-artistic, turistic și uman ;

de a dezvolta, pe baze reciproc avantajoase, colaborarea economică în multiple domenii și de a extinde schimburile comerciale, perfecționînd metodele și instrumentele desfășurării acestora ;

de a facilita dezvoltarea schimburilor și a perfecționa cooperarea în domeniile învățămîntului, științei, culturii, artelor și sportului.

II. Proclamă voința lor comună de a fundamenta relațiile dintre ele, precum și cu toate celelalte state, pe următoarele principii :

1. Dreptul inalienabil al fiecărui popor de a-și alege sistemul său politic, economic și social, corespunzător voinței și intereselor proprii, în deplină libertate și fără nici un amestec străin.

2. Dreptul sacru al fiecărui stat la independență, libertate și suveranitate națională și obligația fiecărui stat de a trăi în pace și de a întreține relații de bună vecinătate cu celelalte state.

3. Dreptul suveran al fiecărui stat de a dispune de resursele sale naturale conform intereselor naționale.

4. Deplina egalitate în drepturi a tuturor statelor, indiferent de mărime, potențial, nivel de dezvoltare, de sistemul lor politic, economic și social și respectarea drepturilor inerente deplinei suveranități.

5. Dreptul inalienabil al fiecărui stat de a participa la examinarea și rezolvarea problemelor internaționale de interes comun.

6. Asigurarea avantajului reciproc în cooperarea dintre state în orice domeniu al relațiilor internaționale.

7. Dreptul și îndatorirea statelor de a coopera între ele, indiferent de sistemele lor social-politice, în diverse domenii ale relațiilor internaționale, în scopul menținerii păcii și securității internaționale, al promovării progresului economic și social al tuturor națiunilor și dreptul necondiționat al tuturor statelor de a participa la cooperarea internațională și de a avea acces nestingherit la cuceririle științei și tehnicii mondiale moderne.

8. Neamestecul în treburile interne sau externe ale altui stat, sub nici o formă și nici un motiv.

9. Respectarea inviolabilității frontierelor și a integrității teritoriale a statelor și, drept consecință, recunoașterea faptului că orice tentativă din partea unui stat îndreptată împotriva unității naționale sau integrității teritoriale a altui stat constituie un prejudiciu adus păcii și securității internaționale.

10. Obligația statelor de a se abține în relațiile lor internaționale de la orice fel de constrîngere de ordin militar, politic, economic sau de altă natură, de la amenințarea cu forța sau folosirea forței împotriva altui stat, sub orice pretext, în orice împrejurare și sub orice formă.

11. Dreptul inerent al fiecărui stat la apărare individuală sau colectivă.

12. Reglementarea tuturor diferendelor dintre state numai prin mijloace pașnice.

În interpretarea și aplicarea lor, aceste principii fundamentale ale dreptului internațional sînt legate între ele și fiecare principiu trebuie să fie interpretat în contextul celorlalte principii.

III. Proclamă voința lor comună :

de a dezvolta relații de prietenie și cooperare cu toate statele, pe baza principiilor enunțate ;

de a acționa în scopul adoptării de măsuri efective în domeniul dezarmării și pentru promovarea destinderii, păcii, înțelegerii și cooperării în Europa, în Africa și în întreaga lume ;

de a colabora între ele și cu celelalte state în vederea întăririi rolului Organizației Națiunilor Unite în apărarea independenței și suveranității tuturor statelor și a dreptului inalienabil al fiecărui popor de a-și hotărî liber soarta, în consolidarea păcii și securității internaționale și în stimularea cooperării dintre state, în conformitate cu principiile și normele dreptului internațional :

de a participa activ la examinarea și rezolvarea problemelor internaționale în interesul păcii și securității internaționale, al cooperării între toate statele lumii.

IV. În vederea examinării problemelor ținînd de aducerea la îndeplinire a dispozițiilor prezentei Declarații, Republica Socialistă România și Republica Populară Congo vor dezvolta consultările dintre ele, la toate nivelurile, folosind întîlnirile periodice ale miniștrilor afacerilor externe și ale altor reprezentanți, precum și căile diplomatice obișnuite.

Întocmită la București, la 12 iulie 1973, în două exemplare, fiecare în limbile română și franceză, cele două texte avînd aceeași valabilitate.

Pentru Republica Socialistă România

NICOLAE CEAUȘESCU
Președintele Consiliului de Stat
al Republicii Socialiste România

GEORGE MACOVESCU
Ministrul afacerilor externe

Pentru Republica Populară Congo

Comandant MARIEN N'GOUABI
Președintele Republicii Populare Congo,
șef al statului

CHARLES DAVID GANAO
Ministrul afacerilor externe

HELSINKI

Vigoarea spiritului de conlucrare

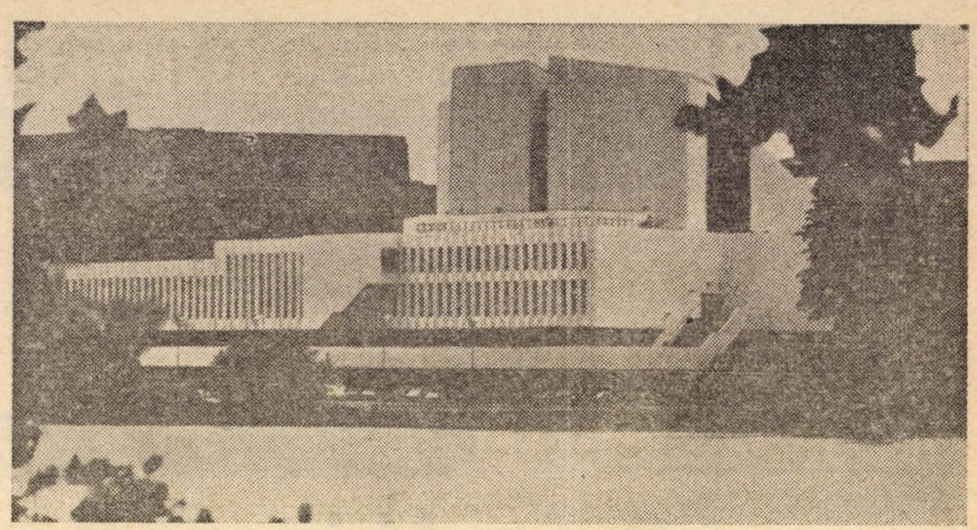

Corespondență de la Radu Pascal

A trecut mai bine de o săptămînă de cînd s-a încheiat prima fază — de la Helsinki — a Conferinței general-europene. Comentatorii străini, veniți pentru această premieră internațională, au părăsit capitala finlandeză ; sînt însă prezenți în paginile ziarelor lor. Asistăm — am putea spune — la un interesant proces de decantare a primelor impresii și gînduri generate de conferință. Dezbaterea publică și politică despre Europa continuă ; se emit idei, opinii, există o largă sferă a problemelor discutate. Un sentiment este însă predominant, o constatare e comună : această primă fază a conferinței reprezintă un succes european.

Ceea ce, în urmă cu cîțiva ani de zile, li se părea multora o simplă ipoteză sau, celor mai sceptici, o iluzie a devenit realitate. Ne gîndim la virtuțile raționamentului politic care, singur, a făcut posibilă degajarea unor reale premise și perspective de edificare a securității europene. Ne gîndim la perseverența și, deopotrivă, inițiativa constructivă care au animat acțiunea politică a statelor europene, întrunite, pentru întîia oară în istoria postbelică, într-un for de anvergură continentală cu largi competențe în conturarea și făurirea destinelor Europei. Această reflecție ne justifică, în plus, satisfacția în reușita unei vaste activități politico-diplomatice, căreia România i s-a dedicat cu ani în urmă, țara noastră fiind printre cele dintîi promotoare ale Conferinței general-europene.

Există, acum, convingerea că Europa, concepută ca un ansamblu de state egale, independente și suverane, se află la un punct de răscruce pe calea realizării unui sistem nou de relații, întemeiate pe principiile și normele de drept internațional unanim recunoscute. Conferința începută la Helsinki constituie, fără îndoială, un moment de referință istorică. Este vorba de acel prag, în evoluția raporturilor intereuropene, menit să interzică orice reîntoarcere la vechile și reprobabilele practici ale războiului rece ; este vorba de necesara treaptă în procesul de edificare a securității europene, înțeleasă ca un echilibru între îndatoririle și drepturile egale și liber consimțite ale tuturor statelor europene, beneficiind de garanții concrete că se află la adăpost de orice act de agresiune, că se pot dezvolta liber, potrivit aspirațiilor lor fundamentale, participînd în deplină egalitate la treburile Europei.

În această lumină, reușita primei faze a conferinței reprezintă un jalon semnificativ pe un drum complex a cărui parcurgere afectează interesele și năzuințele esențiale ale fiecărui stat european în parte, ale Europei în general.

O remarcă mi se pare, în acest sens, de extremă utilitate. După reuniunea de la Helsinki, majoritatea ecourilor diplomatice și de presă o pun în valoare. De la declarații de intenții, de la acordul de principiu — și asupra principiilor —, imperativă este, acum, trecerea la fapte concrete pentru traducerea în viață a obiectivelor — politice, juridice și militare — pe care crearea securității europene le presupune.

Prima sa fază și însăși conferința în ansamblul ei semnifică, din acest unghi, un început promițător. Emanație a contextului politic european, a tendințelor politice pozitive manifestate pe continent, reuniunea este menită să ducă la un salt calitativ în opera de așezare a raporturilor interstatale pe baze noi, mai echitabile, în opera de stimulare a unui amplu schimb de valori materiale și spirituale. Se poate afirma că, în această direcție, reuniunea de la Helsinki a consolidat nu numai o atmosferă politică mai destinsă în Europa, ci a contribuit concret la dinamizarea factorilor de cooperare în diferite domenii, la influențarea cursului pozitiv al relațiilor intereuropene.

Vom reaminti, aici, un aspect de mare importanță practică, pus în evidență de desfășurarea conferinței. Pornind de la necesitatea primordială a reprezentării și participării cu adevărat democratice a tuturor statelor europene, indiferent de orînduire socială, pondere economică sau militară, apartenență sau neapartenență la alianțe, conferința a consfințit sistemul de aprobare a hotărîrilor prin consens, normă care dă o garanție juridică și politică eficientă respectării intereselor tuturor statelor participante, pe baza dreptului egalității la conferință ; în același timp, modalitatea consensului are un conținut eminamente constructiv prin posibilitățile noi pe care le oferă spre armonizarea pozițiilor exprimate de statele participante.

Desigur, există încă multe probleme de rezolvat și, nu în ultimă instanță, se cer depășite anumite dificultăți în înțelegerea drumului nou ales de statele Europei; vom constata, astfel, că — așa cum s-a observat în timpul consultările pregătitoare și chiar cu prilejul expunerii punctelor de vedere în prima fază a conferinței — se mai manifestă încă unele neconcordanțe, de pildă, în interpretarea principiilor enunțate, sau anumite diferențe de modalitate în abordarea unuia sau altuia dintre aspectele securității. Complexitatea temelor discutate și, mai ales, faptul că instrumentul conferinței este, prin el însuși, nou și impune o practică nouă sînt suficiente motive care fac explicabile asemenea inerente dificultăți. Ceea ce s-a dovedit însă precumpănitor sînt spiritul de conlucrare, constructiv, în care s-a desfășurat reuniunea, conștiința că numai o laborioasă armonizare a punctelor de vedere poate da girul succesului.

Subliniam în corespondențele anterioare — și o facem și cu acest prilej — sentimentul de certitudine în reușita conferinței, în posibilitatea de a se ajunge la hotărîri substanțiale pe calea unei reale edificări a securității europene. Această observație ne îndrituiește să reafirmăm — în consonanță cu toate comentariile competente apărute în ultimul timp — că debutul, de la Helsinki, al Conferinței general-europene constituie un succes semnificativ pe calea întăririi înțelegerii și colaborării general-europene.

Dispoziția de lucru concret, la obiect, exprimată de cancelariile europene angajate în conferință, ni se pare a fi o realitate concludentă. La 29 august se va întruni, la Geneva, un comitet de coordonare al conferinței ; la 18 septembrie va reîncepe conferința propriu-zisă, în a doua sa fază. Va fi o etapă de complexă elaborare a unor documente rezolutive ale conferinței, care — e de presupus — va necesita o punere de acord a punctelor de vedere la un nivel mai concret și, fără îndoială, superior. Premisele create sînt însă bune. Ele îndreptățesc convingerea, larg exprimată, în reușita conferinței. Experiența consultărilor pregătitoare ca și a primei faze a conferinței a demonstrat vigoarea tendințelor predominante în favoarea conlucrării, pe temeiul respectării egalității în drepturi a tuturor statelor, al respectării stricte a intereselor fiecărui stat participant în deplinătatea prerogativelor sale de independență și suveranitate.

„Desfășurarea cu succes a primei faze a lucrărilor Conferinței general-europene la nivelul miniștrilor de externe reprezintă — așa cum a caracterizat-o, recent, tovarășul Nicolae Ceaușescu — **un eveniment de însemnătate istorică pentru asigurarea păcii și securității în Europa și în întreaga lume. România și-a adus contribuția activă la pregătirea Conferinței general-europene de la Helsinki și la lucrările primei faze, și este hotărîtă să acționeze și în viitor pentru ca realmente pe continentul european să fie instaurat un climat durabil de pace și securitate, care să dea garanție fiecărui popor că se va putea dezvolta liber și nestingherit, la adăpost de orice agresiune din partea altor state, că se va putea realiza o largă colaborare în toate domeniile de activitate între popoarele continentului, ceea ce corespunde intereselor fiecărei națiuni de pe continent, cît și cauzei păcii în lume".**

Moscova, Kremlin. Convorbiri sovieto-vietnameze

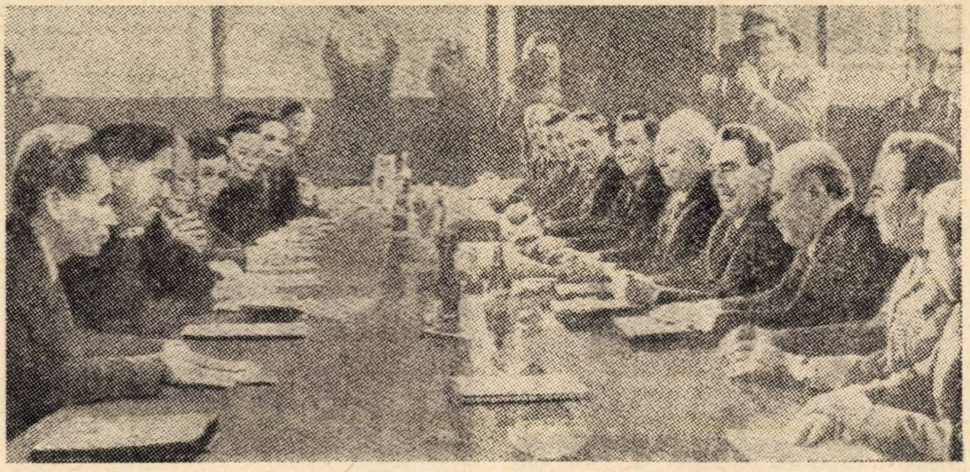

MOSCOVA

Convorbiri sovieto-vietnameze la nivel înalt

Corespondență de la Laurențiu Duță

Delegației de partid și guvernamentale a Republicii Democrate Vietnam, condusă de Le Duan, primul secretar al C.C. al Partidului celor ce muncesc din Vietnam, și Fam Van Dong, președintele Consiliului de Miniștri, aflată în vizită oficială în U.R.S.S., i s-a rezervat o călduroasă primire în capitala Uniunii Sovietice.

Vizita conducătorilor de partid și de stat vietnamezi, efectuată între 9 și 16 iulie în U.R.S.S., a fost prima, la acest nivel, după semnarea importantelor acorduri de la Paris cu privire la încetarea focului și restabilirea păcii în Vietnam, după îndelungatul război purtat împotriva intervenției americane în această țară. Fapt subliniat cu pregnanță de Le Duan la recepția oferită la Kremlin de gazdele sovietice. „După cum se știe, arăta el, poporul vietnamez, cu ajutorul fraților și prietenilor săi din întreaga lume, a repurtat recent victoria în cel mai crîncen din războaiele coloniale cunoscute. În acordul de la Paris, privind încetarea războiului și restabilirea păcii în Vietnam, se consfințește faptul că S.U.A. și celelalte țări vor respecta întru totul independența, suveranitatea, unitatea, integritatea teritorială și dreptul populației sud-vietnameze la autodeterminare. Înțelegem profund, sublinia tovarășul Le Duan, că atît în trecut, cît și în prezent, toate victoriile revoluției vietnameze sînt strîns legate de solidaritatea, de marele sprijin primit din partea poporului sovietic, precum și a poporului chinez și a celorlalte țări socialiste frățești, din partea mișcării comuniste și muncitorești internaționale, a tuturor țărilor cărora le sînt scumpe pacea și dreptatea, din partea întregii omeniri progresiste".

Luînd cuvîntul la aceeași recepție, L. I. Brejnev, secretarul general al C.C. al P.C.U.S., a subliniat, la rîndul său, solidaritatea și sprijinul poporului sovietic pentru lupta poporului vietnamez, precum și hotărîrea Uniunii Sovietice de a continua acest sprijin. „În prezent, a spus vorbitorul, victoria tovarășilor vietnamezi este consfințită într-un important document politic — acordul de la Paris. În fața Republicii Democrate Vietnam a fost deschisă perspectiva dezvoltării pe mai departe a construcției socialiste, se creează condiții pentru înaintarea spre unificarea pașnică a țării". „Fiecare popor, a continuat L. I. Brejnev, trebuie să se bucure de dreptul inalienabil de a-și alege singur orînduirea socială, de a-și hotărî singur soarta". Referindu-se la raporturile sovieto-vietnameze, secretarul general al C.C. al P.C.U.S. a arătat : „Ne pronunțăm pentru relații rodnice, largi și sistematice între partidele noastre, pe baza încercatelor principii ale marxism-leninismului și internaționalismului proletar, pentru contacte strînse între organizațiile obștești, pentru o colaborare economică desfășurată. Uniunea Sovietică înțelege bine preocupările prietenilor săi pentru refacerea economiei distruse de război, pentru creșterea bunăstării materiale a oamenilor muncii, pentru dezvoltarea culturii și învățămîntului". În acest context, L. I. Brejnev a anunțat hotărîrea C.C. al P.C.U.S. și a guvernului sovietic de a considera întregul ajutor acordat R. D. Vietnam ca nerambursabil, exprimîndu-și, totodată, convingerea că Republica Democrată Vietnam va rezolva sarcinile ce-i stau în față.

Cu prilejul vizitei delegației de partid și guvernamentale a R. D. Vietnam în Uniunea Sovietică, a fost organizat un miting la uzina de automobile „I. A. Lihaciov" din Moscova. Luînd cuvîntul la această adunare, V. V. Grișin, membru al Biroului Politic al C.C. al P.C.U.S., prim-secretar al Comitetului orășenesc Moscova al P.C.U.S., a apreciat că vizita în Uniunea Sovietică a conducătorilor de partid și de stat ai R. D. Vietnam „marchează o nouă etapă importantă în dezvoltarea și adîncirea relațiilor existente între țările și partidele noastre, relații de prietenie frățească și strînsă colaborare. Vor fi necesare eforturi uriașe în lupta pentru înfăptuirea visului de veacuri al vietnamezilor — crearea unui Vietnam unic, iubitor de pace, democratic și independent. Noi cunoaștem bine — a adăugat V. V. Grișin — măreața forță a poporului vietnamez și sîntem convinși că el va rezolva cu succes marile sarcini ce-i stau în față".

„Guvernul R. D. Vietnam și Guvernul Revoluționar Provizoriu al Republicii Vietnamului de sud, a spus la rîndul său Le Duan, respectă cu strictețe încă de la început și îndeplinesc riguros acordul de la Paris. În calea spre realizarea nobilelor sale țeluri, a continuat primul secretar al C.C. al Partidului celor ce muncesc din Vietnam, poporul vietnamez va trebui să mai depășească numeroase greutăți și privațiuni, să dea și mai multă dovadă de curaj și perseverență în luptă. Noi sîntem însă ferm convinși că justa cauză a poporului vietnamez va fi inevitabil încununată de victorie, căci în această luptă îndelungată și grea poporul vietnamez se va bucura întotdeauna de simpatie și sprijin din partea prietenilor și fraților săi de pe toate continentele. La rîndul nostru, spre a fi la înălțimea ajutorului pe care ni-l acordă popoarele Uniunii Sovietice, Chinei și ale celorlalte țări socialiste frățești, de ajutorul din partea mișcării comuniste și muncitorești internaționale, din partea întregii omeniri progresiste, Partidul celor ce muncesc din Vietnam și poporul vietnamez vor depune toate eforturile spre a-și aduce o contribuție demnă la lupta revoluționară comună a popoarelor lumii, la întărirea continuă a coeziunii de luptă a sistemului socialist, a mișcării comuniste și muncitorești internaționale, pe baza marxism-leninismului și internaționalismului proletar".

Între delegațiile de partid și guvernamentale sovietică și vietnameză s-au desfășurat convorbiri în cadrul cărora au fost abordate, într-o atmosferă de cordialitate și înțelegere reciprocă tovărășească, problemele dezvoltării colaborării multilaterale dintre U.R.S.S. și R.D. Vietnam, îndeplinirii acordului de la Paris cu privire la Vietnam și alte probleme internaționale actuale de interes comun.

În urma tratativelor — relevă declarația sovieto-vietnameză dată publicității la încheierea vizitei — părțile au convenit să extindă relațiile frățești dintre P.C.U.S. și Partidul celor ce muncesc din Vietnam la diferite niveluri, să organizeze consultări și schimburi de opinii în problemele de interes reciproc ; să contribuie la adîncirea continuă a colaborării economice și tehnice dintre cele două țări, inclusiv la pregătirea de cadre naționale vietnameze în domeniile economic, științific și tehnic ; să stimuleze dezvoltarea legăturilor dintre instituțiile științifice și culturale, precum și între organizațiile obștești din cele două țări, să facă schimb de experiență în construcția socialistă și comunistă. În timpul vizitei delegației de partid și guvernamentale a R.D. Vietnam în U.R.S.S., se arată în declarație, s-a ajuns la o înțelegere principială ca U.R.S.S. să acorde ajutor Republicii Democrate Vietnam pentru refacerea și dezvoltarea economiei naționale.

BERLIN

Orașul Festivalului

Corespondență de la Constantin Varvara

În această vară neobișnuit de generoasă, pe băncile din jurul fîntînii lui Neptun și din Alexanderplatz, berlinezii se bucură de soare, privesc porumbeii care se strecoară printre trecători și arabescurile jocurilor de ape. Pe noile magistrale trec gălăgioase grupuri de copii blonzi, însoțiți de educatoare grijulii, Spreea cu lebedele sale albe, grațioase și etern enigmatice, își mină agale apele, printre cheiurile patinate de vreme, pe care se plimbă singuratice perechi de îndrăgostiți ; în contrast cu liniștea străzilor, prin obiceiul locului nu prea animate, acele „gastătte" pline cu obișnuiți consumatori de bere și bockwurst ar putea constitui, în fugă schițate, imaginile cotidiene berlineze. Dar, în aceste zile, Berlinul nu este cel obișnuit : steaguri, baloane multicolore și, peste tot, mai mică sau mai mare, floarea cu cinci petale, simbolul Festivalului mondial al tineretului și studenților, prefigurează zilele caleidoscopice ale acestei sărbători.

Berlinul are în urma sa o istorie frămîntată, fapt ce și-a pus pecetea și pe înfățișarea sa urbanistică. Așa se face că liniile sale arhitectonice, cel puțin pînă în momentul de față, sînt, în ansamblu, fragmentare, neuniforme : argument pentru afirmația că Berlinul este un oraș vechi și un oraș nou în același timp. Un oraș cu două tonalități de culoare, contrastante, care pun în relief, mai mult ca în alte locuri, vechiul și noul. Pentru oricine este evidentă avalanșa de alb, de lumină, de geometrie simplă, dar nu lipsită de farmec, a arhitecturii contemporane care, după ce a umplut imensele goluri lăsate în inima orașului, asaltează zonele clădirilor sobre, cenușii, ale epocilor trecute.

Pentru cine a văzut capitala R.D.G. la intervale mari de timp, tentația de a face comparații se impune irezistibil. Derulînd secvențele fixate pe pelicula imaginară a memoriei, te oprești la primii ani de după război. Atunci, ți-ai fi trecut în carnetul de reporter lupta cu zecile de milioane de metri cubi de moloz și-ai fi descris prima magistrală a capitalei, Karl-Marx-Alee.

Peste alți cîțiva ani, reportajul s-ar fi întregit cu eforturile edililor de a reface vechile monumente arhitectonice de pe Unter den Linden : Opera de stat ; Palatul prinților, astăzi cafeneaua Operei ; Muzeul de istorie germană ; Universitatea Humboldt ; Complexul arhitectonic de pe insula muzeelor. Dar adevărata explozie de prefaceri urbanistice, cînd zone întregi ale capitalei R.D.G. au fost împînzite de țesătura metalică a schelelor, are o istorie recentă. Astfel, din beton și sticlă, Berlinul și-a durat strălucitorul său complex arhitectonic Alexanderplatz, cu noul punct de reper al orașului care este Turnul de televiziune, cutezătoarea coloană de 365 metri înălțime.

În birourile lor liniștite, proiectanții și arhitecții elaborează noi planuri strategice. Ofensiva în domeniul construcțiilor va continua. Cu cîtva timp în urmă, adunarea orășenească a deputaților și-a dat consimțămîntul pentru un vast program de dezvoltare urbanistică pe perioada 1975—1980. Astfel, vor fi construite și modernizate 75 000—80 000 de locuințe, din care 55 000 de locuințe noi, inclusiv clădiri cu caracter social. Este vorba de cartiere întregi cu zeci de mii de locuitori. Numai complexul Biesdorf-Nord va avea aproximativ 100 000.

Capitala Republicii Democrate Germane trăiește emoțiile apropierii deschiderii Festivalului. Pînă la 28 iulie, nu mai sînt prea multe zile. Propriu-zis, aici la Berlin nu mai putem spune că sîntem în toiul pregătirilor, ci, mai degrabă, în faza lor finală. Tineretul din capitală și din întreaga țară, împreună cu cei care au trecut de limita, de multe ori convențional stabilită, a vîrstei tinereții, cu multe luni în urmă și-a dedicat o parte importantă din activitatea lui acestui eveniment. Toți, deopotrivă, doresc același lucru : să fie gazde ospitaliere ale întîlnirii reprezentanților tineretului de pe meridianele globului, să creeze acestora condițiile pentru a-și manifesta polivalențele spirituale care au caracterizat dintotdeauna și pretutindeni tinerele generații : dăruire pentru țeluri nobile; trăirea intensă a sentimentelor de prietenie și solidaritate în realizarea năzuințelor lor.

Despre eforturile gazdelor se pot spune multe lucruri. De la măsuri organizatorice legate de lucruri, poate în sine prozaice, dar cu totul necesare, ca transporturile, cazarea, aprovizionarea, asistența medicală, pînă la crearea atmosferei de entuziasm, de veselie, de tinerețe.

Astfel, membrii organizației Tineretului Liber German (F.D.J.) și elevii au adaptat 1 800 de săli de clasă pentru cazarea participanților, iar organizațiile F.D.J. ale capitalei și-au realizat angajamentul de a amenaja 60 000 metri pătrați de spații verzi. Peste 200 000 de locuitori ai Berlinului și-au adus contribuția lor la punerea la punct a ținutei sărbătorești a orașului. Aprovizionarea și asigurarea hranei participanților străini constituie, de asemenea, un capitol în linii mari încheiat. Participanților străini le vor sta la dispoziție 32 de restaurante ale Festivalului, o largă diversitate gastronomică pe potriva obișnuințelor culinare ale delegaților.

N-au fost uitate nici sălile de spectacole, estradele în aer liber, terenurile sportive și stadioanele. Ca țară gazdă, Republica Democrată Germană a concentrat principalele forțe cultural-artistice și sportive în vederea evenimentului. Pe lîngă nume de prestigiu ale vieții artistice și culturale din R.D.G. își vor da concursul pe scenele Festivalului uriașul ansamblu coral din Berlin de 2 180 de persoane și alte formații artistice.

Au fost organizate diferite manifestări cu caracter de repetiție a Festivalului, dintre care una generală, desfășurată sub deviza „Bucuroși de oaspeți". Zeci de mii de tineri din toate regiunile R.D.G. au participat la această sărbătoare a tinereții. Timp de două zile, pe Karl-Marx-Alee, în Alexanderplatz, în pasajele Primăriei au fost stăpîne muzica, dansul, buna dispoziție tinerească.

Între timp, Comisia permanentă a Comitetului internațional de pregătire a Festivalului a confirmat programul-cadru. El prevede peste 1 500 de diferite manifestări politice, culturale și sportive. Fiecare zi a Festivalului va fi consacrată unei teme din lupta tineretului de azi. Se vor deschide Centrul internațional de solidaritate, Clubul internațional al studenților, Clubul tinerilor artiști și cluburile numeroaselor delegații naționale.

Deviza Festivalului „Pentru solidaritate antiimperialistă, pace și prietenie" a constituit un apel care a trezit interesul organizațiilor de diverse orientări, dar cu numitorul comun al luptei tineretului epocii noastre pentru pace, independență națională, progres economic și social. Animația de la sediul Comisiei permanente, unde trimișii organizațiilor de tineret din numeroase țări discută în amănunțime și cer informații, constituie o dovadă în acest sens. De altfel, cu prilejul unei conferințe de presă, Dominique Vidal, secretarul coordonator al Comisiei permanente, vorbind despre spiritul în care a fost organizat Festivalul, a arătat că lupta pentru independență națională, progres social, interesează deopotrivă, pe comuniști, socialiști, social-democrați, liberali, radicali, creștin-democrați, pe membrii organizațiilor profesionale, confesionale, culturale, sportive și turistice.

În capitala R.D.G., tinerii din mai multe țări ale lumii și, împreună cu ei, și solii tineretului român vor da expresie în forme multiple năzuințelor popoarelor pentru pace, libertate, independență națională și progres social.

Berlin. Pe toată perioada de pregătire a celui de-al X-lea Festival mondial al tineretului — o serie de obiective se realizează prin muncă voluntară

Londra. Personalități politice de renume denunță atrocitățile săvîrșite de armata portugheză în Mozambic. De la stînga la dreapta: lordul Caradon, fost reprezentant al Marii Britanii la O.N.U., reverendul Adrian Hastings, cel care a publicat articolul denunțător în „The Times", și Mario Soares, lider în exil al Partidului socialist portughez

LONDRA

O vizită indezirabilă

Corespondență de la Nicolae Plopeanu

Actualitatea politică britanică a fost dominată, la începutul acestei săptămîni, de implicațiile unui eveniment de acum... 600 de ani! Deși pare paradoxal, totuși este adevărat! Totul a pornit de la hotărîrea guvernului britanic de a sărbători în mod festiv împlinirea a șase secole de la nașterea „Alianței permanente" dintre Anglia și Portugalia. În acest cadru, luna trecută a avut loc vizita la Lisabona a prințului Filip, soțul reginei Elisabeta; la 16 iulie, a venit rîndul primului ministru portughez, Marcello Caetano, să întoarcă vizita.

El a sosit la Londra în mijlocul unei furtuni de proteste, deoarece opinia publică britanică consideră „incomodă" pentru Anglia alianța cu un regim colonialist, cunoscut pentru atrocitățile împotriva populației civile din Mozambic, Angola și Guineea-Bissau.

Alianța anglo-portugheză a dăinuit peste ani, în ciuda faptului că niciodată nu a avut vreo importanță majoră pentru cele două țări. Dimpotrivă, ea nu a împiedicat, uneori, ca Anglia și Portugalia să se afle în tabere adverse, deși tratatul „Alianței permanente" era în vigoare. Chiar în prezent, Portugalia ignoră total sancțiunile impuse Rhodesiei de Marea Britanie și Organizația Națiunilor Unite după proclamarea independenței de către regimul rasist din Salisbury. Cu toate acestea, aniversarea evenimentului a căpătat o deosebită semnificație politică, deși calculele făcute la Londra și Lisabona erau, prin natură și perspectivă, complet diferite. Anglia s-a lăsat antrenată în această aniversare, pornind de la considerentul că, într-un moment cînd la orizont se profilează o tot mai acută concurență interoccidentală, un „aliat", chiar falit, nu strică.

Prin vizita lui Caetano la Londra, Lisabona speră, pe de o parte, să obțină sprijinul necesar alăturării la Piața comună vest-europeană, iar, pe de altă parte, să realizeze capital politic pentru menținerea coloniilor din Africa. Cît de greșite au fost calculele organizatorilor aniversării s-a putut vedea duminică după-amiază, cu puține ore înaintea sosirii premierului portughez la Londra, cînd în capitala Angliei a avut loc o puternică demonstrație. Mii de manifestanți, purtînd pancarte și lozinci, s-au îndreptat spre ambasada portugheză, păzită de mai multe cordoane de polițiști, cerînd retragerea de către guvernul britanic a invitației adresate șefului regimului de la Lisabona și „anularea rușinoasei alianțe".

Un alt element semnificativ al evenimentului a fost și faptul că oficialitățile britanice s-au văzut nevoite să anunțe programul vizitei abia în ultimul moment,

---

THE TIMES

Masacrele de la Wiriyamu

În ultimii ani, Mozambicul de vest și central este teatrul unei înfruntări continue între armata portugheză și FRELIMO (Frontul de Eliberare din Mozambic). Mulți africani din această zonă, ca, de altfel, și din alte regiuni ale Mozambicului, susțin grupurile de guerilă aparținînd FRELIMO.

Fiind nevoite să facă față mișcării crescînde de guerilă a FRELIMO, forțele portugheze au devenit tot mai sălbatice, comițînd sistematic genocide în rîndurile populației, pe care o bănuiesc că sprijină FRELIMO. Au fost săvîrșite, astfel, numeroase masacre în zona Mucumbra, în perioada mai-noiembrie 1971, masacre atît de înfiorătoare încît pot să rivalizeze cu cele de la My Lai, din Vietnam.

Forțele portugheze se simt în largul lor știind că pe o rază de sute de mile nu există nici un ziarist și că victimele nu cunosc nici o limbă europeană. Dar misionarii spanioli din această zonă au obținut informații detaliate și ei înșiși au îngropat multe din victime. Ca un rezultat al încercării de a protesta și a aduce la cunoștință opiniei publice ceea ce se întîmplă, doi preoți au fost arestați și sînt închiși de peste 18 luni, la Laurenço Marques, fără a fi judecați. De la arestarea lor, la începutul anului 1972, au avut loc multe alte masacre, dintre care ultimul despre care știm este cel din satul Wiriyamu. Masacrul a avut loc în decembrie anul trecut.

De la data acestui masacru, toate misiunile bisericești din zonele apropiate au fost închise de guvern, astfel încît este foarte dificil să se obțină informații cu privire la atrocități mai recente.

În pofida dificultăților care au apărut la întocmirea unei liste complete a victimelor masacrului din satul Wiriyamu, sursele din care deținem informații detaliate ne îndreptățesc să susținem afirmația că au fost peste 400 de victime.

Conform cercetărilor noastre, putem afirma următoarele:

În după-amiaza zilei de 16 decembrie 1972, satul Wiriyamu a fost victima unui atac militar din partea forțelor portugheze. În urma bombardamentului, soldații, care au fost transportați în acel loc cu elicoptere, au înconjurat satul, l-au invadat cu ferocitate, semănînd teroarea între băștinașii înfricoșați de bombe. Odată aflați în interiorul satului, soldații au început să distrugă colibele, acțiune care a fost urmată, imediat, de masacrarea populației. Un grup de soldați au adunat o parte a populației într-o curte și au împușcat-o. Sătenii au fost forțați să stea așezați în două grupuri, bărbații de o parte și femeile de altă parte, astfel încît fiecare să poată vedea mai bine pe cei care erau împușcați. Printr-un semn, un soldat arăta pe acela pe care urma să-l ucidă. Persoana indicată, bărbat sau femeie, se ridica în picioare, separîndu-se astfel de grup. Soldatul o împușca. Astfel, au fost omorîte cele mai multe persoane. Mulți copii, aflați în brațele mamelor lor sau legați în spatele lor, au fost împușcați odată cu mamele.

Astfel, au fost uciși 86 de oameni. O femeie numită Vaina a fost invitată să se ridice. Ea își ținea copilul în brațe, un băiat de nouă luni. Femeia a căzut moartă, lovită de un glonte. Copilul a căzut împreună cu ea și a început să țipe cu disperare. Auzindu-l, un soldat a înaintat și a lovit cu piciorul capul copilului, zdrobindu-i craniul. Copilul a încetat să plîngă. Soldatul s-a întors spre camarazii lui cu ambii bocanci mînjiți de sînge.

Alți soldați au forțat pe săteni să intre în colibe. Apoi le-au aprins, oamenii arzînd înăuntru. Citeodată, înainte de a aprinde colibele, ei aruncau grenade de mînă care explodau din plin. În acest fel au fost omorîte, printre altele, 34 de persoane. Alți soldați se amuzau ridicînd copiii de picioare și azvîrlind cu ei de pămînt.

Numeroși ofițeri din Directoratul general al securității (D.G.S.) au însoțit soldații fiind, de asemenea, implicați în omoruri. Unii dintre ei, înainte de a începe să ucidă, loveau victimele cu pumnii, pînă cînd le doborau. După aceasta le împușcau.

Mulți oameni au fost scoși în afara satului și omoriți. În ziua următoare, s-au găsit numeroase cadavre de copii și adolescenți, între 11 și 15 ani, de-a lungul riului Nyantawarawa. Cadavrele erau complet mutilate. Unele dintre victime erau decapitate, iar altele aveau capul zdrobit. Cadavrele erau răspîndite în diferite poziții. Unele erau strînse în movilă, altele aruncate la o parte, iar altele înșirate unul lîngă altul. Există indicații că ar fi avut loc un joc fioros, înainte ca victimele să fie masacrate.

În permanență se auzea o voce autoritară care striga „Ucide-i, pînă nu mai rămîne nici unul!" Un martor a declarat că un ofițer din armată ar fi cerut indulgență. Dar vocea autoritară a răspuns: „Acestea sînt ordinele șefului nostru. Ucide-i pe toți. Cei care rămîn ne-or denunța!".

Doi copii găsiți accidental după masacru au fost arși în interiorul unei colibe de același ofițer al D.G.S. Scenele au continuat pînă la lăsarea serii. Profitînd de întunecimea care s-a lăsat repede, unele victime au reușit să scape de moarte, fugind.

Nu mai există nici o mărturie despre un episod comparabil cu acesta în istoria colonialismului din secolul XX, în Africa.

Adrian Hastings
preot din Birmingham

iar deplasările șefului regimului de la Lisabona s-au făcut numai sub paza și protecția a mii și mii de polițiști.

Articolele majorității ziarelor londoneze sînt ostile vizitei. Nici cele mai proguvernamentale ziare britanice, cu excepția lui „Daily Telegraph", nu s-au pronunțat în favoarea vizitei. „În ceea ce ne privește, scria «Sunday Times», noi nu vom saluta vizita lui Caetano". „Caetano a fost și este indezirabil" — adaugă „Observer.

La dezbaterile de marți din Camera Comunelor, deputații opoziției laburiste au cerut, pur și simplu, „anularea vizitei dictatorului fascist de la Lisabona" ; nici unul din reprezentanții partidului laburist nu a participat la ceremoniile oficiale — recepții, primiri etc. — organizate cu ocazia vizitei premierului portughez.

După cum am arătat mai sus, protestele împotriva liderului regimului portughez au luat o asemenea amploare și ca urmare a dezvăluirilor făcute recent la Londra și în alte capitale europene asupra crimelor abominabile comise de trupele portugheze în coloniile din Africa. „Nimeni nu poate citi aceste relatări fără să se îngrozească", scria „Times", care a deschis seria acestor articole. (Publicăm alăturat articolul din „The Times" despre crimele de la Wiriyamu, din Mozambic).

Într-un articol intitulat : „Amarul adevăr despre prezența Portugaliei în Africa", ziarul „Observer" a descris, de asemenea, cu lux de amănunte, atrocitățile comise de portughezi. De aceea, sublinia ziarul, „este greșită hotărîrea Angliei de a-l invita pe Caetano".

LAGOS

Nigeria și tendințele de asociere economică în Africa de Vest

Corespondență de la B. Radu

În cursul ultimelor luni, au fost remarcate o serie de acțiuni ale guvernului nigerian destinate să accelereze crearea Comunității Economice a Africii de Vest.

Ideea creării unei comunități economice lărgite, care să cuprindă toate statele din această parte a Africii, contribuind la dezvoltarea rapidă a țărilor în cauză, a fost lansată de șeful statului nigerian, generalul Yakubu Gowon, în luna mai 1972. În aceeași lună, Nigeria a semnat un acord economic cu Togo, prin care se puneau bazele viitoarei comunități.

Inițiativa și acțiunile întreprinse de guvernul nigerian în direcția creării Comunității economice vest-africane sînt legate de procesul marcat de dezvoltarea economiei nigeriene în ultimii ani. Astfel, în anul fiscal 1970/1971, ritmul de dezvoltare a economiei nigeriene a fost de 6,3% (față de 4,7% — cifra planificată), iar în anul bugetar 1971/1972 de 12% (față de cifra de plan de 9,6%). Valoarea comerțului nigerian cu alte state a crescut în anul 1972 cu 636 milioane dolari față de anul precedent.

Dezvoltarea rapidă a economiei nigeriene determină guvernul federal să caute noi piețe de desfacere, în special în Africa de Vest, un mijloc important de asigurare a acestora fiind crearea comunității economice. După aprecierea factorilor de răspundere nigerieni, ca și a celor din alte țări din zonă, dezvoltarea economică a Nigeriei, potențialul ei uman, bogățiile de care dispune și rolul pe care îl are de jucat în Africa neagră fac de neconceput crearea unei comunități economice viabile în Africa de Vest fără participare nigeriană.

Acordurile de cooperare semnate încă în cursul anului 1972 între Nigeria și Togo, ca și între Nigeria și Niger (privind folosirea și amenajarea în comun a fluviului Niger, furnizarea de curent electric nigerian către Niger), construirea unei căi ferate din Nigeria spre Ciad, crearea Comisiei bazinului lacului Ciad, acordarea de către Nigeria a unui împrumut de un milion lire nigeriene Dahomey-ului și participarea Nigeriei la dezvoltarea industriei de ciment din această țară, reglementarea problemelor de frontieră dintre Nigeria și Camerun, acordul privind crearea unei federații a camerelor de comerț din țările Africii de Vest sînt toate destinate să servească drept bază pentru crearea Comunității economice vest-africane, cu atît mai mult cu cît ele demonstrează posibilitatea depășirii barierelor culturale și lingvistice dintre țările africane anglofone și francofone.

La începutul lunii februarie 1973, dr. Lansana Beavogui, prim-ministru al Republicii Guineea, a făcut o vizită la Lagos și a purtat discuții ample cu factorii de răspundere nigerieni, inclusiv cu generalul Gowon, în probleme legate de crearea Comunității Economice a Africii de Vest. Discuțiile au fost continuate în aceeași lună la Conakry, cu ocazia vizitei unei delegații economice nigeriene, în frunte cu A. Ade Deji, ministrul federal al Dezvoltării Economice și Reconstrucției. A fost semnat un acord privind armonizarea politicii industriale promovate de Nigeria și Guineea.

Tot în cursul lunii februarie 1973, o numeroasă delegație economică din Sierra Leone, condusă de vicepreședintele Sorie Ybrahim Koroma, a vizitat Nigeria și a confirmat interesul acestei țări în vederea creării Comunității vest-africane. În timpul vizitei, au fost semnate acorduri bilaterale de cooperare în domeniile agriculturii și industriei extractive.

În luna martie a.c., au avut loc vizite reciproce între miniștrii de externe ai Nigeriei, Togo și Dahomey, fiind discutate tot probleme legate de formarea Comunității Economice a Africii de Vest și convenindu-se asupra înființării unui Comitet tripartit de experți, care să examineze chestiunea evitării dublei impuneri de taxe vamale la produsele tranzitate în comerțul dintre cele trei țări.

Între 19 și 23 martie, O. Arikpo, ministrul nigerian al afacerilor externe, a făcut o vizită oficială la Abidjan, capitala Coastei de Fildeș, și a purtat tratative cu ministrul de externe al acestei țări, A.A. Usher. În comunicatul semnat la sfîrșitul vizitei se recomanda celor două guverne negocierea unui Tratat bilateral de prietenie și cooperare și crearea unui Comitet mixt de experți, în vederea examinării posibilităților de înființare a unei comisii comune de cooperare în diferite domenii (economic, financiar, agricol, juridic, politic, cultural, al transporturilor și telecomunicațiilor). Cei doi miniștri au apreciat că „organizațiile economice regionale africane, care contribuie la depășirea barierelor lingvistice și culturale, constituie pași necesari și realiști în direcția realizării unității și solidarității Africii".

Observatorii politici remarcă faptul că, prin potențialul și resursele lor economice, Nigeria și Coasta de Fildeș vor juca rolul de piloni în edificarea Comunității economice vest-africane.

La prima vedere, acțiunile și eforturile evocate mai sus păreau că vor fi zădărnicite de crearea, la 17 aprilie 1973, a Uniunii Economice a Africii de Vest, alcătuită exclusiv din țări francofone : Coasta de Fildeș, Niger, Volta Superioară, Mauritania, Mali și Senegal (președintele Nigerului, Hamani Diori, a fost ales primul președinte al Uniunii, iar primul ministru senegalez — secretar general). În realitate, Uniunea celor șase țări vest-africane a fost concepută să devină ulterior parte integrantă a Comunității vest-africane lărgite și nu opusul ei. În acest sens s-a pronunțat chiar președintele Hamani Diori la 18 mai, subliniind că „orice grupare economică din regiune care ar exclude Nigeria sau alte țări de limbă engleză ar fi nerealistă. U-

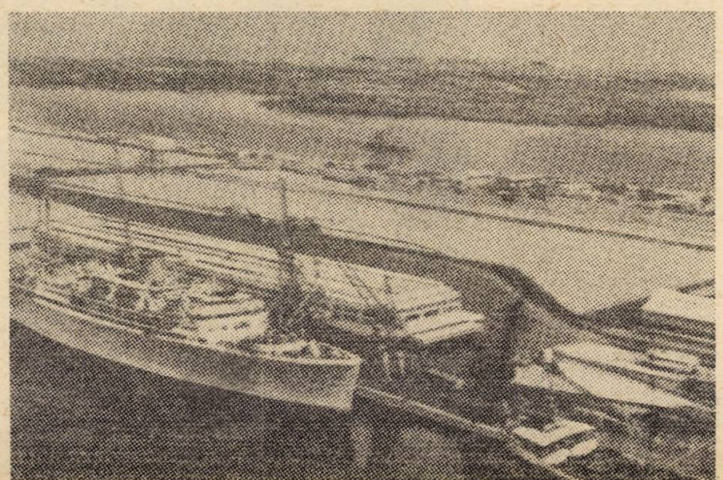

Portul Lagos. „Valoarea comerțului nigerian cu alte state a crescut în anul 1972 cu 636 milioane dolari față de anul precedent"

niunea celor șase țări și Comunitatea vest-africană sînt complementare și destinate să contribuie la crearea infrastructurilor necesare pentru dezvoltarea economică în Africa de Vest".

Tot în a doua jumătate a lunii mai, președintele Liberiei, dr. William Tolbert, a apreciat că a sosit momentul de a se înființa un organism permanent de cooperare economică a țărilor din Africa de Vest, care să depășească barierele lingvistice existente. „Odată cu crearea unui asemenea organism — a spus președintele Tolbert — care ar fi în avantajul întregii regiuni, toate celelalte uniuni s-ar dizolva în cadrul acestuia".

Declarațiile și acțiunile întreprinse de statele interesate în ultimele luni confirmă hotărîrea Nigeriei și a numeroase alte țări din zonă de a promova în continuare ideea creării unei Comunități vest-africane care să includă, în final, toate țările din regiune. După felul cum se conturează lucrurile, în prezent se poate aprecia că această Comunitate va lua ființă treptat, în special pe baza încheierii de acorduri bilaterale sau multilaterale între țările respective.

Este de așteptat ca Nigeria să joace în cadrul Comunității un rol de prim ordin, atît economic, cît și politic, ținîndu-se seama de potențialul ei uman, de ponderea economică actuală și de perspectivele ei de dezvoltare. Totodată, crearea Comunității economice vest-africane ar da Nigeriei și altor țări din zonă o bază mult mai solidă într-un eventual dialog cu Piața comună vest-europeană. „Considerăm că Nigeria, Coasta de Fildeș, Senegal, Ghana și toate celelalte state de pe coasta de vest, care împărtășesc aceleași interese economice, trebuie să se unească pentru a negocia cu C.E.E." — declara, nu de mult, la Abidjan, ministrul nigerian de externe, O. Arikpo. Nigeria a refuzat pînă în prezent orice formă de asociere cu Piața comună vest-europeană, apreciind că diferitele soluții de asociere individuală a țărilor africane la această comunitate le-ar crea o situație de dependență, de furnizoare de materii prime pentru țările occidentale avansate. Această poziție a fost susținută cu fermitate de Nigeria și de alte țări vest-africane, cu ocazia întrunirii de la Lagos a 43 de țări în curs de dezvoltare, care a avut loc la 7 iulie.

BUENOS AIRES

Programul revenirii lui Peron la putere

Ales la 11 martie, instalat la 25 mai, demisionar la 13 iulie : sînt datele politice ale carierei prezidențiale a lui Hector Campora. Vineri după-amiază, fostul președinte a explicat antecedentele și rațiunile demisiei sale neprevăzute, anunțînd în fața deputaților și senatorilor reuniți în plenul Congresului că în timpul cel mai scurt, generalul Peron va veni în fruntea guvernului. Hector Campora, care, în cursul dimineții, se întreținuse cu generalul Peron la reședința acestuia de lîngă Buneos Aires, a declarat că decizia de a demisiona nu este urmarea vreunei presiuni, ci face parte din programul pentru revenirea la putere a generalului Peron.

Pe tema respectivă, Campora a dat amănunte. Programul amintit fusese pus la punct la 21 iunie, a doua zi după întoarcerea definitivă a lui Juan Peron în Argentina. Se știe că acesta se afla, ca în toți anii din urmă ai exilului său, la Madrid, de unde a venit la Buenos Aires însoțit de Hector Campora, care se deplasase special în Spania pentru a-l readuce în țară. Campora a reamintit că generalul Peron fusese împiedicat să-și prezinte candidatura în alegerile prezidențiale din primăvară, ca urmare a refuzului conducerii militare de atunci de a trece cu vederea intrarea sa întîrziată în țară. (Data limită a prezenței în Argentina a persoanelor care intenționau să candideze în alegeri fusese fixată pentru 25 august. Peron s-a reîntors la 17 noiembrie. Opinia cea mai generală era că se apelase la acest viciu de formă pentru a-l împiedica să participe la alegeri). Soluția pentru ieșirea din impas a Mișcării justițialiste (partidul condus de Peron), care rămăsese fără candidat în alegeri, a constat în numirea precipitată a lui Hector Campora, delegatul personal al lui Juan Peron, purtătorul său de cuvînt în ultimele luni, numire indicată de generalul însuși. În timpul alegerilor, lozinca justițialistă a fost, de altfel, „Campora la guvern, Peron la putere".

La reședința generalului Peron de la Vicente Lopez, la 20 de kilometri nord de Buenos Aires, au avut loc numeroase întîlniri cu liderii militari — cei trei comandanți șefi ai armatei, ceea ce a furnizat indicii publice asupra reconcilierii cu forțele armate care îl destituiseră în 1955. Campania în favoarea întoarcerii sale efective la putere a fost, de asemenea, susținută de Confederația Națională a Muncii, prin secretarul ei José Rucci, care intenționase să organizeze un miting popular cu participarea muncitorilor din Buenos Aires și Rosario. Intenția s-a dovedit superfluă și ordinul de mobilizare a fost anulat. Domnește calmul pe întreg teritoriul țării.

Hector Campora a fost înlocuit de un președinte provizoriu, Raul Lastiri, numit de Adunarea Națională. Vechi diplomat, președinte al Camerei Deputaților, Raul Lastiri va deține interimatul pînă la organizarea unor noi alegeri, în interval de circa 30—40 de zile (fără o limită fixă). Generalul Peron, declarîndu-se gata să facă un „ultim serviciu patriei", a lăsat să se înțeleagă în mesajul adresat națiunii vineri seara că va accepta să candideze la președinție. În vîrstă de 77 de ani, fostul șef argentinian a adresat mesajul radiotelevizat de la reședința sa personală, avîndu-i alături pe Raul Lastiri, Hector Campora și Vicente Solano Lima (fostul vicepreședinte). Aproape restabilit după gripa care l-a reținut la pat două săptămîni, generalul a promis că-și va asuma un al treilea mandat prezidențial, remarcînd drumul deschis de extraordinarul gest dezinteresat al fostului său delegat personal. Revine, astfel, la putere după 18 ani de exil.

Cît privește mandatul ca atare, i se atribuie lui Peron intenția de a oferi vicepreședinția lui Ricardo Balbin, liderul partidului radical, cea mai importantă mișcare politică după justițialism. În alegeri, această formație ar reprezenta aproximativ 75 la sută din electorat. Alegerile se vor desfășura pe principiul majorității simple și nu pe cel al organizării unui al doilea tur de scrutin în cazul în care nici unul din candidați nu obține 51 la sută din voturi. Toate partidele își vor putea prezenta candidații. Momentul politic este însă definit de o apreciere a lui Campora. „Țara are un guvern peronist și va continua să aibă mulți ani de-aici încolo. Îi acordăm puterea lui Peron, pentru că el este șeful incontestabil al acestei mișcări" (justițialismul — n.n.), a declarat Hector Campora adresîndu-se Congresului.

Anca Voican

Praga. Miniștrii Rogers și Chnoupek semnînd recentul acord între S.U.A. și Cehoslovacia

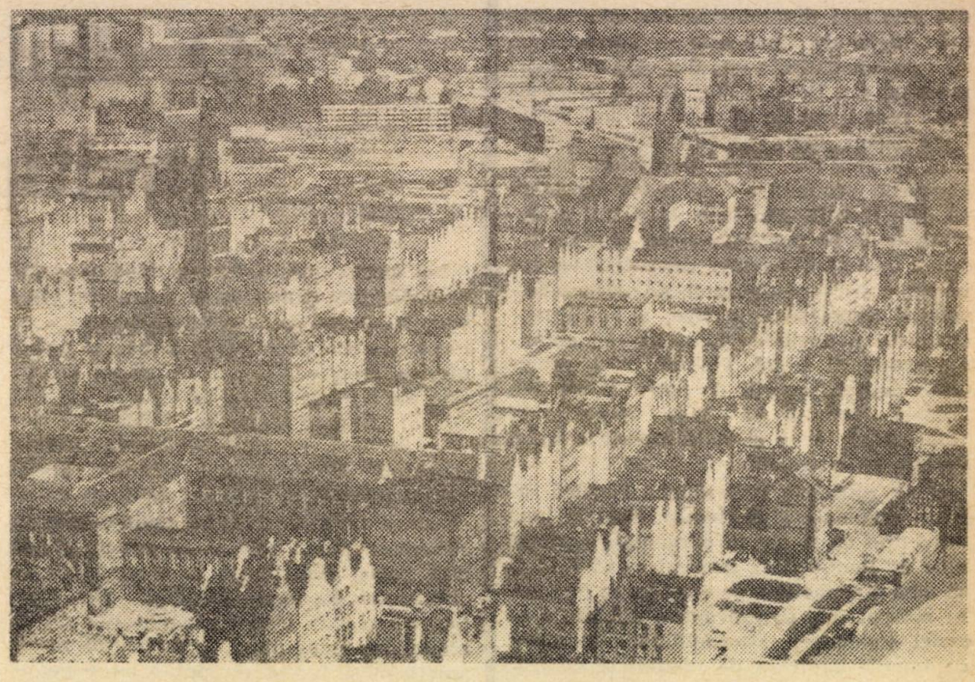

Muzeu al arhitecturii secolelor trecute...

Noua vocaţie a Gdansk-ului

Corespondenţă de la Gheorghe Ciobanu

70 la sută din producţia şantierelor navale poloneze • 55 la sută din totalul mărfurilor transbordate • 120 de mii de elevi şi studenţi • 5 milioane turişti

Trei oraşe — Gdansk, Sopot şi Gdynia, ale căror geneză şi destin istoric au fost diferite — reprezintă astăzi un monolit urbanistic, trinitatea litoralului baltic polonez. Milenarul Gdansk i-a adus tradiţia sa de secole de capitală maritimă a Poloniei. Gdynia, care sărbătoreşte prima jumătate de veac de la fondarea sa, i-a imprimat o dinamică furtunoasă, iar Sopot, cunoscuta staţiune balneară, a îmbogăţit acest complex urbanistic cu atracţiile sale turistice şi curative. Toate acestea fac ca cele trei oraşe să constituie cel mai mare centru baltic polonez al construcţiilor navale, economiei maritime, culturii şi turismului.

Cel ce vizitează Gdansk-ul este impresionat, în primul rînd, de frumuseţea ansamblului arhitectonic al acestuia. Pe o suprafaţă de 42 de hectare se întinde un complex edilitar, adevărată bijuterie de arhitectură a secolelor trecute, căruia îi aparţine oraşul vechi, unde, la fiecare pas, întîlneşti mărturiile elocvente ale măiestriei atinse de cultura gotică, renascentistă şi barocă. Sus de tot, deasupra acoperişurilor caselor, se înalţă turnul catedralei catolice „Fecioara Maria", clădită în secolele XIV şi XV, precum şi turnul vechii primării în vîrful căreia, la o înălţime de 86 de metri, străluceşte statuia de aur a regelui polonez Sigismund August.

Tinereţea oraşului apare într-un contrast fericit cu cartierele ce poartă pe umerii lor de piatră povara atîtor secole. O arhitectură simplă, funcţională, tonică, cu soluţii îndrăzneţe — astfel ar putea fi caracterizate cartierele noi.

Gdansk-ul, ca şi alte oraşe poloneze, nimicit aproape în întregime de urgia celui de-al doilea război mondial, a fost reclădit complet. Şi trebuie spus că, prin eforturi tenace, nu numai că a fost redată splendoarea de altă dată vechilor monumente arhitectonice, dar au fost construite şi 17 800 de locuinţe peste numărul existent înainte de război. Noile cartiere s-au înălţat atît în vecinătatea oraşului vechi, cît şi pe malul golfului Gdansk. Locuitorii se mîndresc în mod deosebit cu cartierul „Psimoje", care cuprinde o salbă de blocuri de 12 etaje aflate de-a lungul litoralului. „Uriaşul" acestui complex, blocul central, are o lungime de 1 000 metri şi găzduieşte 5 000 de persoane.

Gdansk-ul — port, şantier naval, centru al economiei maritime, oraşul-muzeu — îşi va lega în curînd numele şi de una

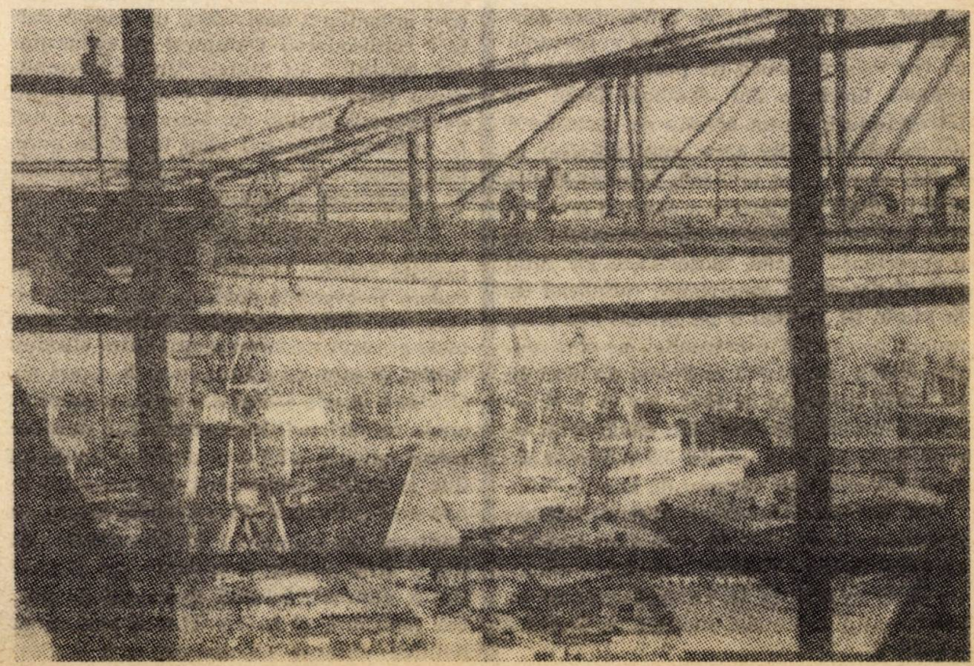

...port, şantier naval şi, în curînd, oraş al petrochimiei

din cele mai dinamice ramuri ale economiei naționale poloneze — petrochimia. Aici se construiește una din cele mai mari rafinării din Polonia. Tot aici se construiește portul nordic în care vor sosi petroliere gigant, rafinăria fiind astfel amplasată aproape de „sursa" de materii prime. Cercurile economice poloneze consideră că cele 11 milioane tone de petrol prelucrate anual în țară reprezintă doar un început modest. Consumul de petrol va cunoaște o creștere continuă, pe măsura dezvoltării motorizării masive, a largii modernizări a agriculturii, industriei chimice, extinderii flotei. Trebuie, deci, prelucrate cantități sporite de petrol și, parțial, această sarcină a fost încredințată Gdanskului, care și-a descoperit o nouă vocație — petrochimia.

Noua rafinărie va produce benzină, uleiuri unguente și de motor. Deja în luna iulie 1975 va fi dat în exploatare primul bloc de combustibil, urmînd ca în 1976 el să aibă o capacitate de 4 milioane de tone. În perspectivă, se prevede o dublare a acestei capacități. Deocamdată, în afară de imense cantități de pămînt și de primele construcții auxiliare, nu se vede nimic caracteristic unei rafinării.

Transportarea pămîntului, declara directorul tehnic al șantierului, Stanislaw Blokus, este momentan una din principalele sarcini ale colectivului șantierului și nu una din cele mai ușoare. Rafinăria ia naștere pe un teren nămolos, depresiv, aflat la 33 cm sub nivelul mării. După transportarea unei cantități de pămînt de 2 milioane metri cubi, va începe construcția temeliei la un metru deasupra nivelului mării.

Această fundație, din pămînt, nisip și pietriș, aduse din Vistula și din cartierele Stogi și Gorki Zachodnie, se clădește cu ajutorul basculantelor de mare capacitate. Străzile și șoselele din partea de est a Gdansk-ului trăiesc marea forfotă a transportului continuu. Pe o distanță de 15 km, „caravanele" șantierului, după cum sînt denumite de localnici basculantele, sînt stăpîne absolute.

În perimetrul viitoarei rafinării s-au și ridicat cîteva clădiri ; se construiesc drumuri, se fac lăcașurile pentru conductele ce vor lega rafinăria de portul nordic. În prezent, lucrările sînt efectuate de 22 de întreprinderi, cu un efectiv de peste 2 000 de oameni, efectiv care, spre sfîrșitul anului, se va cifra la 3 500. Întreprinderile ce au primit sarcina de a executa una din cele mai mari investiții ale cincinalului au o experiență bogată, majoritatea lor fiind coparticipante la construirea rafinăriei de la Plock. Și, pentru a ne întregi imaginea asupra proporției construcției, ne sînt oferite cîteva cifre : 100 milioane de zloți în 1972, 926 milioane în 1973, iar în 1974 — 1 200 milioane de zloți. Un deviz total — pînă în iulie 1975 — de 3,5 miliarde de zloți, investiții ce vorbesc de la sine.

Am părăsit Gdansk-ul, impresionat de dimensiunile bătăliei în care s-au angajat cu toată energia făurarii rafinăriei, obiectiv ce se va adăuga, în viitorul apropiat, la patrimoniul industrial modern al Poloniei populare.

JAPONIA

O diplomație multipolară

La foarte puțină vreme după mesajul președintelui Nixon de la începutul lunii mai, în cealaltă extremitate a lumii se făceau auzite declarațiile pline de nedumerire, ușoară iritare și suficientă fermitate ale ministrului de externe Masayoshi Ohira: „Statele Unite nu înțeleg pe deplin Japonia, în ciuda dialogului nostru continuu. Washingtonul rămîne atașat vechii imagini a Japoniei, în timp ce aceasta a făcut un progres considerabil în eliberarea pieței sale și își aduce, pe de altă parte, contribuția la menținerea echilibrului economic mondial". Era pentru prima oară cînd un conducător nipon răspundea unui mesaj prezidențial nord-american și faptul nu putea trece neobservat, așa cum nu trecuseră neobservate nici criticile americane dure privind responsabilitatea Japoniei față de actualele dificultăți comerciale occidentale, și în primul rînd ale S.U.A., chiar dacă aceste critici erau, în cele din urmă, oarecum atenuate printr-o asumare a responsabilităților și de către partea americană. De fapt, acest fragment al declarației lui Ohira se arată a fi elocvent nu numai pentru nemulțumirea guvernului de la Tokio față de criticile americane privind politica sa, ci în egală măsură pentru o serie de coordonate care formează ceea ce frecvent s-a numit în ultimele luni o „nouă diplomație japoneză", „cotitura" ori „schimbarea cursului politicii" nipone.

Anul 1972 a fost, incontestabil, anul schimbărilor în mersul politicii externe japoneze. Chiar și o sumară enumerare a principalelor acțiuni politice oferă diplomației japoneze, remarcată în perioada postbelică în primul rînd printr-o accentuată pasivitate, un aspect agitat: retrocedarea Okinawei și rediscutarea relațiilor cu Statele Unite; normalizarea relațiilor cu R.P. Chineză; deschiderea negocierilor cu Uniunea Sovietică în vederea încheierii unui tratat de pace. Dar, pentru a obține imaginea politicii de „fermitate și acțiune" pentru care se pronunța premierul Kakuei Tanaka la scurtă vreme după ce preluase, în iulie, această funcție, nu trebuie pierdute din vedere frecventele contacte la diferite nivele, politice, economice, culturale, contacte al căror număr a sporit către sfîrșitul anului și care au continuat și în acest an. Or, toate aceste schimbări care au surprins unele cercuri politice sau au fost considerate drept acțiuni firești de către altele, au dus la ample comentarii în presa internațională. Pentru că se nasc, firesc, o mulțime de întrebări: ce înseamnă, în fond, acel „dialog continuu" cu Statele Unite, expresie folosită mai mult de partea japoneză, și în ce măsură revizuirea politicii externe nipone produce o desprindere de dependența nord-americană? În ce direcții și cum se va manifesta „rolul pozitiv" pe care înțeleg să-l imprime noii conducători de la Tokio contribuției nipone în politica internațională ? În ce mod răspunde Japonia atît acuzațiilor partenerilor în complexele confruntări economice occidentale, cît și solicitărilor de ajutor din partea statelor așa-zisei „lumi a treia" ? noul curs al politicii externe japoneze implică și caracteristici capabile să stîrnească îngrijorarea statelor asiatice?

Ceea ce trebuie subliniat, dintru început, este că o analiză a diplomației japoneze din ultima perioadă tinde a demonstra că țara caută să se desprindă din remorca Statelor Unite, chiar dacă nu se depărtează prea mult și este încă legată de S.U.A. prin nevoi de apărare, pe de o parte, iar pe de alta, prin necesități economice. Cu surpriză, americanii au constatat că situația din primele două decenii de după război, cînd elevul urmărea calm lecțiile maestrului, imitîndu-l, în economie în primul rînd, a fost înlocuită de dorința de independență în mișcări, reușita depășind chiar așteptările celor care au generat procesul. Mai mult: „boom"-ul economic japonez, numit nu o dată și „miracolul" japonez, privit cu dezinvoltură în urmă cu cîțiva ani, a devenit în optica anumitor state o adevărată amenințare. Îngrijorarea partenerilor se manifestă înainte de toate în răcirea relațiilor, în încercări de a închide porțile de acces pentru produsele japoneze, în acuzații publice de neloialitate ; răspunsul japonez se exprimă în formula

Exportul japonez concurează S.U.A.

construirii unor „noi raporturi" cu vechii parteneri. În cadrul acestor noi raporturi cu S.U.A., partea japoneză înțelege să vorbească despre un „dialog continuu" asupra tuturor problemelor, dialog pe care S.U.A., din motive diferite de fiecare dată, îl refuză aproape „continuu". Un ultim exemplu al unor acțiuni care determină la Tokio cel puțin „o stare de nemulțumire" : a noua întîlnire (anuală), de la începutul acestei săptămîni, dintre reprezentanții celor două state. Deși pe agenda de lucru sînt înscrise probleme comerciale și monetare, William Rogers a sosit în Japonia fără miniștrii finanțelor, comerțului, agriculturii, anunțați anterior ; scuzele și declarațiile despre „înalta însemnătate a asocierii S.U.A. cu Japonia" n-au reușit să înlăture dezamăgirea părții nipone. „Relațiile americano-japoneze — remarca Jacques Amalric în «Le Monde» — n-au fost niciodată lipsite de ambiguitate. Dar, de la începutul anului 1971, ele au intrat într-o fază de încriminări acide. În cîteva săptămîni, președintele Nixon a dat două lovituri aliatului japonez: anunțul călătoriei în China, apoi măsurile economice din 15 august. Dl Nixon — la fel ca și dl Kissinger — nu putea ignora că atingea astfel doi nervi extrem de sibili ai japonezilor: nervul comercial și

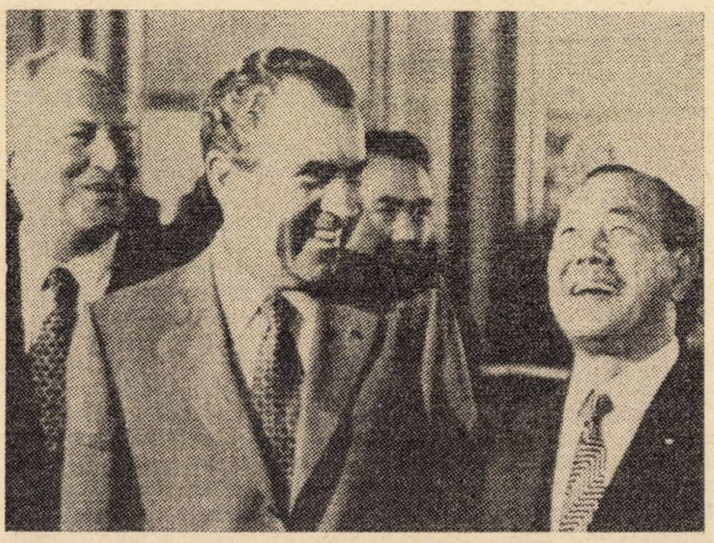

„Dialog continuu cu Statele Unite". (Nixon și premierul Kakuei Tanaka)

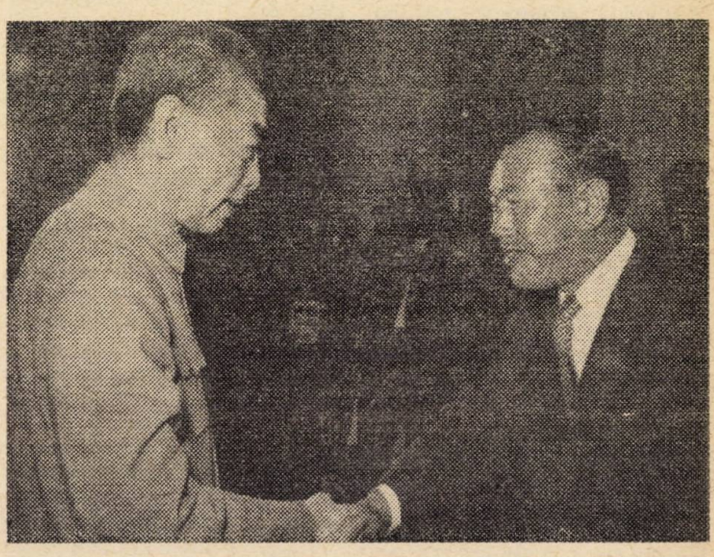

„Normalizarea relațiilor cu R.P. Chineză — un important pas spre destindere în Asia"

nervul național. Explicațiile avansate ulterior de conducătorii americani, pentru a justifica absența totală a vreunei concertări cu Tokio în legătură cu schimbarea politicii Statelor Unite față de China, nu risca deloc să aranjeze lucrurile: guvernul japonez ar fi incapabil să păstreze un secret, se explica la Casa Albă". Or, din acest „șoc Nixon", Japonia a înțeles că e necesar să devină nu numai partener principal (și de temut pe plan economic), dar să și acționeze independent în politica externă, în așa fel încît, fără a-i irita pe americani (încă „protectori" din punct de vedere al problemelor militare), să-și împlinească propriile interese. S-a ajuns astfel la ceea ce comentatorii au numit frecvent „diplomația multipolară" sau „politica echidistanței" — diversificare a relațiilor externe, astfel încît să întărească poziția internațională a Japoniei. Primul semn era că, la numai cîteva săptămîni de la întîlnirea cu Nixon din Hawai, Tanaka călătorea la Pekin unde, devansîndu-i pe americani, stabilea relații diplomatice cu R.P. Chineză. În acest an, după călătoria din primăvară a ministrului de externe în Europa (Belgrad, Paris, Bruxelles), Tanaka va călători la sfîrșitul lui iulie în

S.U.A., apoi în Marea Britanie, R.F.G., Franța, Uniunea Sovietică, Asia de sud-est, pentru începutul anului viitor așteptîndu-se vizita la Tokio a președintelui Pompidou.

Astăzi, în ciuda divergențelor, Japonia nu mai poate fi exclusă de la rezolvarea problemelor lumii occidentale și consilierul Henry Kissinger a recunoscut-o limpede cu prilejul expunerii proiectului privind „noua Cartă a Atlanticului". Motivul: raporturile economice. De douăzeci de ani, politica comercială japoneză a țintit întărirea competitivității industriilor naționale, practicîndu-se, totodată, taxe vamale progresive după gradul de transformare a produsului importat. Cum partea cea mai importantă a comerțului japonez se face cu țările industrializate care nu au materii prime de vînzare, ci numai produse fabricate scumpe, interesîndu-i pe japonezi doar în măsura în care ei *încă* nu le fabrică, balanța comercială înregistrează un important dezechilibru, în profitul Japoniei. Astfel, anul trecut, 57 la sută din exporturile acestei țări s-au îndreptat spre țările dezvoltate (17 la sută către Europa occidentală, 31,5 la sută către S.U.A.), balanța comercială deteriorîndu-se constant (deficitul Statelor Unite, spre exemplu, se ridica la patru miliarde dolari). Se înțelege deci de ce în triunghiul Japonia — S.U.A. — Piața comună nici o rezolvare serioasă și de durată a problemelor comerciale nu se poate împlini fără acordul tuturor. „Nici o alianță între Japonia și Piața comună împotriva Americii — scria «The Times» —, nici o alianță a Americii cu Japonia împotriva Pieței Comune și nici măcar cea a Americii și C.E.E. privind aplicarea unor restricții în comerțul japonez nu ar da vreun rezultat, ci ar constitui un prejudiciu economic și o politică periculoasă. Această opinie este împărtășită într-o asemenea măsură în toate părțile, încît chiar și resentimentul față de practicile folosite în comerțul japonez rămîne fără sens". Acuzațiile americane de exagerat protecționism devin, astfel, supărătoare pentru japonezi care amintesc de măsurile introduse de ei de curînd : reducerea taxelor vamale, liberalizarea legilor asupra investițiilor. Convorbirile lui Ohira de la începutul lunii mai, la Bruxelles, cu Christopher Soames — reprezentînd primul contact oficial cu Piața comună lărgită — au constituit un punct de plecare pentru un dialog și pentru găsirea unor soluții care vor fi discutate, cu siguranță, și în cadrul reuniunii G.A.T.T. ce urmează a se desfășura în septembrie la Tokio. Contactele directe mereu mai frecvente, la diferite nivele, cu partenerii occidentali, sînt, în optica guvernului de la Tokio, unicul mijloc de depășire a actualelor dificultăți, lăsînd de o parte încriminările reciproce. Ceea ce constata Ohira la Paris, în discuțiile cu omologul său francez M. Jobert — „relațiile noastre au intrat într-o fază nouă" — se poate extinde, mai mult sau mai puțin, asupra relațiilor Japoniei cu toate celelalte principale state vest-europene, chiar dacă declarațiile oficialităților acestor state sînt mult mai rezervate. Spus altfel, după o perioadă de dezvoltare și salt economic dependent de Statele Unite, Japonia înțelege să deschidă noi relații cu țările industrializate, în condițiile unei independențe față de S.U.A. și a profilării direcțiilor unei noi dezvoltări economice. O fază nouă în care principala acțiune bilaterală — se spune la Tokio — ar consta în efortul de înlăturare a recunoscutelor obstacole ale colaborării.

Dacă, însă, există păreri diferite, chiar opuse, în grupul celor trei (Japonia — S.U.A. — C.E.E.), în ceea ce privește comerțul internațional, iată că Europa occidentală și Japonia s-au găsit pe poziții oarecum similare în reacția reținută față de proiectul „noii Carte a Atlanticului". În timp ce W. Brandt nu se arăta entuziasmat, iar G. Pompidou își exprima dezacordul, dintru început, cu ideea unei noi Carte atlantice, partea japoneză a primit ideea cu destulă răceală· a așteptat explicații și detalii, a interpretat-o defavorabil Statelor Unite. Într-atît încît un ziar ca «The Daily Yomiuri» scria explicit: „Apreciind eforturile d-lui Nixon pentru încetarea războiului rece, ne temem că această nouă Cartă a Atlanticului va ridica multe probleme. Întrucît pacea s-a instaurat în Indochina și un nou progres diplomatic are loc în Europa, nu putem să nu ne întrebăm de ce pe lîngă NATO și Tratatul de securitate japono-american, dl. Nixon dorește și o Cartă a Atlanticului? Această nouă Cartă vizează prea mult o reînviere a războiului rece și arată că Administrația Nixon aderă încă la principiul de a duce negocieri de pe poziții de forță. Pentru a întări forța S.U.A., dl Nixon va cere Europei occidentale și Japoniei să facă multe concesii privind sfera responsabilităților lor de apărare și problemele comerciale și monetare. Pe de altă parte, noi sprijinim cooperarea între țări, pe baze egale. O astfel de cooperare trebuie să fie

făcută în favoarea unei păci constructive, nu pentru reînvierea războiului rece". Statele Unite sînt, deci, departe de a primi, din partea japonezilor, sprijinul pe care scontau. Mai cu seamă că este atinsă aici și o problemă foarte delicată a politicii japoneze — politica militară —, multe state, din Asia mai ales, temîndu-se de dinamismul economic japonez care ia uneori aspectul unui „imperialism".

Articolul 9 al Constituției din 1946, care impune Japoniei o dezarmare perpetuă, nu mai este astăzi, cînd al patrulea plan de apărare (1972—1976) a și demarat, o realitate. În schimb, nu trebuie trecut cu vederea faptul că această reînarmare „limitată și minimală" e modestă în comparație cu a partenerilor — deși provoacă deja unele îngrijorări în alte state ale regiunii — și, în special, cu posibilitățile economice și financiare ale Japoniei, degrevarea de poveri militare fiind de altfel considerată de observatori ca unul din factorii ce au favorizat expansiunea niponă ; iar în 1976 armata japoneză, chiar dacă va fi bine antrenată și va dispune de cel mai modern echipament, nu va dispune totuși de mijloacele necesare, susțin observatorii, pentru a face față unei eventuale confruntări militare. Prin urmare, în domeniul militar, „umbrela" nord-americană se menține și va fi menținută. Discuțiile asupra acestei probleme au fost aprinse și îndelungi în ultimii doi ani : independența față de S.U.A. va însemna și independența militară ? vor dori japonezii să-și asume deplin responsabilitățile apărării ? vor opta pentru potențialul nuclear ? Răspunsurile au fost negative. În aprilie 1969 un sondaj realizat de „Mainichi Shimbun" stabilea că 46 la sută din populație e potrivnică ideii unei înarmări nucleare, în aprilie 1972 alt sondaj arăta că proporția acestora sporise la 58 la sută. În balanță stau nu numai „rațiuni istorice", sentimentul pacifist al japonezului fiind foarte accentuat după Hiroshima, ci și „rațiuni economice" — saltul economic datorîndu-se, în mare parte, după cum am mai menționat, și utilizării fondurilor care, în alte părți, erau blocate de armată. Or, nu se dorește pierdut un asemenea avantaj. Pe de altă parte, dacă pare că domeniul armelor nucleare nu preocupă astăzi guvernul de la Tokio, în egală măsură se remarcă grija de a se evita vreo hotărîre care să împiedice opțiunile de viitor.

Mai există, însă, și un alt motiv pentru care Japonia nu intenționează să pășească pe drumul unei înarmări rapide : relațiile cu țările Asiei, aflate încă sub amintirea celor petrecute în urmă cu trei decenii. Japonia depinde mult de materiile prime existente în aceste țări — cumpără 80 la sută din petrolul indonezian (ceea ce nu înseamnă decît 12 la sută din nevoile japoneze), 90 la sută din cositorul importat provine din Malayezia, 34 la sută din cauciucul importat din Malayezia și Tailanda, 86 la sută zahăr și 36 la sută cupru, din aceeași regiune sud-est asiatică. Excedentele comerciale favorabile Japoniei sînt, în relațiile cu această regiune, imense. Potrivit unui studiu prospectiv publicat în 1972 de Centrul de cercetare economică din Tokio, Japonia va îndrepta, în anul 1980, doar o cincime din exporturile sale către Asia de sud-est (față de un sfert în 1970), va cumpăra o optime din materiile prime folosite, dar, în schimb, exporturile sale vor constitui 40 la sută din importurile acestor țări ; excedentul comercial va oscila în jur de opt miliarde dolari.

Fenomenul remarcat în ultimul timp e interesul multilateral al Japoniei pentru această parte a lumii și pentru Australia, investitorii și experții japonezi înlocuindu-i treptat, oriunde, pe cei americani. Ceea ce Statele Unite au realizat în Japonia la sfîrșitul ultimului război mondial, Japonia este pe cale să realizeze acum în întreaga Asie, profitînd și de încheierea războiului din Vietnam. Explicabil, de altfel : ajungînd să producă mult peste nevoile proprii, Japoniei îi sînt necesare tot mai multe piețe de desfacere, produsele ei făcînd oriunde concurență — ca preț și calitate — produselor similare occidentale. Prin urmare, aspectul economic constituie o trăsătură principală a noii diplomații japoneze. Pătrunderea Japoniei în statele pe cale de dezvoltare — în primul rînd din Asia — e realizată concomitent prin produse finite și prin investiții, încercîndu-se o înlăturare pe toate planurile a S.U.A. Investițiile japoneze sînt dirijate — constata „The Economist" — nu numai în orașe și în fabrici, ci în egală măsură în plantații, în dezvoltarea forestieră, a căilor de comunicație ș.a. „Japonezii — continua săptămînalul amintit — obțin deja mai multe materii prime din țările Pacificului vestic, numai pe baza forței lor comerciale, decît visa armata să acapareze, prin expansiune militară, acum 40 de ani".

Japonia cîștigă însă și ca urmare a neamestecului ei în problemele războiului indochinez. Asiaticii și guvernele acestei regiuni sînt, în genere, favorabili unei concepții de cooperare în care aspectele nemilitare să predomine și Japonia vine în întîmpinarea acestei atitudini, insistînd, de cîte ori are prilejul, asupra contactelor pașnice. Beneficiind de rolul pe care îl poate juca puterea sa economică, Japonia înțelege să contribuie la destinderea în Asia, prin cooperare economică, indiferent de regim social. Cu prilejul sesiunii E.C.A.F.E. din primăvară, de la Tokio, ministrul de externe M. Ohira declara că asistența pentru reconstrucție și dezvoltare va fi extinsă la întreaga Indochină, inclusiv R.D. Vietnam, și că Japonia ar dori ca R.D. Vietnam să fie reprezentată în cadrul conferinței (de altfel, după călătoria din aprilie la Hanoi, a lui Wasuke Mayake, directorul diviziei problemelor Asiei de sud-est din Ministerul de externe japonez, s-a aflat că între reprezentanți ai celor două state vor începe negocieri în vederea stabilirii de relații diplomatice). Se întrevăd, prin urmare, noi posibilități de cooperare, ce se vor adăuga celor existente — în acorduri deja încheiate sau aflate în discuție — între Japonia și R.P. Chineză, între Japonia și Uniunea Sovietică. Normalizarea relațiilor cu R. P. Chineză, dînd impuls schimburilor și acordurilor economice și contactelor bilaterale de diverse naturi, a însemnat, totodată, un important pas spre destindere în Asia. „Japonia — scria Kei Wakaizumi în revista «Foreign Affairs» — dorește să întrețină relații diplomatice chiar și cu țările cu regimuri sociale diferite și să colaboreze cu ele în domeniile în care există o asemenea posibilitate, eliminînd neîncrederea și aprehensiunile și creînd legături de cooperare cît mai stabile și optimiste".

Dacă, însă, încercările japoneze de a obține noi piețe de materii prime și noi piețe de desfacere a produselor lor sînt recunoscute, nu mai puțin recunoscute sînt și dificultățile întîmpinate. În limitele acțiunilor acestei dimensiuni economice a diplomației sale, Japonia trebuie să înlăture înainte de toate suspiciunile statelor „lumii a treia". În actualul curent de prezervare a bogățiilor proprii, aceste state nu doresc să înlocuiască un neocolonialism (american sau vest-european) printr-un altul, japonez. Iată de ce ele insistă atît de mult ca raporturile de colaborare să se dezvolte pe două direcții, în avantajul ambelor părți. Orientul Apropiat, spre exemplu, e principalul furnizor de energie (petrol) al Japoniei (aproximativ 90 la sută). În timpul călătoriei din aprilie în patru din statele regiunii (Iran, Arabia Saudită, Kuweit și Abu-Dhabi), ministrul japonez al comerțului internațional și industriei, Yasuhiro Nakasone, a discutat contracte de aprovizionare pe termen lung, în schimbul unor ajutoare economice reprezentînd implantări de industrii, dezvoltarea altora etc. (unele obiective economice sînt deja în curs de realizare). O situație similară se constată în Asia de sud-est, în Africa și în America Latină, cu prioritate Brazilia.

■

Se afirmă tot mai frecvent în ultimul timp că „japonezul ar trebui să devină conștient de amploarea și necesitatea unei mutații" („Le Monde"), care ar viza, în paralel cu schimbările înregistrate în politica externă, ameliorări pe plan intern : o atenție sporită acordată ridicării nivelului de trai, lăsînd de o parte deviza prioritară „producție pentru producție". Situația în care salariile sînt reduse, în comparație cu celelalte țări industrializate, și mîna de lucru mai ieftină, a dat naștere, de altfel, în ultima vreme, unei creșteri accentuate a mișcărilor revendicative (grevele acestei primăveri au fost semnificative). Guvernul este nevoit să intervină tot mai des în rezolvarea conflictelor sociale și sînt semne că hotărîrea sindicatelor și a altor organizații muncitorești de a nu abandona revendicările lor va determina o schimbare și pe planul relațiilor sociale.

În afara statului, „mutația" despre care scriu observatorii politici se află în curs de desfășurare de cîtăva vreme. După părerea unora, Japonia este pe cale să devină „prima supraputere civilă" („The Economist"), stare a cărei principală coordonată ar fi, potrivit aceleiași publicații, „pacifismul pozitiv". Saltul economic pare să fie urmat curînd de un altul, deoarece japonezii cheltuiesc deja pentru cercetare și dezvoltare mai mult decît o face orice alt stat, în afara Uniunii Sovietice și Statelor Unite. Dar pe măsura acestei sporiri a ponderei economice sporesc și dificultățile pe care guvernul japonez le întîlnește în relațiile sale externe, în raporturile comerciale și politice cu restul lumii. Apare, astfel, inevitabil ca politica de pace de care Japonia are nevoie pentru asigurarea dezvoltării sale (dezvoltare dependentă aproape total de piețele de materii prime și piețele de desfacere) să fie dublată și întărită printr-o diversificare reală și deschisă a legăturilor externe pe baza principiilor cooperării, colaborării și coexistenței pașnice care se afirmă astăzi, pregnant, în întreaga lume.

Stelian Țurlea

Dificultățile interimatului monetar

Costin C. Kirițescu

Odată cu „vara fierbinte" a anului 1971, cînd președintele Richard Nixon a anunțat cunoscutele măsuri de apărare a dolarului — considerate că au echivalat cu un adevărat act de deces al sistemului monetar instituit la Bretton Woods — lumea occidentală a intrat într-o perioadă interimară, în care vechiul sistem nu mai funcționează, iar noul sistem nu s-a născut încă. Este știut că această perioadă continuă și astăzi, iar voci autorizate afirmă că ea nu se va încheia atît de curînd.

Un asemenea intermezzo, în care se poate considera că nu mai există norme internaționale de conduită monetară, după ce o mare parte din omenire se obișnuise, timp de un sfert de secol, cu o anumită ordine în aceste treburi, supravegheată de Fondul Monetar Internațional, este, fără îndoială, interesant de urmărit. Nu atît pentru că ei ar prilejui momente de reculegere, de meditație melancolică și fastidioasă asupra avantajelor și handicapurilor ereditare ale defunctului sistem, cît pentru faptul că această perioadă interimară reprezintă un cîmp larg de experiențe, regizate de fiecare stat sau grupare de state în parte, potrivit intereselor proprii, fără obligația de a da socoteală, ca odinioară, unei „conștiințe colective".

Nimeni nu se îndoiește că interesul real cu care sînt urmărite fenomenele de pe parcursul acestei lungi perioade tranzitorii depășește mult sfera preocupărilor monetare. Soluțiile tehnice care se caută pentru reclădirea unui sistem monetar internațional nu au o valoare în sine, ci numai în măsura în care pot contribui la rezolvarea mai bună a unor probleme fundamentale ale dezvoltării economice și sociale. Cu alte cuvinte, soluțiile tehnice servesc unor interese politice : numai așa se poate explica încărcătura lor afectivă și, totodată, dificultățile în fața cărora se află cei puși să facă din aceste soluții un întreg coerent, un *sistem* în toată puterea cuvîntului.

Dar, de fapt, ce se întîmplă în această perioadă interimară, atît cît s-a putut constata pînă acum ?

O primă constatare : marea neliniște a parităților și cursurilor valutare. Dolarul, a cărui paritate nu se clintise atîta vreme cît a funcționat sistemul monetar internațional, a fost devalorizat în două rînduri, după lichidarea de fapt a sistemului : la 18 decembrie 1971 și la 13 februarie 1973. În același interval de timp, marca vest-germană a fost revalorizată de trei ori : la 18 decembrie 1971, la 19 martie 1973, iar, ultima oară, acum exact trei săptămîni.

Alte două „mari" monede vest-europene, lira sterlină și lira italiană, nu mai ascultă de nici o reglementare : cursurile lor fluctuează de mai multă vreme în mod liber pe piață, față de toate celelalte monede, în funcție de mersul cererii și ofertei.

Cursurile altor șase monede ale unor țări din Piața comună — marca vest-germană, francul francez, francul belgian, florinul olandez, coroana daneză și francul luxemburghez — fluctuează între ele în mod supravegheat, într-o proporție de cel mult 2,25% ; dacă fluctuația tinde să depășească această „fișie" procentuală, băncile de emisiune sînt obligate să intervină pe piață, vînzînd valutele care se cer mai mult sau cumpărînd valutele care se solicită mai puțin, astfel încît să determine echilibrarea cererii și ofertei, deci reintrarea cursurilor în „fișia" admisibilă. Față de celelalte monede, însă, inclusiv de dolar, cele șase monede vest-europene pot să fluctueze — și fluctuează efectiv — oricît de mult, nici o autoritate monetară neintervenind pe piață pentru influențarea vreunui curs.

În perioada interimară despre care vorbeam, s-a încercat în două rînduri o „realiniere" valorică globală între principalele monede occidentale : odată în 1971, altă dată în acest an. Realizatorii acestei realinieri au asigurat opinia publică despre caracterul durabil al noului raport stabilit între monede. Realitatea a fost alta, monedele continuînd să se agite pe scara lor valorică, în pofida realinierii.

Agitația parităților și cursurilor valutare și-a găsit perechea în agitația capitalurilor pe termen scurt. Capitaluri uriașe în lire italiene s-au expatriat, convertindu-se în Elveția și în alte țări în căutarea unui cîștig speculativ cît mai substanțial. Recent, Republica Federală Germania a fost obligată să cumpere, înainte de ultima revalorizare a mărcii, monede ale altor țări din Piața comună în valoare de peste patru miliarde de mărci în cîteva zile, pentru a susține cursul acestora în limitele „fișiei" admisibile. Miliarde de dolari au asaltat bursele valutare din R.F.G. și Japonia în cursul perioadei interimare, pentru a fi convertite în monede considerate mai sigure.

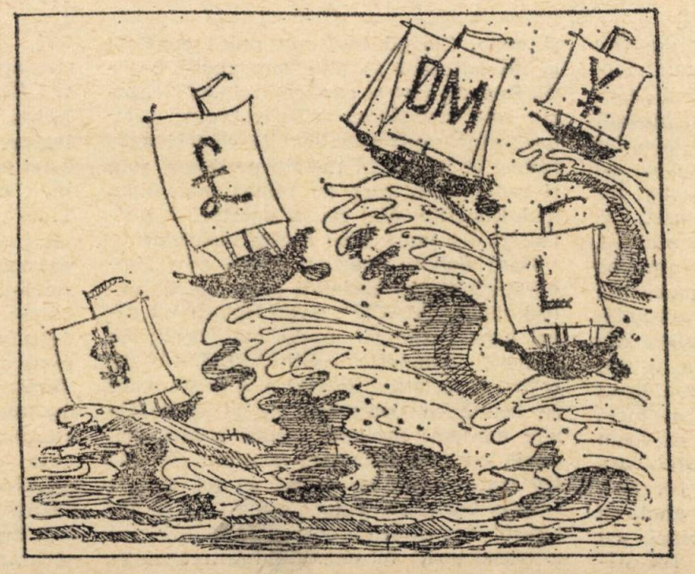

(Din „International Herald Tribune")

O altă constatare : ascensiunea amețitoare a prețului aurului. În vara anului 1971, uncia de aur nu se ridicase pe piață peste 40-42 de dolari, față de un preț oficial de 35 de dolari. În vara aceasta, aceeași uncie se vinde la bursele din Europa occidentală de trei ori mai scump, față de un preț oficial de 42,2 dolari. Cea mai mare creștere a avut loc în 1973, dat fiind că pînă la începutul lunii ianuarie prețul aurului nu se ridicase peste 65 de dolari uncia.

Ascensiunea prețului aurului nu este altceva decît expresia deprecierii dolarului. Tot mai mulți deținători externi de dolari, constatînd degradarea puterii de cumpărare a acestei monede, cumpără cu ei aur, adică o marfă a cărei valoare proprie nu este afectată de vreo politică economică și financiară a niciunui stat.

În sfîrșit, perioada interimară a fost martoră a recrudescenței încercărilor de spargere a universalității sistemului monetar internațional, de creare a unor organisme monetar-financiare pe baze regionale. Este știut, în această privință, că țările din Piața comună, încurajate de slăbirea dolarului și de impasul în care se află întregul mecanism al relațiilor monetare internaționale, fac pregătiri pentru crearea uniunii lor economice și monetare și, eventual, pentru emisiunea unei monede proprii care să concureze dolarul.

Agitația pe planul relațiilor valorice dintre monede, mișcări anarhice de capitaluri, tendințe de subminare a universalității normelor de reglementare a relațiilor valutar-financiare dintre state — iată cîteva din fenomenele care caracterizează perioada de tranziție de la vechiul la noul sistem monetar internațional. Ele nu sînt de natură să sprijine eforturile celor care încearcă în această perioadă, sub egida Fondului Monetar Internațional, să creeze o ordine monetară mondială, menită să asigure în condiții mai bune decît în trecut desfășurarea relațiilor economice și financiare internaționale pe baze stabile și echitabile.

Un nou sistem monetar internațional este necesar, pentru a răspunde extinderii și diversificării în zilele noastre a relațiilor de colaborare și cooperare, adîncirii interdependențelor reciproce dintre economiile naționale, ceea ce impune crearea unui cadru în care aceste relații să se desfășoare la adăpost de instabilitate și de criză.

Marea problemă o constituie găsirea unui nou punct de echilibru al intereselor, bazat pe noile raporturi de forțe care s-au creat între timp în lume, asigurîndu-se egalitatea tuturor participanților, facilitarea eforturilor spre progres ale statelor în curs de dezvoltare.

HOGGAR

Mircea S. Ionescu

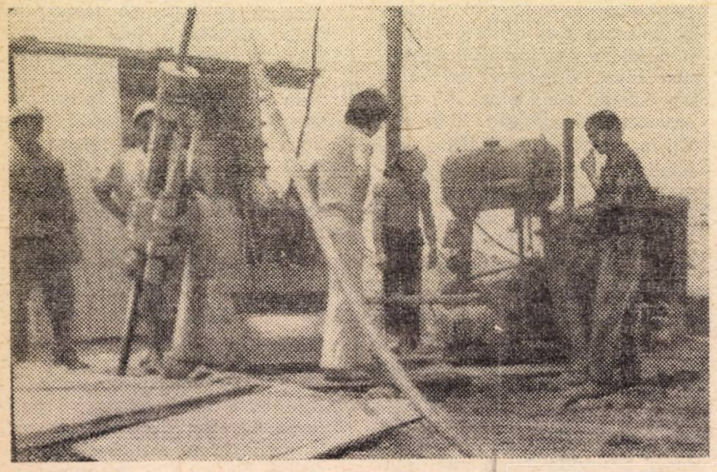

Hoggar. Specialiști algerieni și români întreprind vaste lucrări de prospectare geologică

De la Alger, în imensul masiv deșertic Hoggar, ajungi astăzi ușor, în numai cinci ore de zbor cu avioane ale societății „Air-Algerie", care fac zilnic curse în această direcție. Dar Hoggarul poate fi abordat acum și cu automobilul, pe panglica de asfalt a transsaharianului care se întinde cu repeziciune spre Tamanraset, capitala economică a acestui ținut muntos, care se întinde pe o suprafață aproape de două ori mai mare decît țara noastră. Este cel mai întins departament administrativ din lume, acoperind un sfert din teritoriul Algeriei. Avionul ne-a ușurat călătoria pînă în Hoggar, dar ne-a lipsit de plăcerea de a ne apropia mai încet de necunoscut. Din zborul lui priveam cum verdele-închis al cîmpiilor roditoare din nord era înlocuit treptat, spre sud, cu cenușiul unor munți pietroși, apoi, cu mult înainte de a traversa tropicul, cu galben-auriul nisipului saharian. La prima vedere am fi putut rămîne cu impresia că în Hoggar există numai piatră și nisip. Curînd însă am putut constata că în adîncuri se află numeroase bogății. Aceasta este și explicația de ce Hoggarul este considerat astăzi de geologi „depozitarul" unor inestimabile comori subterane și îndeosebi metale prețioase, rare și radioactive, care au rămas mult timp nedescoperite din cauza enormelor dificultăți ale muncii pe aceste meleaguri.

Dacă Sahara marilor erguri este „împărăția" tinerei societăți algeriene de petrol „SONATRACH", peste Hoggar, al cărui subsol este cu mult mai bogat în comori, „domnește" „SONAREM"-ul, tot o tînără societate de stat a Algeriei, care se ocupă cu prospecțiunile și exploatările miniere, preluate acum șapte ani, odată cu naționalizarea acestora de către statul algerian. Avînd ca țel valorificarea bogățiilor naturale ale țării în interesul dezvoltării proprii, „SONAREM"-ul a transformat în cîțiva ani întreaga regiune deșertică a Hoggarului în șantiere de prospectări geologice, în care, oameni curajoși și plini de abnegație schimbă întinderi aride în regiuni productive. Alături de algerieni, lucrează aici, pe baza unor acorduri de cooperare cu țara noastră, aproape 100 de specialiști români, care cutreieră în echipe Hoggarul în căutarea de uraniu, aur, cupru, zinc, mercur, wolfram, platină, diamante etc. Iată, deci, că Hoggarul începe să însemne nu numai nisip, oaze și caravane de cămile. Bogățiile ce zac aici sub nisipuri, din ere geologice îndepărtate, vor deveni sau aparțin deja oamenilor...

Cu un „Land Rover" bine echipat, pe care autoturismul nostru „ARO" îl poate concura ușor, acesta urmînd chiar anul acesta să fie experimentat și în Hoggar, am pornit, invitați de gazde, să vizităm cîteva din șantierele colaborării româno-algeriene. În atmosfera supraîncălzită a deșertului, un drum obositor de aproape 300 km ne conduce prin văile secetoase ale unor ueduri, străbate apoi coline ce de departe ne apar tremurînd ca un miraj deasupra pămîntului. În sfîrșit, într-un infern mohorît, sfidînd parcă ariditatea din jur, întîlnim, atrași de misterele subterane ale Hoggarului, grupuri de geologi, geofizicieni, topografi, sondori, mineri din Bihor, Hunedoara, București, Roșia Montană care, alături de specialiști algerieni, sapă cu sonde în adîncime, scot la suprafață eșantioane de roci

tari, iar apoi le cercetează la diferite aparate. „Ne aflăm între Abankor și Timg'aouine, ne spune inginerul Mihai Pop, conducătorul grupului de geologi români care lucrează în Hoggar. Sînt două puncte de reper în împărăția nisipului care, împreună cu Tahaggart, Tinef și Adrar-Teg-orak, formează un poligon de zeci de mii de kilometri pătrați, în măruntaiele căruia specialiștii români și tinere cadre algeriene au identificat importante rezerve de minereuri uranifere". Potrivit presei algeriene, aceste rezerve sînt de „talie mondială", Hoggarul devenind în prezent principala regiune uraniferă a Algeriei. Însuși șeful statului algerian anunța, nu de mult, într-un discurs că „Societatea națională «SONAREM» a inventariat într-un prim stadiu 12 000 tone uraniu și 30 000 tone wolfram și cositor, iar punerea în exploatare a acestor metale face obiectul unor studii foarte avansate".

În ultima campanie geologică, lucrările

de prospectare în acest domeniu au avansat mult. „Din 1970, ne spunea inginerul geolog Vasile Carp, șeful lucrărilor de prospectare și explorare de la Abankor, efectuăm repetate și minuțioase studii și prospecțiuni geologice și geofizice. A fost destul de greu la început", își amintește el. Într-adevăr, nu a fost deloc ușor, ca în mijlocul dunelor de nisip să montezi imense platforme pentru punerea în funcțiune a sondezelor sau a altor instalații. Pentru aceasta au trebuit create, printre stînci, căi de acces necesare transportului unor construcții metalice uriașe, a diferitelor instalații și aparate de laborator și analize. Alături de laboratoarele de cercetări existente la In-Eker, El-Harrache, Skikda și Bel-Abbes, alte două sînt în construcție la Tamanraset și Boumerdes.

Încet, încet, în jurul sondezelor viața a început să se organizeze, mai întîi în corturi, apoi în barăci confortabile, cu apă curentă, climatizor, duș, curent electric. Nici nu-ți vine să crezi că te afli în deșert. Activitatea specialiștilor români se bucură de stimă și prețuire. Electronistul Mina Burghelea a confecționat o stație de control și sortare a minereurilor uranifere în vederea determinării exacte a conținutului de metal, aparataj de o mare utilitate pentru activitatea șantierului. Pe inginerul Mircea Bătălan l-am

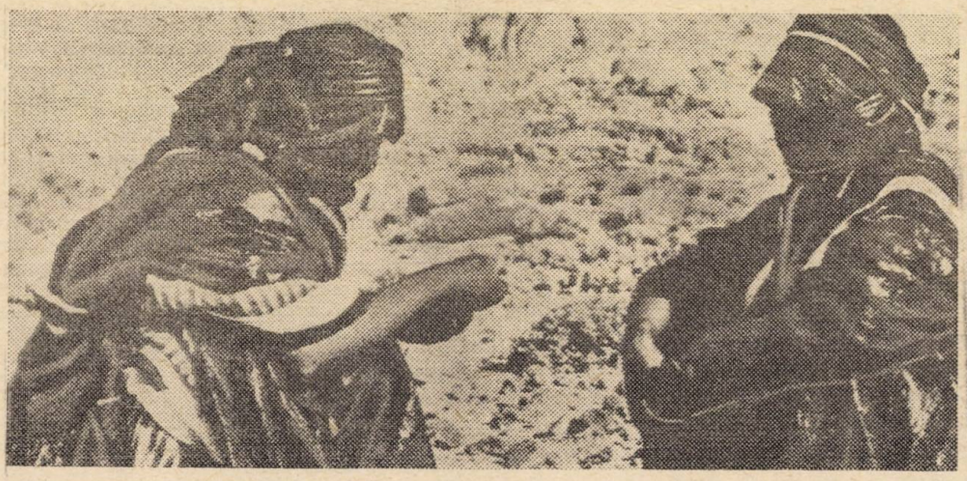

Tuaregi din regiunea Hoggar

întîlnit lucrînd alături de tinerii sondori algerieni Abderzak Bouka și Knerbouche Lanouar, împărtășindu-le din cunoștințele lui verificate mulți ani. „A fost și este încă profesorul nostru, îmi declara Knerbouche. De la el am învățat meseria de sondor, pe care acum o îndrăgesc tot mai mult".

O adevărată școală de calificare a devenit și șantierul de la Timg'aouine, îmi spunea într-o discuție geologul algerian Larbi Missoun, el însuși învățînd de la specialiștii români sau împărtășind din experiența sa. De la el am aflat că pe lîngă specialiștii români au fost repartizați tehnicieni algerieni pentru a se iniția în toate meseriile cerute de acest gen de activitate. Inginerul geolog Vasile Ovanez, conducătorul tehnic al lucrărilor de pe acest șantier, a organizat și cursuri „ad-hoc" pentru stagiarii algerieni. Numeroase cadre algeriene, care s-au specializat în activitatea comună desfășurată pe șantier cu colegii lor români, au luat în primire în prezent activitatea unor complicate servicii și operațiuni în domeniul cercetărilor geologice. Trebuie subliniat că guvernul algerian pregătește în prezent pentru industria minieră, ținînd seama de noile ei dimensiuni, aproape 4 000 de specialiști, în toate meseriile, de la muncitori calificați, la maiștri, tehnicieni și ingineri. În acest scop, o largă rețea de școli și institute de specialitate au luat ființă în ultimii ani pe întreg teritoriul țării.

Românii și algerienii alcătuiesc în Hoggar colective de muncă bine organizate, împărtășindu-și reciproc din experiența și priceperea lor. Despre colaborarea dintre România și Algeria mi-a vorbit foarte pe larg și șeful șantierului de la Timg'aouine, geologul algerian, Ahmed Bouchtiba, care își exprima dorința de a veni în România, pentru a-și completa studiile la Institutul de petrol, gaze și geologie, de al cărui prestigiu a auzit de mult. „Este o colaborare deosebit de fructuoasă, care ne oferă motive de mîndrie" — îmi spunea el, povestindu-mi cu plăcere despre munca susținută desfășurată de specialiștii noștri, care în ciuda unor dificultăți, a condițiilor climaterice dificile își îndeplinesc cu conștiinciozitate sarcinile ce le revin. Ca un exemplu în această direcție mi-l prezenta pe inginerul Ion Lungu, care conduce activitatea principalului puț de extracție de la Timg'aouine, pus de acum pe profil de exploatare, și care urmează să fie echipat în curînd cu mașini de extracție de fabricație românească. „Vînturile și furtunile de nisip au fost pentru noi cele mai mari impedimente, îmi spunea mecanicul Stroe Nicolae, deoarece praful fin intra în instalații cauzînd grave perturbări. De asemenea, căldura de peste 55 de grade îngreuia funcționarea motoarelor, lipsite în aceste condiții de o ungere satisfăcătoare. Dar forajul nu a fost întrerupt niciodată. Tot personalul nostru a fost permanent la datorie, rezolvînd cu succes orice greutate cauzată de deșert".

Iată „certificatul de calitate" pe care imensul masiv deșertic Hoggar îl atribuie specialiștilor români, care peste tot fac cunoscută tradiția și experiența în minerit a României. Hoggarul constituie o dovadă certă a modului în care pustiul este învins de om, dar, în același timp, și un simbol al muncii libere și creatoare, al colaborării fructuoase între România și Algeria.

NEW DELHI

Curs spre normalizarea relațiilor dintre țările Asiei de Sud

Corespondență de la Ion Puținelu

Împlinirea, luna trecută, a unui an de la semnarea Acordului de la Simla, care avea să deschidă calea normalizării relațiilor dintre țările din Asia de sud după evenimentele din 1971, nu a fost marcată în presa țărilor direct interesate. Incertitudinile în posibilitatea reluării dialogului continuau să planeze, deși, cum se poate constata, problemele acestea au preocupat pe conducătorii din țările respective în cel mai înalt grad.

Impasul care a urmat, vreme de aproape un an, întîlnirii dintre premierul Indira Gandhi și președintele Zulfikar Ali Bhutto, pare să fi fost depășit în prezent. S-a anunțat oficial că reprezentanți ai guvernelor indian și pakistanez se vor întîlni la 24 iulie, pentru a discuta implicațiile propunerii India-Bangladesh de la 17 aprilie privind un schimb de prizionieri și de persoane civile între cele trei țări, ca bază a soluționării problemelor umanitare, consecință a conflictului. Partea indiană va fi reprezentată de P. N. Haksar, fost secretar principal al premierului Indira Gandhi, iar cea pakistaneză de ministrul de externe, Aziz Ahmed.

Acordul de principiu în vederea inițierii noilor convorbiri este urmarea directă a schimbului de scrisori dintre ministrul de externe indian, Swaran Singh, și ministrul de stat pakistanez pentru relațiile externe, Aziz Ahmed, precum și a consultărilor repetate dintre oficialitățile indiene și cele din Bangladesh. Declarațiile publice înregistrate atît din partea președintelui Bhutto cît și a premierului indian, privind dorința ca problemele rezultate din conflict să fie reglementate într-un spirit de conciliere, au facilitat evoluția spre o nouă întîlnire, în timp ce propunerea urmărind schimbul de prizonieri și de persoane civile a oferit obiectul și termenii care au făcut posibilă continuarea dialogului.

Concomitent cu pregătirea întîlnirii bilaterale, India și Pakistanul au acționat pentru crearea cadrului politic și juridic necesar purtării unor discuții fructuoase. Astfel, în Pakistan, Adunarea Națională a dat mandat guvernului președintelui Bhutto să recunoască de jure Republica Bangladesh la o dată care ar corespunde cel mai bine interesului țării. Hotărîrea Adunării Naționale pakistaneze a fost primită în cercurile politice de aici ca un pas concret în direcția recunoașterii realităților din zonă și a normalizării relațiilor dintre țările Asiei de sud.

Dorința părților de a se ajunge la o reglementare a problemelor cu care sînt confruntate a făcut posibilă depășirea impasului. Dialogul va fi reluat. Spiritul de conciliere și înțelegerea urgenței reclamate de problemele umanitare presante au prevalat în determinarea proiectatei întîlniri, care poate constitui un pas important pe calea normalizării relațiilor dintre țările din zonă.

RASPUNDEM CITITORILOR

Propunerile președintelui Bourghiba cu privire la Orientul Apropiat

„Esențialul este să fim gata să folosim limbajul rațiunii" (Habib Bourghiba)

Propunerile președintelui Tunisiei, Habib Bourghiba, privind o întîlnire a sa cu un reprezentant al Israelului în scopul reglementării conflictului israelo-arab au avut un ecou deosebit atît în cercurile politice din zonă cît și din alte părți ale lumii.

Prima oară, șeful statului tunisian lansase această idee într-un interviu acordat ziarului italian „Corriere della Sera", la 23 mai a.c. „În ceea ce mă privește, arătase atunci Bourghiba, nu văd nici o dificultate să întîlnesc un israelian care înțelege necesitatea păcii". Era vorba de o mediere ? Președintele Tunisiei a explicat că nu ar vrea aceasta, întrucît „există riscul de a fi rău judecat de cele două părți. Dar pe plan practic, dacă este vorba de a întîlni pe cineva la Roma, Atena, în Malta sau în altă parte, se poate discuta și pune de acord ușor. Esențialul este să fim gata să folosim limbajul rațiunii".

Bourghiba a oferit noi amănunte privind această propunere, cu prilejul unui interviu publicat de ziarul francez „Le Figaro", la sfîrșitul lunii mai 1973. Întrucît, între timp, se vehiculase părerea că, din partea israeliană, interlocutorul său ar putea fi Abba Eban, șeful statului tunisian preciza în acest nou interviu că o întîlnire cu ministrul afacerilor externe al guvernului de la Tel Aviv „nu va obține rezultate pozitive decît dacă interlocutorii sînt, în prealabil, de acord asupra unei platforme de la care, pornind, se poate discuta în mod util". După Habib Bourghiba, această platformă ar presupune două elemente esențiale : „1) considerarea palestinienilor ca un popor care are drepturi naturale și legitime asupra teritoriului Palestinei și nu ca un grup de refugiați și (2), în consecință, să se accepte termenii rezoluției votate de Organizația Națiunilor Unite în anul 1947 cu privire la partajarea Palestinei potrivit schemei stabilite de însăși organizația internațională". Habib Bourghiba a arătat și cu acest prilej că nu va vorbi în numele nimănui într-o eventuală întîlnire cu un reprezentant al Israelului. De altfel, și Mohamed Masmoudi, ministrul de externe tunisian, preciza mai tîrziu că „această inițiativă nu ne angajează decît pe noi înșine. Acum, israelienii sînt cei care trebuie să răspundă la această inițiativă de pace, dacă doresc, într-adevăr, securitatea".

Cu prilejul vizitei la Tunis a regelui Feisal al Arabiei Saudite, președintele Bourghiba motiva implicit inițiativa sa, spunînd într-un toast : „Au trecut șase ani (de la conflictul din 1967 — n.n.) și nu am obținut nici un rezultat pozitiv. Nu am făcut nici un singur pas pentru a ne apropia de o soluție care să garanteze integritatea teritorială a statelor afectate și care să consacre drepturile legitime cele mai elementare ale populației palestiniene". La Geneva, într-un discurs rostit în cadrul lucrărilor celei de-a 58-a conferințe a Organizației Internaționale a Muncii, Habib Bourghiba s-a pronunțat din nou pentru angajarea unui dialog util între israelieni, palestinieni și popoarele arabe. În acest context, el a insistat asupra problemei palestiniene, subliniind că „orice soluție care nu ar ține seama de populația palestiniană ca element de bază este sortită eșecului".

Referindu-se la ideile conținute în propunerile de mai sus, agenția France Presse arăta că, în opinia cercurilor politice de la Geneva, acestea reprezintă un pas înainte, întrucît președintele tunisian a evocat necesitatea unui dialog. În perioada care a trecut de la prima propunere, Habib Bourghiba a adus noi precizări. Astfel, în interviul acordat ziarului „Le Monde", el a subliniat că, atunci cînd a propus să se întîlnească cu reprezentanții guvernului Israelului, a avut în vedere, în primul rînd, dorința de a contribui la găsirea unei posibilități de soluționare a conflictului arabo-israelian. În ce privește problema palestiniană, președintele Bourghiba a relevat că, după părerea sa, aceasta ar putea fi reglementată, dacă Israelul ar accepta să împartă cu palestinienii teritoriul pe care-l ocupă. „Fiecare popor ar face, bineînțeles, un sacrificiu, a declarat el. Israelul ar renunța la teritoriile pe care le-a ocupat prin forța armelor, mulțumindu-se cu ceea ce i-a fost acordat de O.N.U. în 1947. Personal, consider că israelienii nu vor beneficia niciodată de securitate atîta timp cît vor ocupa teritorii arabe. De fapt, eu le-am spus : noi vă oferim în plus pacea și cooperarea cu țările arabe. Nimeni nu trebuie să se amăgească cu iluzii. Niciodată țările arabe nu vor face pace cu Israelul dacă palestinienii nu vor fi de acord. Deci, este necesară crearea unui stat palestinian".

În continuare, răspunzînd unei întrebări referitoare la faptul că nici țările arabe și nici organizațiile palestiniene nu au luat poziție publică față de inițiativa sa, președintele Bourghiba a relevat : „Consider că ele nu au reacționat în mod negativ, cum au făcut-o în 1965, cînd le-am vorbit despre existența statului Israel. Aceasta dovedește că, de atunci, multe lucruri s-au schimbat. Faptul că nu au reacționat reprezintă un mare progres. Ceea ce mă interesează cel mai mult este părerea palestinienilor, cărora le cer să renunțe la o parte din Palestina. Organizațiile lor nu au protestat. Mai mult, ele au declarat : «Lăsați-l să acționeze pe Bourghiba ; ceea ce face el este în interesul arabilor». În această problemă, eu nu sînt mandatarul nimănui. Dar, dacă aș avea cîtuși de puțin un semn de încurajare din partea Ierusalimului, atunci aș acționa pentru convocarea unei reuniuni arabe la nivel înalt, la care să participe și palestinienii". (Ziarul „Le Monde" reproduce, în context, o notă proprie, în care amintește că, nu demult, ziarul „L'Orient le Jour" de la Beirut a publicat o declarație a lui Yasser Arafat în care acesta s-a opus categoric ideii creării unui stat palestinian care să coexiste cu Israelul. „Nu vom accepta să cedăm nici un petic de pămînt palestinian, a spus el. Noi rămînem la punctul nostru de vedere — și anume constituirea unui stat palestian democratic pe întreg teritoriul Palestinei, unde vor putea locui în pace și egalitate creștini, evrei și musulmani".)

De partea israeliană, la 4 iulie, Abba Eban, primind un ziarist de la „Le Monde", a declarat : „Vreau să cred că ideea unei întîlniri între Tunisia și Israel la un nivel ridicat este încă de domeniul posibilului". De remarcat că Abba Eban a precizat că ar putea „examina problema Palestinei arabe împreună cu președintele Bourghiba și, de asemenea, ar discuta o soluție globală fondată pe rezoluția 242 (din noiembrie 1967) a Consiliului de Securitate sau orice etapă posibilă pe calea păcii finale".

Un nou element introdus de Habib Bourghiba în propunerile sale îl constituie părerea pe care a împărtășit-o ziarului libanez „An Nahar". Evocînd iarăși problema palestiniană și referindu-se direct la istoria creării statului iordanian, șeful statului tunisian a arătat că „Iordania nu este decît numele derivat al fluviului, în timp ce Palestina este o realitate istorică". Pentru președintele Tunisiei, problema Palestinei și Iordaniei „trebuie reglementată de o întîlnire la nivel înalt". Referitor la opiniile lui Bourghiba privind Iordania, mai multe personalități politice iordaniene i-au adresat un memorandum pentru a-i atrage atenția asupra pericolului pe care-l reprezintă ideile exprimate („crearea artificială a Iordaniei"), idei pe care le-a reconfirmat ulterior.

La rîndul său, în declarațiile făcute la începutul lunii iulie ziarului italian „Corriere della Sera", Abba Eban arăta că „Is-

raelul este gata să discute cu Bourghiba indiferent despre ce, chiar despre reîntoarcerea Israelului la frontierele din 1967 (dar, după cum am arătat, propunerea Bourghiba are în vedere împărțirea făcută de O.N.U. în 1947 — n.n.) și că această întîlnire (Eban-Bourghiba) nu poate fi o negociere, întrucît nu există nici un diferend între Israel și Tunisia".

În sfîrșit, pornind de la propunerile lui Bourghiba, revista americană „Time" se referea, acum două săptămîni, la existența unui plan tunisian în patru faze care cuprinde : inițiative publice (fază deja realizată) ; o fază secretă în timpul căreia Tunisia și Israelul vor încerca, în cadrul unor contacte particulare, să stabilească baza convorbirilor de pace ; o întîlnire la nivel înalt publică Bourghiba-Meir ; o nouă fază de negocieri secrete la care ar participa egiptenii, palestinienii, în timp ce tunisienii s-ar retrage.

O opinie demnă de remarcat în acest context a avut secretarul general al O.N.U., care, după întîlnirea de la Geneva cu Habib Bourghiba, a declarat că inițiativa acestuia este „foarte serioasă și foarte importantă" și că speră că asemenea eforturi ar putea duce la găsirea unei soluții a conflictului.

Dumitru Constantin

BAHAMAS — nou stat în Caraibe

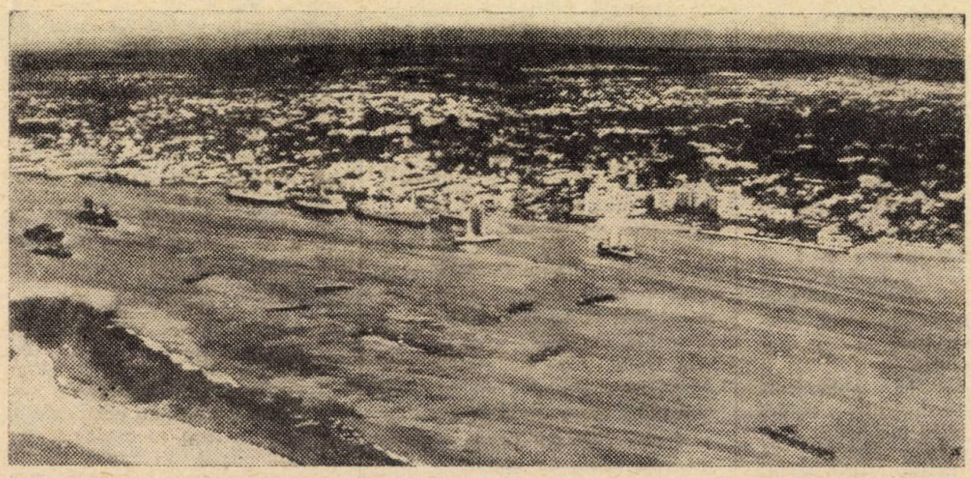

Bahamas. Așezată pe insula New Providence, Nassau, capitala noului stat independent, este un pitoresc port la intrarea din Atlantic în Marea Caraibilor

- **SUPRAFAȚA : 1 000 km întindere de o parte și alta a Tropicului Cancerului ; 13 993 kmp. Aproximativ 700 de insule (plus multe alte sute de stînci răsărind oriunde din ape), 14 principale (în ordinea mărimii — Andros, Marele și Micul Abaco, Inagua, Marele Bahama, Eleuthera, Cat, Acklins, New Providence, Lon, Exuma, Crooked, Mayaguana, San Salvador), 29 de insule locuite.**
- **POPULAȚIE : 168 838 locuitori la recensămîntul din 1970, în jur de 200 000 astăzi. 72 la sută negri, 14 la sută metiși, 12 la sută albi. Densitate pe kmp : 12.12 locuitori**
- **CAPITALA : Nassau, în insula New Providence, aproximativ 60 000 de locuitori.**
- **MONEDĂ : dolarul bahamian, creat în 1966, echivalent cu 7 șilingi, ușor mai scăzut decît dolarul S.U.A.**
- **1 332 396 vizitatori în 1970.**
- **EXPORTURI-IMPORTURI : 54 milioane dolari bahamieni, respectiv 302 milioane dolari bahamieni în urmă cu doi ani. S.U.A. furnizează 69 la sută din importuri, Marea Britanie 19 la sută ; S.U.A. absorb 75 la sută din exporturi, Marea Britanie 9 la sută.**

Drapelul negru-albastru-auriu al noului stat independent Bahamas a început să fluture deasupra arhipelagului la 10 iulie. Era începutul unei noi perioade în istoria acestui arhipelag de cîteva sute de insule — puține locuite — așezat într-o regiune cu o climă extrem de agreabilă, punct de atracție, în fiecare an, pentru cohorte de turiști, paradis fiscal, dar, în egală măsură, arhipelag cu foarte puține resurse.

Întinzîndu-se la intrarea din Atlantic în Marea Caraibilor, arhipelagul a fost întîlnit (era aproape inevitabil) mai întîi de Cristofor Columb, în octombrie 1492. Dar, după ce au distrus relativ repede populația amerindiană băștinașă, lucaianii (de aici și numele vechi al insulelor — Lucayes), spaniolii s-au dezinteresat complet de arhipelagul lipsit de aur. Urmărindu-i și pe pirații ce-și aflaseră ascunzători în aceste insule, britanicii au devenit, cu încetul, stăpînii : în 1718, e numit primul guvernator ; în 1783, prin Tratatul de la Versailles, Angliei i se recunoaște suzeranitatea asupra arhipelagului. Numărul locuitorilor rămîne multă vreme foarte scăzut, pînă în preajma ultimului război mondial pescuitul bureților și perlelor ori traficul de orice fel constituind singurele resurse. Dar, totodată, urmare a legislației liberale și a inexistenței, practic, a fiscalității, Bahamas devine pămînt a numeroase societăți financiare în spatele cărora se ascund mari afaceriști americani sau englezi. În ultimele două decenii, Nassau, capitala, devine un centru financiar internațional, populația sporește vertiginos, ameliorarea condițiilor de trai determină scăderea în mod considerabil a mortalității, numărul imigranților crește permanent. Prosperitatea insulelor se datorează în special turismului — 80 la sută din veniturile arhipelagului. Agricultura ocupă un loc limitat în economia acestor pămînturi stîncoase (14 000 ha terenuri cultivate în principal cu fructe) ; creșterea animalelor deține un loc și mai neînsemnat. Pădurile — care formează o însemnată bogăție, cu cele aproximativ 300 000 ha — sînt exploatate în special de americani. Importanța turismului pentru Bahamas a făcut ca, pînă în 1968, primul ministru Lynden O. Pindling să se ocupe personal de dezvoltarea sa.

Din anul 1964, Bahamas beneficiază de autonomie internă. Viața politică a fost și este dominată de două partide : „Progressive Liberal Party" al lui Pindling și „United Bahamian Party", partid al minorității albe, majoritar pînă în 1967. După alegerile din ianuarie acel an (primele organizate după sistemul electoral prevăzut de Constituția din 1964), P.L.P. obține 18 mandate și Lynden O. Pindling formează guvernul. În același an, se ridică deja problema accesului la autonomie deplină. În 1969, intră în vigoare o nouă constituție, despre care reprezentantul Marii Britanii în Comitetul Special al O. N. U. afirma că reprezintă „ultima etapă dinaintea deplinei autonomii". Premierul Pindling hotărăște, la sfîrșitul lui 1970, ca arhipelagul să-și obțină independența în maximum trei ani. Timpul care a urmat a fost marcat de diverse acte vizînd această independență. La alegerile din septembrie anul trecut, P.L.P. — prezentîndu-se cu un program a cărui principală coordonată era obținerea imediată a autonomiei depline — a cîștigat 29 din cele 38 de locuri în parlament. „Prima sarcină a noului parlament — declara Pindling în ziua victoriei — va fi pregătirea unei Cărți albe demonstrînd necesitatea obținerii, încă din iulie 1973, a independenței arhipelagului Bahamas". Avînd sprijinul populației, premierul Lynden O. Pindling reușește să pună capăt, la 10 iulie a.c., unei dominații engleze de aproape 300 de ani. Bahamas, al 33-lea stat independent din Commonwealth, a cerut admiterea în O.N.U.

Datorită structurii economice, problemele cu care vor fi confruntați conducătorii și statul nu vor fi puține. Au fost elaborate, însă, mai multe proiecte vizînd diversificarea economiei, prin crearea de industrii noi. Pentru a atrage capitalul în acest domeniu, s-a anunțat că investițiile vor fi scutite de impozite. Va fi construită, de asemenea, o Bancă centrală (alături de cele 33 străine, existente deja), pentru a bate monedă proprie.

Pe plan extern, Bahamas dorește să întrețină relații normale cu toate statele regiunii și ale lumii (la ceremonia de la 10 iulie, printre cei 52 de reprezentanți ai unor state străine, se aflau și cei ai Cubei). Conducătorii de la Nassau insistă, totodată, ca arhipelagul să-și păstreze specificul și originalitatea.

S. Ț.

A patra ediție a Anuarului S.I.P.R.I.

— date și argumente în favoarea dezarmării —

Tiberiu Bogdan

Dezarmarea, această năzuință fierbinte a întregii umanități, devenită unul din comandamentele superioare ale vieții internaționale, constituie, totodată, una din temele cele mai ample și frecvent dezbătute ale relațiilor internaționale, căreia i se consacră, pe plan mondial, un număr impresionant de articole, studii și cărți, mergînd de la comentariul cotidian, pînă la lucrările de proporții. Ea este abordată, ca tematică, în multiple chipuri, de la apelurile înflăcărate ale organizațiilor de pace la limbajul sec al savanților atomiști, de la negocierile guvernamentale la expresiile vizuale sintetice ale graficienilor militanți. Între aceste moduri de abordare, se distinge limbajul științei despre dezarmare, al raționamentelor, argumentelor și datelor științifice, care susțin o cauză, demonstrează o necesitate, pledează pentru transpunerea în viață a unui imperativ: oprirea înarmărilor prin măsuri urgente și concrete de dezarmare.

În această ultimă categorie, alături de alte contribuții aduse de o serie de centre de cercetări și specialiști din diverse țări, se distinge, în ultimii ani, aportul valoros al prestigiosului Institut Internațional pentru Cercetări în Problemele Păcii din Stockholm (S.I.P.R.I.). După crearea sa, în 1966, cu prilejul comemorării a 150 de ani de „pace continuă" a Suediei, S.I.P.R.I. a editat, în ultimii ani, patru volume din seria „Anuare ale armamentelor mondiale și dezarmării", acoperind fiecare o perioadă – 1968–1969; 1969/70, 1971 și ultimul, din care ne propunem să spicuim cîteva idei și date fundamentale, din 1973, publicat recent, care conține statisticile pînă la zi – decembrie 1972.

În ansamblul său (510 pagini, numeroase tabele, hărți, cronologii), volumul apare ca o documentată și convingătoare pledoarie, riguros întocmită, în favoarea dezarmării, argumentînd atît urgența înfăptuirii dezarmării nucleare – care trebuie să se bucure de o maximă prioritate în cadrul negocierilor de dezarmare cît și realizarea unor măsuri colaterale și parțiale, în celelalte sectoare ale opririi înarmărilor și dezarmării, menite să conducă, în final, la dezarmarea generală.

Lucrarea este structurată în patru mari părți, însumînd 15 capitole. Pornind de la abordarea globală a voluminosului „dosar al dezarmării", atît sub aspectul includerii componentelor ei esențiale, cît și sub acela al extinderii datelor și analizei la o scară geografică mondială, Anuarul S.I.P.R.I. tratează problematica dezarmării din cele mai variate unghiuri: competiția înarmărilor strategice, care constituie unul din domeniile de vîrf ale cursei moderne a înarmărilor (partea I-a); probleme speciale ale dezarmării, între care sînt incluse măsurile privind dezangajarea militară, reducerea înarmărilor și dezarmarea în Europa, precum și chestiunea interzicerii armelor inumane – napalmul și alte arme incendiare (partea a II-a); dezvoltarea și diseminarea cursei înarmărilor (partea a III-a); principalele dezvoltări în domeniul reducerii înarmărilor și dezarmării în anul 1972.

Să încercăm, pentru uzul cititorilor revistei „Lumea", să extragem, din acest material bogat, variat și interesant, cîteva considerații ce ni se par mai semnificative.

Referindu-se la obiectivele principale ale lucrării, autorii precizează de la început: „Scopul lui este de a descrie, pe cît posibil faptic, schimbările cantitative și calitative majore care se produc în arsenalele mondiale și de a analiza eforturile întreprinse pentru a se asigura controlul acestor arsenale. Fiecare din primele trei anuare a constituit o imagine a vastelor creșteri ale armamentelor de toate tipurile – proces care, practic, nu a fost stingherit de acordurile în domeniul controlului armamentelor și dezarmării".

Descrierii și analizei fenomenului îngrijorător al cursei înarmărilor îi sînt consacrate două din cele patru părți ale lucrării: partea a I-a, care se referă la armamentele strategice, și a III-a, intitulată „Dezvoltarea și extinderea cursei înarmărilor".

Un indice de bază al amploarei și ritmului fără precedent ale cursei înarmărilor la care sîntem martori în epoca contemporană îl constituie examinarea bugetelor militare ale statelor. „Tendința cifrelor privind cheltuielile pentru cercetări militare și perfecționarea armamentelor din ultimii ani arată clar că goana înarmărilor se dezvoltă cu o energie și mai mare decît pînă acum" – subliniază Anuarul. „Estimarea S.I.P.R.I. pentru cheltuielile militare totale din 1971 este 190 miliarde dolari, în prețuri curente. Proporția resurselor mondiale alocate pentru cheltuieli militare este evaluată la peste 6 procente din total, țările dezvoltate avînd o cotă mai mare decît cele în curs de dezvoltare" (p. 205-206). „În 1972 – menționează studiul – cheltuielile militare au crescut într-o anumită măsură. Se poate estima că în 1973 această situație nu se va modifica. Nivelul atins de cheltuielile militare este anormal de ridicat. Se poate arăta, pentru comparație, că bugetele militare ale întregii lumi sînt aproximativ egale cu totalul venitului național al jumătății mai sărace a umanității".

Studiul pune în relief influența pe care o are existența blocurilor militare asupra perpetuării și stimulării cursei înarmărilor. „Țările membre ale N.A.T.O. și Tratatului de la Varșovia totalizează peste 80 la sută din cheltuielile militare totale și domină această tendință de creștere. Numai N.A.T.O. deține peste jumătate din acest total". „Statele Unite, care contribuie cu 70 % la cheltuielile militare ale N.A.T.O., și-au sporit cu 40 la sută alocațiile militare în perioada 1965-1968, ca urmare a războiului din Vietnam". „S.U.A. exercită presiuni asupra țărilor din N.A.T.O. pentru a plăti mai mult pentru înarmarea lor proprie și, totodată, pentru a-și spori contribuția la cheltuielile militare comune". Anuarul precizează că țările N.A.T.O. au cheltuit în 1971 pentru înarmare peste 100 miliarde dolari, din care S.U.A. dețin 75 miliarde. În general, se remarcă faptul că, în ansamblul cheltuielilor militare, domină 6 state industrializate.

Studiul pune în relif, totodată, tendința de dublare a cursei cantitative a înarmărilor de o cursă calitativă, ilustrată în primul rînd, de perfecționarea arsenalelor de arme nucleare și a vectorilor acestora, dar și de dezvoltarea armamentelor convenționale. Un indiciu al acestui fenomen îl constituie sporirea alocațiilor pentru cercetare și perfecționare a înarmărilor (indicele R&D – RESEARCH AND DEVELOPMENT). „În anii '60, se menționează în Anuar, aproximativ 15 miliarde de dolari au fost cheltuiți anual pentru cercetări și perfecționări în domeniul armamentelor. Cercetarea și perfecționarea stau în centrul cursei tehnologice a înarmărilor, întrucît ele conduc la dobîndirea unor arsenale mai avansate și mai mari". Prin inserarea datelor care atestă că țările industrializate, îndeosebi cele din N.A.T.O., dețin 95% din totalul cheltuielilor pentru cercetarea și perfecționarea mijloacelor de distrugere, experții S.I.P.R.I. dau o replică convingătoare unora dintre strategii nord-atlantici care, pentru liniștirea opiniei publice, fac referire la așa numita tendință de descreștere a volumului absolut al cheltuielilor militare din ultimii ani, pe care o pun pe seama „adaptării" Pactului la noile realități, respectiv la procesul de destindere din Europa și din lume. În pofida unei ușoare scăderi a unora dintre bugetele militare occidentale, sîntem, de fapt, în prezența deplasării cursei înarmărilor de pe un plan cantitativ, ajuns de altfel, la saturație, pe acela calitativ, tehnologic, al sofisticării mijloacelor de distrugere, în primul rînd a celor nucleare, dar și convenționale.

Autorii Anuarului apar preocupați de asemenea, de redarea unei imagini cît mai complete a cheltuielilor militare ale țărilor în curs de dezvoltare. Ei relevă, în mod just, că foarte multe dintre aceste state, deși confruntate cu nevoile acute ale dezvoltării și ridicării nivelului de viață al popoarelor lor, sînt nevoite, datorită cursei înarmărilor ce se desfășoară între statele industrializate, îndeosebi între marile puteri, să afecteze o parte din resursele lor financiare și economice, în general reduse, pentru întărirea capacității de apărare, în scopul apărării independenței. Dar, remarcă experții S.I.P.R.I., ponderea celor peste 100 țări în curs de dezvoltare în totalul cheltuielilor militare mondiale rămîne în continuare mică, fiind doar de 10 la sută, iar la capitolul cercetare-perfecționare ele dețin doar 5 la sută. Se remarcă faptul că, deși unele din aceste țări fac eforturi să-și producă singure armele necesare pen-

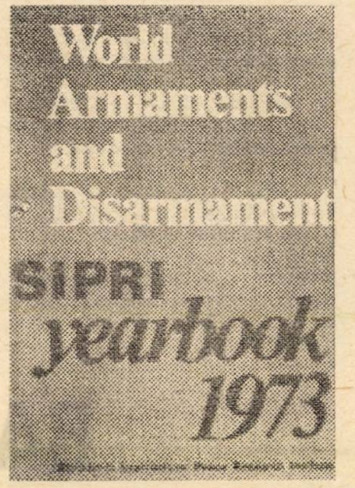

tru apărarea independenței și integrității lor teritoriale, ele depind, în cea mai mare măsură, de importul de armament din statele industrializate. Valoarea armamentelor majore livrate țărilor lumii a treia în 1972 s-a ridicat la 1,7 miliarde dolari. Statele Unite au exportat către aceste țări arme în valoare de 270 milioane dolari în anul financiar 1971-1972. Anuarul precizează însă că „totalul exporturilor de armament ale S.U.A., potrivit datelor oficiale americane, — în care intră asistența militară, livrările din stocurile excendentare și vînzările — s-a cifrat la 2,1 miliarde dolari, în anul fiscal care s-a încheiat la 30 iunie 1972".

Povara impusă țărilor în curs de dezvoltare de goana înarmărilor, grefată pe fundalul nevoilor de progres și bunăstare ale acestor națiuni, vine să sublinieze odată în plus imperativul unor măsuri concrete de dezarmare, necesitatea înaintării pe calea dezarmării generale, care să permită eliberarea unor importante fonduri și conversiunea lor în scopul construcției pașnice, alocîndu-se o cotă pentru asistența către statele ce luptă pentru lichidarea fenomenului subdezvoltării și a decalajelor ce le separă de națiunile industrializate.

Reproducînd datele cu privire la bugetele militare, care atestă atît povara apăsătoare pe care cursa înarmărilor o constituie pentru toate popoarele, cît și pericolele pe care acumularea de armament le încorporează pentru întreaga omenire. Anuarul S.I.P.R.I. remarcă faptul că „acordurile de dezarmare încheiate nu au condus încă la nici o reducere a cheltuielilor militare" și opinează pentru întreprinderea unor măsuri concrete în acest domeniu.

SECURITATEA ÎN EUROPA, PRIN DEZARMARE ȘI MĂSURI ASOCIATE

În acest capitol, special dedicat măsurilor vizînd dezarmarea regională și dezangajarea militară în Europa, autorii pornesc de la concepția aproape unanim acceptată, că înfăptuirea unor acorduri de reducere a înarmărilor și de dezarmare constituie o componentă esențială a edificării unui sistem trainic de pace și securitate pe continent. Importanța acestei părți a lucrării se impune atît prin tratarea în termeni concreți a problemei, cît și prin actualitatea ei în contextul procesului de destindere din relațiile intereuropene, al încheierii cu rezultate pozitive a primei faze a Conferinței pentru securitate și cooperare în Europa și al angajării convorbirilor de la Viena pe tema reducerii forțelor și armamentelor în Europa Centrală. Pornind de la premisa că înfăptuirea unor măsuri de dezarmare regională și de reducere a încordării militare pe continent s-ar repercuta pozitiv asupra destinderii, cooperării și securității, studiul enumeră domeniile potențiale asupra cărora ar urma să se concentreze negocierile viitoare : realizarea unor măsuri generatoare de încredere — notificarea manevrelor militare, schimbul de observatori la manevre, prohibirea manevrelor în zonele de frontieră, prevenirea unui atac prin surprindere ; înfăptuirea unor măsuri de reducere a armamentelor și de dezarmare, cum sînt înghețarea nivelurilor forțelor armate și armamentelor și, ulterior, reducerea acestora, interzicerea creării de noi baze militare străine în Europa și desființarea celor existente ; reducerea bugetelor militare și altele.

Referindu-se la condițiile pe care trebuie să le întrunească acordurile de dezangajare militară și de dezarmare pe continent, studiul precizează că „pentru a fi semnificativ, orice acord privind reducerea forțelor va trebui să prevadă reduceri substanțiale atît ale trupelor străine, cît și ale celor indigene" cît și „reduceri substanțiale ale nivelurilor armamentelor, inclusiv ale armamentelor nucleare". „Nu trebuie să existe iluzii că Europa va fi transformată într-un continent al păcii netulburate, atîta timp cît cursa înarmărilor strategice, la scară mondială, continuă".

Studiul subliniază necesitatea ca măsurile de dezarmare să nu se limiteze la Europa Centrală, ci să includă treptat și alte zone ale continentului. Ele trebuie să ia în considerare punctele de vedere și interesele de securitate ale tuturor statelor, relevîndu-se, în special, nevoia ca asemenea măsuri să fie efective, nepermițînd amplasarea trupelor respective în alte zone ale continentului. Este subliniată, totodată, importanța pe care ar putea-o dobîndi măsura de înghețare și reducere a bugetelor militare, ca o contribuție la frînarea și diminuarea cursei înarmărilor. Studiul pune în relief atitudinea pozitivă a țărilor socialiste, care s-au declarat constant în favoarea acestei măsuri, menționînd, totodată, că unele state din N.A.T.O., în special S.U.A., au rezerve față de problema reducerii bugetelor militare. În legătură cu reducerea forțelor și armamentelor în Europa, Anuarul S.I.P.R.I. apreciază că „cea mai ridicolă abordare ar constitui-o aceea a reducerii lor în proporții minime".

În concluziile formulate pentru acest capitol, se exprimă părerea că cele mai mari șanse de înfăptuire le au măsurile privind limitarea forțelor și armamentelor, restrîngerea bazelor militare străine, inclusiv interzicerea creării de noi baze, precum și reducerea bugetelor militare. De asemenea, prin actualitatea ei, se distinge chestiunea creării de zone denuclearizate în diferite părți ale Europei.

DESFĂȘURAREA NEGOCIERILOR DE DEZARMARE

Trecînd în revistă procesul masiv și rapid al înarmărilor, în comparație cu acela lent și anevoios al tratativelor de dezarmare, care întîrzie să producă rezultate semnificative, studiul întocmit de S.I.P.R.I. pledează, implicit, pentru intensificarea eforturilor în domeniul dezarmării, pentru realizarea unei cotituri pe planul negocierilor de dezarmare, pentru trecerea de la vorbe la fapte, de la declarații de intenții la măsuri concrete pe calea către o dezarmare reală.

„Cursa înarmărilor nucleare — se arată în Anuar — este indiscutabil cea mai mare amenințare pentru supraviețuirea omului, iar enormitatea ei crește an de an. Dar oprirea acestei curse a înarmărilor nucleare pare să fie tot atît de dificilă, pe cît va fi reducerea ei. Cei 25 de ani de negocieri active au produs 7 tratate multilaterale, dar curba periculoasă a cursei înarmărilor nu a fost încă oprită".

■

Referindu-se la lipsa de rezultate majore pe planul negocierilor de dezarmare, studiul menționează că, din gama largă a măsurilor din această categorie, Comitetul de la Geneva s-a oprit doar asupra unei măsuri parțiale — interzicerea perfecționării, producției și stocării armelor chimice. Arătînd că, prin convenția privind prohibirea armelor biologice, părțile s-au angajat să continue negocierile pentru eliminarea și a armelor chimice, studiul constată că, în ciuda existenței acestei obligații, „pînă în prezent nu s-a realizat un progres în cadrul negocierilor pe această temă — armele chimice fiind considerate de militari mai importante decît cele biologice".

În Anuar se evidențiază prioritatea maximă a înfăptuirii măsurilor de dezarmare nucleară, a încheierii cu precădere a unor acorduri vizînd interzicerea folosirii și eliminarea fizică a armamentelor nucleare. „În noiembrie 1972, se menționează în Anuar, Adunarea generală a O.N.U. a adoptat o rezoluție privind renunțarea la folosirea forței și la amenințarea cu forța în relațiile internaționale și interzicerea permanentă a folosirii armelor nucleare. Pentru prima dată, nefolosirea armelor nucleare a fost tratată ca o obligație indisolubil asociată cu prevederile Cartei O.N.U., referitoare la neutilizarea forței în general". Subliniindu-se însemnătatea acestei măsuri, în lucrare se precizează, totodată, că, în practică, valoarea ei depinde de adoptarea unor măsuri concrete de reducere a arsenalelor militare, destinate să elimine efectiv primejdia folosirii armelor nucleare. „Prohibirea folosirii armelor nucleare constituie un aspect major al problematicii dezarmării. Deși Carta O.N.U., interzicînd folosirea forței, nu face distincție între armele convenționale și cele nucleare, prohibirea folosirii acestor din urmă arme nu poate fi tratată ca un simplu element al nerecurgerii la forță. Dată fiind natura armelor în discuție, este necesar un acord internațional negociat, care să ia în considerare raporturile dintre statele posesoare de arme nucleare și relațiile dintre acestea și țările neposesoare de asemenea arme".

În ansamblul eforturilor tinzînd la obținerea unor rezultate practice în domeniul dezarmării, cu participarea tuturor statelor, studiul relevă însemnătatea pe care o are convocarea Conferinței mondiale de dezarmare. Se amintește, în acest sens, rezoluția 2930 (XXVII) a Adunării generale a O.N.U., prin care guvernele sînt chemate să-și continue eforturile pentru convocarea Conferinței și să instituie un Comitet special însărcinat cu examinarea tuturor punctelor de vedere și propunerilor pe această temă.

■

Ampla lucrare întocmită de S.I.P.R.I. pe tema situației armamentelor mondiale și a dezarmării în 1972 se pretează, desigur, la numeroase comentarii și concluzii. Este cert că noul Anuar reprezintă un util instrument de lucru și un documentat material de referință, pentru toți aceia care se interesează, direct sau indirect, de problemele concrete ale dezarmării, sau de sfera mai largă a relațiilor internaționale. Ceea ce apare mai important, însă, este faptul că prin datele pe care le încorporează, prin analiza competentă a lor, prin ideile și concluziile pe care le sugerează, întreaga lucrare are valoarea unei argumentații proaspete și convingătoare în favoarea acestei nobile și arzătoare cauze a tuturor, care este dezarmarea, pentru a cărei promovare țara noastră desfășoară o activitate remarcabilă pe plan internațional.

1000 +1

Ministrul apărării al S.U.A., James R. Schlesinger, a cerut în Senat reexaminarea problemei reducerii efectivelor militare americane în Europa occidentală

Miniștrii de externe în pauzele Conferinței pentru securitate europeană de la Helsinki: cocteil oferit de Walter Scheel (R. F. Germania, dreapta) cu participarea lui Otto Winzer (R. D. Germană, în centru); cîntă la pian Mitchell Sharp (Canada)

Pneumonie

Președintele Nixon a fost internat, joi noaptea, la centrul medical de la baza navală Bethesda, de lîngă Washington, în vederea tratării unei pneumonii virotice, a anunțat purtătorul de cuvînt al Casei Albe, Ronald Ziegler. Walter Tkach, medic militar, care l-a examinat pe președinte, apreciază că acesta nu va rămîne în spital mai mult de o săptămînă și nu prevede complicații. Președintele intenționează să lucreze și în această perioadă, a declarat Ziegler.

Admitere

Într-un interviu publicat de revista „Bunte Illustrierte", cancelarul Brandt a declarat: „Voi pleca, fără îndoială, la New York pentru admiterea R.F. Germania la Națiunile Unite sau, mai precis, pentru a participa la prima dezbatere politică ce va avea loc în Adunarea Generală a O.N.U. după admiterea noastră". Cancelarul Brandt a adăugat că se va întîlni, cu acest prilej, cu numeroși oameni politici și, poate, și cu președintele Consiliului de Miniștri al R.D. Germane, Willi Stoph, dacă acesta va fi și el la New York.

Expoziție Chagall la Nisa. Alături de marele pictor, André Malraux (dreapta), fostul ministru al culturii în cabinetul de Gaulle

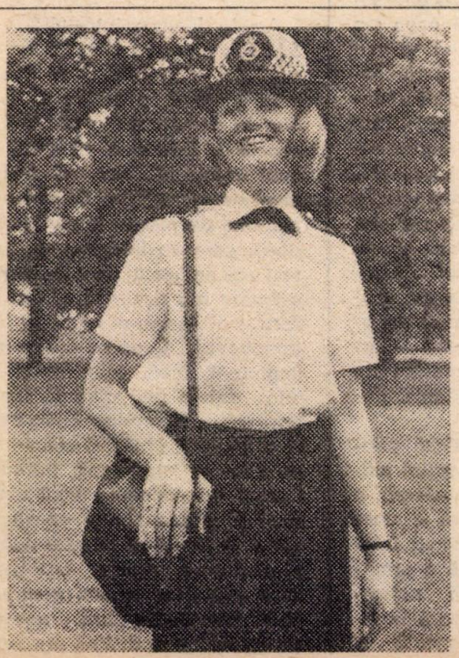

Uniforme noi pentru poliția (substantiv feminin...) metropolitană londoneză...

Cerere

Agenția palestiniană de informații „Wafa" a anunțat că este în curs de pregătire o întîlnire între regele Hussein al Iordaniei și viceprim-ministru israelian, Yigal Allon. Potrivit agenției, primele contacte au fost stabilite în ultimele zile, în cursul șederii la Teheran a suveranului hașemit. Un consilier al regelui, care făcea parte din delegația sa, a plecat la Ierusalim, unde s-a întîlnit cu primarul acestui oraș. Întîlnirea, arată agenția palestiniană, a fost înconjurată de cel mai mare secret și s-a referit la o cerere a regelui Hussein în sensul de a-l întîlni pe Yigal Allon.

Carte

La Moscova a apărut cartea lui Leonid Brejnev „Cu privire la problemele actuale ale construcției de partid", care cuprinde cuvîntările integrale sau prescurtate rostite din 1964 pînă în prezent pe această temă.

Politică

Primul ministru australian Gough Whitlam a declarat, în cadrul conferinței federale a Partidului laburist, că Australia nu trebuie să se preocupe numai de relațiile cu S.U.A. sau A.N.Z.U.S. Politica externă a guvernului va lua în considerare lărgirea re-

Centrul spațial de la Houston, Texas. Cosmonauții sovietici Alexei Leonov (stînga) și Anatolii Filipenko urmăresc explicațiile inginerului nord-american Alex. Sementovski asupra aparaturii de legătură Apollo-Soiuz. În centru, Serghei Maximov, unul din membrii echipei spațiale care va participa la zborul sovieto-american din iulie 1975

lațiilor și cu alte țări. „Este absolut falsă perspectiva ca orice guvern sau partid australian să-și îngusteze opinia despre lume în cadrul unui singur tratat cu o singură țară, oricît de importantă ar fi această țară și acest tratat", a declarat premierul.

Militar

Ataşatul militar adjunct al Yemenului de nord la Moscova, Yohia Nasser Hagaf, a fost asasinat joi la Cairo, anunță cotidianul „Al Ahram" din 14 iulie. Mobilul acestei crime nu este cunoscut, precizează ziarul, iar asasinii nu au fost încă arestați.

Legi

Parlamentul din Bangladesh a adoptat un prim amendament la constituție care permite guvernului să elaboreze proiecte de legi în vederea judecării militarilor pakistanezi acuzați de a fi comis crime de război în Bangladesh. Acest amendament suprimă dreptul de a face apel în fața Tribunalului Suprem.

Destindere

Primarul Berlinului occidental, Klaus Schütz, s-a pronunțat pentru instalarea în acest oraș a secretariatului permanent al Conferinței pentru securitate europeană, în cazul în care întrunirile de la Helsinki și Geneva vor hotărî crearea unui asemenea secretariat. Schütz a reluat, astfel, o idee exprimată anterior de expertul pentru problemele politice externe al grupului parlamentar social-democrat din Bundestag, care afirmase că existența unui asemenea secretariat în Berlinul occidental – în trecut punctul nevralgic a numeroase conflicte – ar putea constitui dovada unui efort de destindere în Europa.

Comerț

Ministrul comerțului al S.U.A., F. Dent, a anunțat hotărîrea de creare a Camerei de Comerț americano-sovietice. Hotărîrea a fost luată la o întîlnire a lui Dent cu reprezentanți ai 24 de mari companii industriale și organizații financiare americane, între care „Armco Steel Co", „Caterpillar Tractor Co", „General Electric Co", General Motors Corp", „I.B.M. World Trade Corp", „Bank of America" și altele. Crearea Camerei de Comerț americano-sovietice, a spus ministrul, este un rezultat direct al convorbirilor dintre Nixon și Brejnev, din luna iunie.

Depunerea jurămîntului la Pentagon: Florence Dianna Pohlman, 32 de ani, sublocotenent de vas, a fost numită confesorul militar al marinei americane. Este prima femeie-capelan din istoria forțelor armate americane

Tratat

Alva Myrdal, reprezentanta Suediei la Conferința pentru dezarmare de la Geneva, a prezentat o listă potrivit căreia, după cel de-al doilea război mondial, au fost efectuate 925 de experiențe nucleare, dintre care 425 au avut loc după semnarea Tratatului de interzicere a experiențelor nucleare în trei medii, din 1963.

Propunere

Abba Eban a regmintit corespondentului A.F.P. la Ierusalim că „Israelul este gata să se întîlnească cu reprezentanți palestinieni cu condiția ca aceștia să nu fie afiliați mișcărilor politice care propovăduiesc lichidarea Israelului ca entitate suverană și să nu aparțină unor organizații teroriste". Ministrul afacerilor externe al Israelului a făcut această declarație, răspunzînd unei întrebări în legătură cu propunerea de negocieri directe între palestinieni și israelieni, făcută la Paris de ministrul afacerilor externe al Algeriei.

Exil

Ministerul Apărării Naționale al Greciei anunță într-un comunicat că în portul francez Saint Raphael a avut loc, la 12 iulie, o tentativă (dejucată) în vederea constituirii unui guvern în exil, condus de fostul rege Constantin și fostul prim-ministru Caramanlis. În cursul unei escale în portul francez Saint Raphael a două contratorpiloare grecești, „Ierax" și „Aetos", căpitanul Nicolas Pappas, fost comandant al contratorpilorului „Velos", însoțit de un alt comandant al aceleiași unități, precum și de Nikitas Venizelos, nepotul ilustrului om de stat E. Venizelos au încercat să-l convingă pe comandantul contratorpilorului „Ierax" să le pună la dispoziție nava în vederea constituirii unui guvern grec în exil. Comunicatul adaugă că cele două contratorpiloare, dînd curs proiectului conjuraților, urmau să meargă la Fiumicino pentru a lua la bord pe fostul rege Constantin și pe fostul prim-ministru Caramanlis. Navele de război fiind considerate teritoriu național, un guvern în exil ar fi putut astfel să fie constituit. Constantin și Caramanlis au dat dezmințiri.

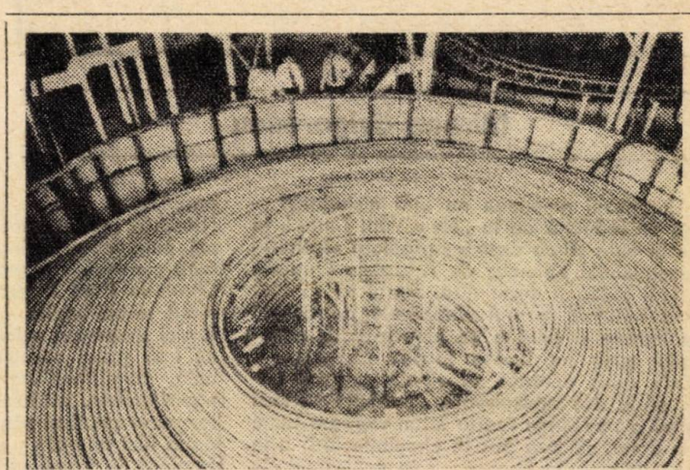

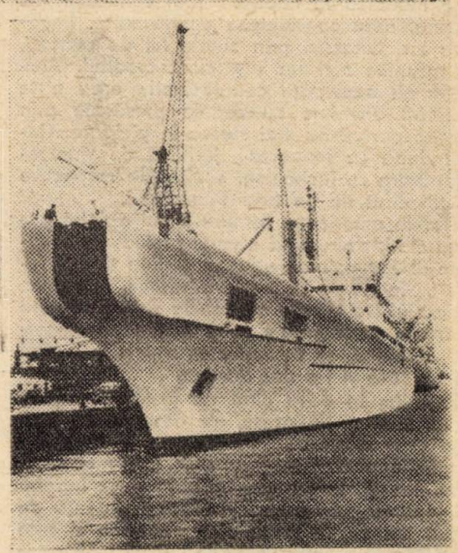

Primele 200 de mile ale cablului telefonic suboceanic dintre Canada și Marea Britanie: 1 800 de convorbiri telefonice simultane. Cablul instalat de nava „Mercury" va lega Cornwall de Beaver Harbour, în Noua Scoție. Primul apel telefonic este proiectat pentru 1974

Septembrie

Casa Albă a anunțat că vizita de stat a președintelui Pakistanului, Zulficar Ali Bhutto, în Statele Unite a fost amînată pînă în luna septembrie. Bhutto urma să sosească la Washington la 17 iulie, pentru o vizită de șase zile. Amînarea survine după anunțarea îmbolnăvirii președintelui Nixon.

Onassis—Niarchos [6]

Duelul celor doi armatori

Procurorul Fatotis pe insula Spetsopola ; a lansat bomba și a plecat în vacanță...

Mircea Grigorescu

„Congresul american nu uită niciodată" — scria un redactor de la „New York Times", în ziua în care știrea despre apropiata căsătorie a Jacquelinei Kennedy cu Aristotele Onassis, nu mai putea fi dezmințită. Ziarul făcea aluzie la faptul că dosarul „vapoarelor de război" dezafectate și vîndute pe nimica-toată armatorului grec nu fusese închis.

Cele două acuzații principale, anume, prima, că a dat substanțiale „cadouri" bănești pentru a i se vinde foarte ieftin vapoare bune și, a doua, că le-a pus în circulație fără a le face modificările impuse prin contractul de vînzare, erau considerate ca dovedite. Împotriva lor, Onassis, prin sutele lui de avocați, nu adusese nici un argument credibil. Afirmația că adevăratii cumpărători erau niște societăți anonime cu sediile presărate prin diferite porturi nu mai stătea în picioare. Curînd după ce manevra juridică de vînzare-cumpărare se încheiase, societățile respective au dispărut de pe fața Pămîntului.

Ziarele americane formau ecoul opiniei publice cînd, comentînd bizarul proiect de căsătorie al Jacquelinei, aducea aminte tinerei femei cuvintele pe care i le adresase, în public, generalul De Gaulle cu ocazia vizitei pe care a făcuse președintele John Kennedy : „Încercați, doamnă, să fiți ceea ce sînteți la înaltul loc pe care vi l-a dat destinul".

Socotite, la data cînd au fost pronunțate, ca un îndemn părintesc, ele deveneau o profeție și o mustrare, în momentul mariajului convențional cu armatorul grec. „Va mai locui, oare, Jackie, în Statele Unite ?" — se întreba un reporter newyorkez, nu fără o nuanță de provocare. Și, în cazul cînd opțiunea ei este gata făcută — anume pentru insula Skorpios sau pentru orice alt loc din lume — unde vor fi crescuți copiii președintelui John Fitzgerald Kennedy, pe care opinia publică americană îi consideră „ai ei" ?

Indiferentă față de toate comentariile și întrebările, Jackie a refuzat să devină o „văduvă a națiunii" și a ținut să-și afirme liberul arbitru. S-a îmbarcat pe iahtul-distrugător care poartă numele predecesoarei sale „Cristina" și a plecat la Skorpios. Un contract dotal, despre care s-a vorbit și s-a scris foarte mult, dar ale cărui cifre adevărate nu le știu decît cei doi semnatari, Aristotele Onassis și soția lui, Jacqueline Onassis, a tras cortina între marele public și noul cuplu. Orice indiscreție trebuia să se oprească aici. Și, de fapt, s-a oprit. Lumea s-a deprins, relativ ușor, cu noua situație, care nu afecta nici una din nenumăratele și adevăratele probleme din zilele noastre.

Un personaj care n-a putut digera mariajul consumat pe insula Skorpios a fost, însă, proprietarul insulei Spetsopola. Lui Stavros Niarchos, succesul monden și, mai ales, enorma publicitate obținută de Onassis nu-i puteau conveni. Performanța lui conjugală cu Charlotte Ford II avea aerul ridicol. Nu și-a putut reveni multă vreme din acea aventură și nici succesele, relative, din afacerile navale nu l-au putut consola. Pe insulița lui personală, atmosfera era încordată. Eugenia Livanos-Niarchos, „stăpîna flotei" în numele celor patru copii ai săi, nu înțelegea să abdice de la nici una din prerogative. Cînd Niarchos, fascinat de farmecul blond al dansatoarei canadiene de sînge francez Jeannette Strass, s-a înapoiat la Spetsopola și a impus Eugeniei să o primească înapoi în casă pe favorită, Eugenia n-a acceptat situația. S-a încuiat într-o aripă a clădirii pe care a declarat-o apartamentul ei și a refuzat orice discuție cu Niarchos.

Nu se poate spune că izolarea aceasta l-ar fi supărat peste măsură pe armator, dacă în „rezervația" Eugeniei nu s-ar fi cuprins și camerele cu aparatele telex și centrala radiotelefonică. Practic, legătura armatorului cu lumea afacerilor lui era tăiată.

Dacă îndurerata Eugenia a crezut că acest embargo îl va îngenunchea pe soțul infidel s-a înșelat. Stavros a continuat să destupe, cu tot zgomotul posibil, numeroase sticle de șampanie franțuzească, lăsînd flota lui comercială în voia valurilor. În cele din urmă, nu el, ci Eugenia și-a pierdut răbdarea. Ea a telegrafiat unui unchi, Giorgios Livanos, devenit șeful flotei „L" și l-a convocat pe insula Spetsopola, pentru un „consiliu de familie", către sfîrșitul anului 1969.

Giorgios a primit invitația, dar Eugenia s-a îmbolnăvit, pe mări au fost furtuni, la Spetsopola ploaia a ținut treizeci de zile și de nopți aproape fără oprire, tunetele se amestecau cu micile explozii interne de băuturi spumoase. Abia în aprilie 1970 s-a putut reuni „consiliul de familie". În conformitate cu dorința de ultimă oră a Eugeniei — și împotriva voinței lui Stavros Niarchos, — la consiliu a fost convocat și fiul lor mai mare, Philippos, devenit major.

Consiliul a început în condiții de-a dreptul dramatice. Eugenia a invitat pe toți membrii familiei la cină, în sufrageria casei senioriale de pe Spetsopola. Niarchos s-a prezentat avînd la braț pe Jeannette. Eugenia s-a ridicat de pe scaun și a strigat : „Nu o cunosc pe femeia aceasta. Nu vreau să știu cine este !" — „Ți-o prezint eu, i-a replicat, pe același ton, Niarchos. Este cea mai frumoasă femeie pe care am întîlnit-o vreodată și, cîtă vreme sînt stăpîn aici, va sta la masă cu mine".

Eugenia s-a ridicat și a ieșit, unchiul Giorgios a urmat-o, fiul Philippos n-a știut ce să facă, nedumerit de conflictul acesta pseudocornelian. „Consiliul de familie" nu s-a mai întrunit. Giorgios și Eugenia Livanos, în calitate de succesori ai lui Spiros Livanos, au hotărît să-i retragă lui Niarchos procura care-i

Eugenia în cabina sa

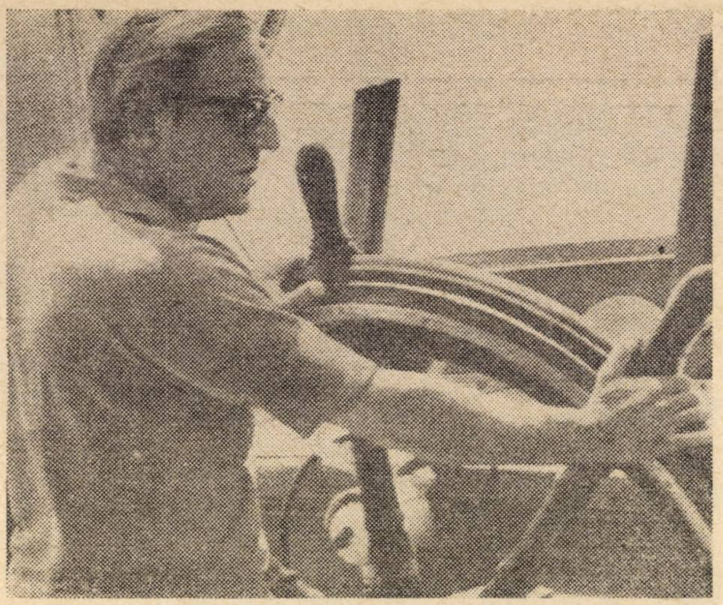

Niarchos conducînd vaporul „La Créole"

dădea calitatea de președinte al flotei comerciale și l-au numit, în locul lui, pe tînărul Philippos. Cu astfel de hotăriri și de incidente au trecut lunile, fără să se mai convoace faimosul consiliu al familiei dezunite. Ca represalii împotriva deciziilor luate de Eugenia, Niarchos a ocupat toată casa, a dat-o afară din casă pe soția lui legitimă și a declarat că va divorța juridic și religios, în cel mai scurt termen.

La 3 mai 1970, a izbucnit tragedia. Eugenia a venit în fostul ei dormitor, sub pretext că vrea să caute niște reviste de modă uitate acolo. Jeannette Stras n-a vrut s-o lase în cameră, se pare că Eugenia a pălmuit-o ; dansatoarea, foarte sensibilă, a scos urlete. Niarchos, alarmat, a intervenit și a lovit-o, violent, pe Eugenia, în cap, în regiunea ficatului, la plex. Echimozele nu destăinuiau, mai tîrziu, dacă au fost lovituri de pumn greu sau de picior încălțat.

Eugenia s-a retras în odaia ce-i fusese rezervată, a luat o cantitate mare de pilule calmante și de somnifere, a plîns minute în șir, apoi s-a întins pe pat și a murit.

Povestea acestui deces rămîne, probabil pentru totdeauna, un mister. Înmormîntările sînt, ca pretutindeni, condiționate legal de o autorizație administrativă și de un certificat medical de deces. Cineva, din casa de pe Spetsopola, nu se știe prea clar cine anume, a cerut parchetului din Atena să delege un medic legist pentru constatarea morții și precizarea cauzelor. Era vorba de o sinucidere ? Sau de o moarte violentă ? Medicul legist a ajuns la această ultimă concluzie. Victima înghițise, este adevărat, o cantitate mare de calmante, dar nu se putea afirma că substanțele chimice provocaseră decesul. Pe corpul Eugeniei, tumefiat, învinețit, urmele unor lovituri foarte dure erau mărturia luptei inegale pe care victima a dat-o „cu cineva", la treipatru ore înaintea decesului.

Procurorul general Constantin Tatotis a refuzat autorizația de înmormîntare și a ordonat aducerea cadavrului la morga din Pireu, pentru o necropsie completă. Protestele, pline de indignare, ale lui Stavros Niarchos nu au fost luate în seamă. În definitiv, miliardarii mor ca toți oamenii — și, în speță, cauza decesului părea cel puțin ciudat. Rezultatul examenului medico-legal a fost limpede : Eugenia Niarchos murise din cauza unor lovituri puternice care-i paralizase funcția fiziologică a ficatului și spărseseră splina. Barbituricile pe care le înghițise cu puțin timp **înaintea** sau **după** primirea loviturilor fuseseră, în cea mai mare parte, eliminate din stomac prin vomă. Nu efectul lor provocase moartea, ci efectul loviturilor. Dar, înșiși medicii au lăsat o margine de contradicție, admițînd că moartea n-ar fi intervenit, dacă organismul Eugeniei n-ar fi fost handicapat de intoxicarea cu calmante.

Interogat, Stavros Niarchos a declarat că, într-adevăr, el și-a lovit soția, dar în circumstanțe cu totul speciale, Anume, după cearta ei cu Jeannette Strass, Eugenia ar fi strigat că se sinucide. După trecerea cîtorva ore, Niarchos, alarmat de faptul că soția lui nu mai iese din camera în care se închisese, a forțat ușa, a găsit-o pe Eugenia leșinată — și lîngă ea tuburile, golite, de barbiturice.

Într-o încercare — să zicem disperată — de a o readuce la viață, Niarchos a lovit-o, i-a făcut un masaj violent pe pîntece, a încercat, zadarnic, să-i facă respirație artificială și, a declarat el, toate aceste tentative le-a făcut ca într-o stare de nebunie, cu extremă violență, atît era de înfricoșat de eventuala moarte a femeii. Leziunile ficatului și spargerea splinei s-ar fi produs în timpul acestor dramatice tentative de readucere la viață.

După lungi discuții, funeraliile Eugeniei Niarchos au fost autorizate, sicriul transportat la Spetsopola cu iahtul „Creola".

La ceremonia tăcută a înhumării n-au asistat decît Niarchos, copiii și cîteva persoane din casă. Evident, Jeannette Strass era departe, la Bruxelles. Dar oricît ar fi dorit și Niarchos să fugă de sinistrul loc al dramei sale conjugale, plecarea lui nu mai era posibilă. Procurorul general din Atena i-a impus să nu părăsească insula, atîta timp cît nu erau depuse concluziile anchetei penale. Partea curioasă este că parchetul nu găsea elemente suficiente nici pentru a-l inculpa, nici pentru a-l desculpa pe Stavros Niarchos.

În cele din urmă, după o lună de domiciliu forțat, armatorul a cerut procurorului și Facultății de medicină o cercetare suplimentară. Abia la 13 iulie, cererea a fost aprobată, Niarchos a depus o cauțiune de 25 de mii de dolari și, în schimbul acestei garanții, a fost autorizat să plece de pe insulă. S-a dus la Londra, unde s-a instalat pe termen lung. La 19 iulie 1970, un grup de medici legiști de la Atena și de la Salonic au reexaminat cazul, au refăcut autopsia și au ajuns la concluzia că Eugenia Livanos-Niarchos a încetat din viață pentru că a înghițit prea multe pilule calmante, cu substanțe barbiturice. Loviturile de pe corp au fost date în suprema încercare de a fi readusă la viață. Și, cu acest proces-verbal, tragedia profundă din viața armatorului s-a încheiat, cel puțin din punctul de vedere al procedurii penale.

Ceva s-a schimbat, totuși, și în existența lui Stavros Spiros Niarchos. O anumită atmosferă de sobrietate îl înconjoară. Locuiește cu Jeannette Strass, fără să se mai gîndească la mariaj. Își administrează societățile de navigație maritimă, fără să mai facă mari proiecte. În fruntea holdingului Livanos-Niarchos l-a lăsat pe fiul lui, Philippos Niarchos (24-25 de ani), așa cum a decis agitatul „consiliu de familie" de pe insulă. Iar un ultim act al armatorului a fost scoaterea în vînzare a iahtului cu pînze și motor Diesel, faimoasa navă de agrement „Creola", care nu-și mai găsea justificarea în familia lui îndoliată...

Nici afacerile n-au mai mers foarte bine. Pe piața navlurilor comerciale au intervenit schimbări ample, nu numai în apele Mediteranei, între armatorii greci și italieni, ci în toate apele lumii. În timp ce armatorii Niarchos-Onassis își continuau rivalitatea și duelul lor necruțător, reflectat, așa cum am văzut, chiar în viața intimă, alți armatori își ridicau pavilioanele pe catargele unor vapoare ultramoderne, atît prin dimensiunile cît și prin calitatea echipamentului tehnic.

Din 1956, cînd imperiul naval Livanos-Niarchios—Onassis ocupa un loc important în transporturile maritime, pînă în 1972, aspectul pieței navlosurilor și construcțiilor navale s-a schimbat aproape cu totul. 48,1 din totalul construcțiilor de vapoare a aparținut, anul trecut, șantierelor navale japoneze — care, în 1956, construiau numai 24,4 din tonajul mondial. În schimb, șantierele britanice, a căror cotă din construcția de vapoare noi era de 23,1 în 1956, au cedat continuu, pînă în 1972, coborînd la cota de numai 4,5 ! Constructorii vest-germani, care cunoșteau, în 1956, un important „boom" postbelic și scoteau din șantierele lor navale 17,3 din totalul de vapoare lansate în acel an, în 1972, au construit, conform statisticilor doar o cotă de 5,2 din tonajul total al noilor nave puse pe valuri.

În același timp, moda vapoarelor de transport a evoluat cu două tendințe : prima, gigantismul vapoarelor mineraliere și petroliere, a doua, perfecționarea navelor-containere. Cele dintîi au atins și depășesc limita de 200 000 de tone. Pe șantiere se află proiecte de o jumătate de milion de tone pentru transporturile de țiței ! Sînt, iarăși, în discuție proiectele de nave „fără fund" — în care apa mării ține deasupra încărcătura de petrol brut, datorită diferenței de greutate specifică. Au apărut, de asemenea, proiecte de nave mineraliere și petroliere făcute din bucăți de materiale plastice, bidoane uriașe care se pot asambla pentru a forma o singură navă, de fapt un „grup" transportabil, al cărui volum poate să ajungă pînă la un milion de tone. La capătul drumului făcut împreună, bidoanele de plastic se pot detașa, rămîn în largul porturilor de destinație, de unde sînt aduse la cheiuri de remorchere.

În sectorul containerelor au fost lansate și experimentate, cu succes, nave pentru noul stil de transporturi „sea-land". Containerele sînt stivuite la bordul navei, trec astfel mările sau oceanele, iar la destinație sînt încărcate direct pe șasiuri de autocamioane, care pornesc cu încărcătura — o veritabilă caroserie, lungă de 6 pînă la 12 metri și înaltă de 2 metri — spre locul de descărcare din interiorul țării, direct în depozitul uzinelor sau al firmelor comerciale de import-export.

Au apărut și se află în circulație, de asemenea, navele „OBO", adică „Ore-Buick-Oil", nave uriașe, de cel puțin 100 000 de tone, compartimentate în așa fel, încît pot încărca, în același transport, minereuri, mărfuri industriale și petrol brut sau produse de rafinărie. Către acest ultim fel de nave se întreaptă, în campania lui actuală, holdingul Livanos-Niarchos. Dar ritmul de înzestrare este din ce în ce mai lent, politica de prețuri mai moderată, activitatea de publicitate odinioară necontrolată, adesea scandaloasă, a fost înlocuită de un marketing susținut, pentru a face față tendinței evidente de criză.

Armatorul Niarchos, care naviga, plin de ambiții și ametit de succes, cu flota de nave militare americane scoase din uz și trimise la șantierele din America de Sud, fostul „amiral civil", veghează, acum, din cabinetul său de la Londra, la cursul ascendent al aurului, la aventura bursieră a dolarului, la valutele liber-flotante, de soarta cărora depind marile capitaluri investite în marina comercială. Vremurile de pionierat au apus. Însuși Aristotele Onassis recunoaște că numai „diversificarea cîmpului de afaceri" ar mai putea salva pe vechii armatori. Înainte de a se instala cu Jacqueline la Capri, el a mai vrut, totuși, să facă o încercare...

(Va urma)

„Iniziativa Europea"

ROMA

„DUPĂ VIZITA LUI CEAUȘESCU ÎN ITALIA — EXEMPLUL ROMÂN"

„Rezonanța pe care tezele române referitoare la principiile relațiilor dintre state o are în întreaga lume și, îndeosebi, în Europa constituie un fapt de care nu se poate să nu se țină seama"

PRIMIRILE călduroase și prietenești au caracterizat, atît la nivel oficial cît și la cel popular, vizita în Italia a președintelui român, Nicolae Ceaușescu.

Faptul cel mai interesant îl constituie rezonanța pe care tezele române referitoare la principiile relațiilor dintre state o are în întreaga lume, și îndeosebi în Europa, și care constituie de azi înainte un fapt imuabil, de care nu se poate să nu se țină seama. Reafirmarea dreptului fiecărui stat la independență, la suveranitate, la existență, la egalitate în drepturi, la necesitatea de a fi liber de amestecurile externe, de amenințarea recurgerii la forță și de a-și putea alege în mod suveran propriul destin a intrat în practica relațiilor interstatale și, de aceea, asemenea reafirmări — conținute în Declarația solemnă semnată de Ceaușescu și Andreotti la 22 mai — constituie o situație normală, care este astăzi o cucerire a statului român.

Dar există ceva și mai mult. A te limita la a constata cu satisfacție acceptarea universală a acestor principii ar însemna să te bazezi pe o concepție statică despre coexistență, înțeleasă ca lipsă de conflicte ; și tocmai aici românii și-au dovedit vitalitatea și dinamismul, deoarece, pornind de la acceptarea generală a principiilor de coexistență, au dezvoltat o intensă acțiune urmărind să ducă mai departe aceste concepții și să le facă să triumfe în alte domenii. Astfel, în Declarația de la Roma capătă o importanță deosebită alte puncte care reprezintă, într-un anumit sens, o noutate și un pas înainte în comparație cu situația preexistentă : ne referim în mod deosebit la afirmația potrivit căreia toate statele, fără nici un fel de deosebire, au dreptul și obligația de a participa la soluționarea problemelor internaționale care le privesc, la afirmația privind datoria de neamestec, sub nici o formă, în problemele ce sînt de competența fiecărui stat și la afirmația potrivit căreia toate principiile coexistenței trebuie să fie în mod riguros respectate de toate statele și nici o încălcare a vreunuia dintre aceste principii n-ar putea fi justificată în nici o împrejurare.

Sînt principii în mare parte noi și care constituie un pas înainte în comparație cu o concepție statică despre coexistență. Afirmația că aceste principii constituie un tot unic este de o importanță deosebită, deoarece înseamnă că nu este suficientă respectarea frontierelor existente pentru a absolvi o țară de acuzația eventuală de a fi încălcat principiile coexistenței, ci că, împreună cu respectarea frontierelor și a suveranității naționale, trebuie să fie respectat principiul neamestecului în treburile interne ale unui stat, sub orice formă s-ar manifesta el și oricare ar fi justificările aduse. O dată acceptate în unanimitate aceste principii, va fi greu să se folosească acțiunea „celei de-a cincea coloane" sau a unor „prieteni" din interiorul unei țări pentru a-i răsturna pe deținătorii legitimi ai puterii.

Se va spune că este întotdeauna ușor să subscrii la acte formale și apoi să rupi un petic de hîrtie ; firește, toate acestea sînt posibile și chiar probabile, dar încălcarea fățișă a acestor principii nu poate să treacă neobservată și sub tăcere, îndeosebi dacă popoarele și guvernele din toate țările vor contribui la soluționarea problemelor internaționale care le privesc, neacordînd nici un fel de împuterniciri în alb. Și aici se încadrează afirmația privind celălalt principiu inovator conținut în Declarația de la Roma, acela referitor la dreptul-datorie al fiecărui stat de a participa la soluționarea problemelor internaționale în care este direct interesat.

Aici nu este vorba de declarații abstracte, ci de declarații care pot și trebuie să-și găsească terenul de verificare și de aplicare în acele tratative internaționale la care sînt prezente toate țările : ne referim, îndeosebi, la întîlnirile de la Helsinki pentru securitatea europeană și la convorbirile de la Viena privind reducerea forțelor. Și nu este desigur întîmplător faptul că, tocmai în aceste două locuri, țara care a luptat cu cea mai mare energie pentru ca să li se recunoască tuturor statelor deplina egalitate a fost România.

Guvernul de la București a indicat de fapt o cale la care astăzi a aderat și Italia. Dacă toate țările ar urma exemplul întradevăr european pe care România a știut să-l dea, atunci reafirmarea energică a dreptului tuturor țărilor de a participa la soluționarea problemelor internaționale care le privesc nu va rămîne numai un deziderat.

Francesco Gozzano

AGENȚIA V.N.A.

VIETNAMUL DE NORD, ȘASE LUNI DUPĂ RĂZBOI

CU ÎNCHEIEREA războiului de agresiune al S.U.A., revoluția îndelungată și grea a poporului vietnamez a intrat într-o nouă etapă. Vietnamul de nord și-a început reconstrucția pașnică, îndeplinindu-și pas cu pas sarcina sa de construire a socialismului pe scară largă și într-un ritm destul de rapid.

Cînd au încetat să mai cadă bombele și schijele, primul lucru ce urma să fie făcut în Vietnamul de nord era vindecarea rănilor războiului și restabilirea economiei. În pofida atacurilor pe scară largă ale aviației S.U.A., baza tehnico-materială a socialismului a fost în general salvată și a fost chiar dezvoltată în unele domenii, iar numărul cadrelor tehnice, printre care 2 000 de doctoranzi, 80 000 de ingineri și sute de mii de muncitori califi-